

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Vývoj živnostenského podnikání v ČR po roce 1989
a povinnosti podnikatelů ve vztahu ke kontrolním
a dozorovým pravomocem živnostenského úřadu**

Bc. Ondřej Beer

© 2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Ondřej Beer

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Vývoj živnostenského podnikání v ČR po roce 1989 a povinnosti podnikatelů ve vztahu ke kontrolním a dozorovým pravomocem živnostenského úřadu

Název anglicky

The Development of Entrepreneurship in the Czech Republic after 1989 and duties of businessmen in relationship with inspecting and supervising authorities of business trade office

---

Cíle práce

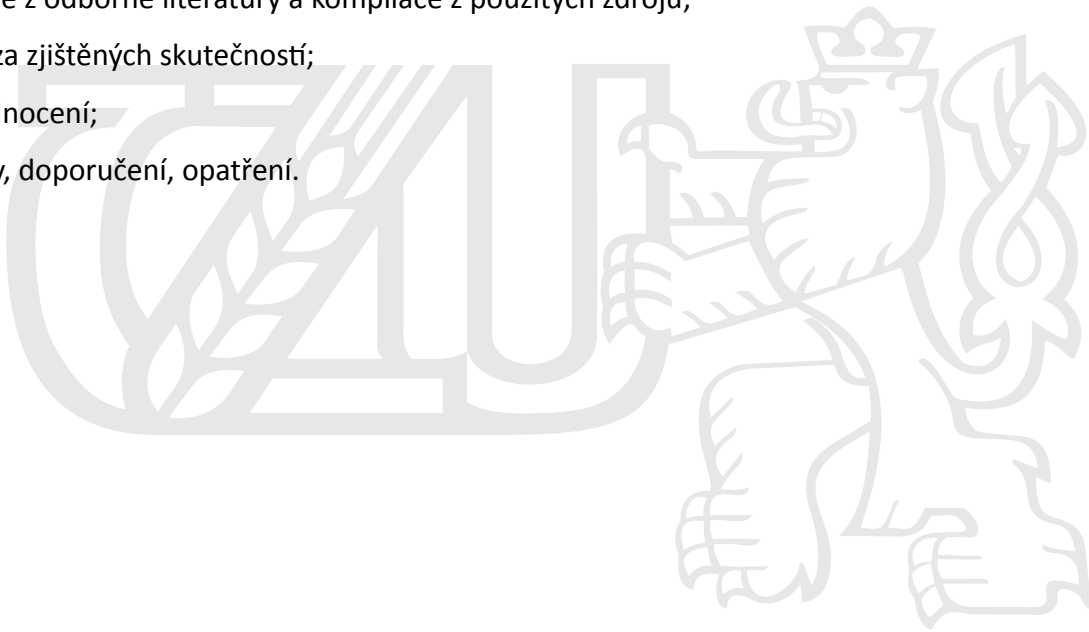
Cílem diplomové práce je zmapování historického vývoje nejběžnější formy podnikání – živnostenského podnikání po roce 1989. Ve stručnosti bude nastíněna i právní úprava a regulace živnostenského podnikání v bývalém Československu před tímto obdobím. Historická úprava živnostenského práva bude konfrontována s platnou právní úpravou. V úvodu dojde k vymezení správy živnostenského podnikání v systému veřejné správy ČR. Ta je dána zejména zákonem č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Následuje právní úprava živnostenského podnikání, která je upravena zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Diplomová práce sleduje postupný vývoj a úpravy živnostenského práva na základě jeho nejvýznamnějších novelizací. Dalším cílem je sumarizace povinností podnikatelů, vycházející z těch právních předpisů, ve kterých vystupují živnostenské úřady jako kontrolní či dozorový orgán a zhodnocení jejich dopadu na podnikatele prostřednictvím uskutečněných dotazníkových šetření. Výstupem bude vyhodnocení a přijetí případných doporučení pro živnostenské úřady, příp. MPO ČR.

Metodika

Práce bude rozdělena na část teoretickou a praktickou. Jednotlivé kapitoly budou tvořit funkční a provázaný celek. Práce bude obsahovat úvod, v němž bude shrnut současný stav odborného poznání, bude formulována hypotéza a cíle práce. Následovat bude část teoretická, která s pomocí metody rešerše a analýzy dostupných dokumentů (zákonů a odborné literatury) a za využití kompilace studovaných zdrojů provede jejich syntézu. Praktická část diplomové práce bude sestávat z analýzy údajů získaných z odborných zdrojů, které jsou ověřeny prostřednictvím provedeného empirického výzkumu a deskripce, popisující současnou právní úpravu povinností subjektů, které jsou jednotlivými právními předpisy dotčeny. Práce bude zakončena závěrem, ve kterém bude potvrzena či vyvrácena pracovní hypotéza, příp. budou navržena doporučení.

Při psaní práce uplatní diplomant poznatky z platného práva, historického právního vývoje v této oblasti, literárních pramenů, interních právních předpisů a judikatury. Diplomant v závěru provede vlastní zhodnocení české právní úpravy vývoje živnostenského podnikání.

1. shromáždění podkladů (pramenů) pro zpracování závěrečné práce;
2. analýza prostudovaných odborných podkladů a právních předpisů;
3. rešerše z odborné literatury a kompilace z použitých zdrojů;
4. syntéza zjištěných skutečností;
5. vyhodnocení;
6. závěry, doporučení, opatření.

Doporučený rozsah práce

40 – 60 stran

Klíčová slova

živnostenský zákon, živnostenský úřad, živnostenské podnikání, živnost, kontrola, podnikatel

---

Doporučené zdroje informací

ČESKO, – ČESKO. ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADECH (1991, NOVELA 2006). *Živnostenský zákon : právní stav ke dni 1. prosince 2006*. Praha: C.H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-972-6.

ČESKO. *Živnostenské podnikání : předpisy regulující podnikání : živnostenský zákon, živnostenské úřady, obsahové náplně živností, Hospodářská a Agrární komora ČR, podpora podnikání, uznávání odborné kvalifikace, podnikání v cestovním ruchu, zastavárny, volný pohyb služeb : velká novela živnostenského zákona od září 2017 : redakční uzávěrka 18.9.2017*. Ostrava: Sagit, 2017. ISBN 978-80-7488-247-0.

ČESKO. *Živnostenský zákon a další předpisy regulující podnikání : živnostenské úřady, obsahové náplně živností, investiční pobídky, Hospodářská a Agrární komora ČR, podpora podnikání, uznávání odborné kvalifikace, cestovní ruch, zastavárny : podle stavu k 16.1.2009*. Ostrava: Sagit, 2009. ISBN 978-80-7208-713-6.

HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon*. 15. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-090-8.

JEMELKA, Luboš. *Zákon o kontrole: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-271-7.

KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-658-8.

KOCOUREK, Jiří. *Živnostenský zákon a souvisící předpisy*. 6. dopl. vyd. Praha: Eurounion, 2003. ISBN 80-7317-019-1.

KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana. *Živnostenský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6.

VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012. ISBN 978-80-7273-166-4.

Zákon ze dne 2. října 1991 o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)..

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Bc. Sylva Řezníková, Ph.D., MA

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 31. 3. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 31. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj živnostenského podnikání v ČR po roce 1989 a povinnosti podnikatelů ve vztahu ke kontrolním a dozorovým pravomocem živnostenského úřadu" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Bc. Sylvě Řezníkové, Ph.D., MA. z Katedry práva ČZU v Praze za metodické vedení mé diplomové práce, odborné konzultace, cenné poznatky a čas, který mi pro tuto práci věnovala. Chtěl bych rovněž poděkovat i své drahé ženě za každý okamžik, který jsme při společném studiu prožili.

Vývoj živnostenského podnikání v ČR po roce 1989 a povinnosti podnikatelů ve vztahu ke kontrolním a dozorovým pravomocem živnostenského úřadu

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá vývojem živnostenského podnikání v ČR po roce 1989. V úvodu stručně seznamuje s vývojem právní úpravy podnikání v Československu před přijetím zákona o živnostenském podnikání. Historicky je zmapován právní stav založený od počátku vzniku Československa Živnostenským řádem a po nástupu komunistického režimu omezením živnostenského podnikání, které bylo umožněno jen v omezené míře na základě několika nařízení vlády. Diplomová práce se zmiňuje o existenci zemědělského podnikání jako samostatného právního předpisu, nezávislého na živnostenském zákonu, věnuje se organizaci živnostenské správy, postavené jak na orgánech státní správy, tak i na samosprávných orgánech a organizacích, které zastupují hospodářská komora a různé spolky. Dále je popsána soustava živnostenských úřadů, jejich členění a kompetence. S nástupem živnostenského zákona se rozvíjí živnostenské podnikání, které je popsáno v další části této diplomové práce, včetně popisu nejdůležitějších novel na vybraných ustanoveních živnostenského zákona. V praktické části jsou shrnuty kontrolní a dozorové pravomoci živnostenských úřadů, na které navazuje výzkum provedený dotazníkovou formou u podnikatelů, kteří spadají do režimu vybraných právních předpisů. V závěru práce je zhodnocen stav s případnými návrhy na úpravu právních předpisů (de lege ferenda).

Klíčová slova: vývoj živnostenského práva, živnostenský zákon, živnostenský úřad, živnostenské podnikání, živnost, kontrola, podnikatel

The Development of Entrepreneurship in the Czech Republic after 1989 and duties of businessmen in relationship with inspecting and supervising authorities of business trade office

Abstract

This Diploma thesis is focusing on development of an Entrepreneurship in the Czech Republic after 1989. The introduction briefly maps the development of Entrepreneurship in former Czechoslovakia before the introduction of Commercial Law. Historically is analysed legal status from the creation of Czechoslovakia by Sole Trading Act and after beginning of communist era by regulation of sole trading which is permitted to limited amount of traders in compliance with the government policy. The Diploma thesis is mentioning the existence of agricultural trade as a self-standing piece of legislation independent of Commercial Law. It is concerned with structure of Trading Authority comprised of various government control bodies supported by the local authority and represented by the Financial Conduct Authority and other regulators. With Commercial Law coming into practice, the business trade is expanding. This process was described in next part of this Diploma thesis with a description of important facts and selected pieces of Commercial Law. Furthermore, a set of regulatory bodies, structures and competencies is described. In a practical part of the Diploma Theses are summarised inspection and supervisory powers of the trade controlling body. The findings are linked to the research carried out in form of questionnaires among the businesses trading under selected legal obligations. The conclusion evaluates possible prospective proposals of modification of legal definitions.

Keywords: development of trade law, trade act, business trade office, trade entrepreneurship, trade control, entrepreneur

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	17
3.1 Vývoj živnostenského podnikání na našem území	17
3.2 Zásady č. 20/1965 Sb., pro poskytování některých služeb a oprav občany na základě povolení národního výboru	17
3.3 Nařízení vlády č. 154/1982 Sb., o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru	19
3.4 Nařízení vlády č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru	19
3.5 Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů	20
3.6 Zemědělská výroba provozovaná samostatně hospodařícími rolníky	23
3.7 Organizace živnostenské správy a samosprávy	24
3.7.1 Hospodářské komory	25
3.7.2 Spolky	26
3.7.3 Soustava živnostenských úřadů a zaměstnanci živnostenských úřadů	26
3.7.4 Obecní živnostenské úřady (ObŽÚ)	27
3.7.5 Krajské živnostenské úřady (KŽÚ)	28
3.7.6 Živnostenský úřad České republiky (ŽÚ ČR)	29
3.7.7 Jednotná kontaktní místa (JKM).....	29
3.8 Živnostenské podnikání	30
3.9 Omezení práva na svobodnou volbu povolání jakož i právo podnikat	31
3.10 Nejvýznamnější novely zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání	33
3.11 Subjekty oprávněné k provozování živnosti	38
3.12 Druhy živností.....	40
3.13 Rozsah živnostenského oprávnění – vymezení práv při obchodní a výrobní povaze živnosti	42
3.14 Živnostenské oprávnění a průkaz živnostenského oprávnění	43
3.15 Podmínky provozování živnosti.....	44
3.15.1 Všeobecné podmínky provozování živnosti	44
3.15.2 Zvláštní podmínky provozování živnosti	46
3.16 Překážky provozování živnosti	48
3.17 Odpovědný zástupce	49
3.18 Povinnosti podnikatele	51
3.19 Živnostenská kontrola	54
3.20 Přestupky.....	55

3.20.1	Neoprávněné podnikání	56
4	Vlastní práce	58
4.1	Vliv judikatury na vývoj živnostenského podnikání.....	60
4.2	Živnostenské podnikání a regionální rozvoj	61
4.3	Povinnosti podnikatelů vyplývající ze zvláštních právních předpisů	62
4.3.1	Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (ZoOS) 63	
4.3.2	Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů (ZoP)65	
4.3.3	Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu (CestR).....	67
4.3.4	Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době.....	70
4.3.5	Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (ZoOZ)	70
4.3.6	Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu.....	72
4.3.7	Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě	73
4.3.8	Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách	74
4.3.9	Zákon č. 49/1997 Sb. o civilním letectví	74
4.3.10	Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě	75
4.3.11	Zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů (ZoRZ)	76
4.3.12	Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání	79
4.3.13	Kontroly právních předpisů prováděné obcemi s rozšířenou působností (ObŽÚ jako odbor pověřený orgánem obce)	80
5	Výsledky a diskuse	81
5.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření dotazník I.	81
5.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření – dotazník II.....	94
5.3	Vyhodnocení dotazníkového šetření – dotazník III.	109
6	Závěr.....	122
7	Seznam použitých zdrojů	125
	Knihy a monografické publikace:	125
	Zákony a dokumenty	126
	Judikatura	129
	Internetové zdroje.....	130
	Seznam grafů.....	130
	Seznam obrázků.....	131
	Seznam použitých zkratk	132

8 Přílohy	133
I. Dotazník pro podnikatele v oboru podnikání maloobchod a velkoobchod	133
II. Dotazník pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	135
III. Dotazník pro realitní zprostředkovatele	138
(Zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování).....	138

1 Úvod

Jedním ze základních předpokladů tržního hospodářství je existence svobodné volby podnikání. Právo na práci a právo podnikat je zakotveno v hlavě čtvrté Listiny základních práv a svobod. Listina základních práv a svobod je právní normou s nejvyšší právní závazností, která vytváří ústavní pořádek České republiky. Obsahem Listiny jsou mnohá sociální, politická a občanská práva, mezi která řadíme i právo na svobodnou volbu povolání a právo na provozování jiné hospodářské činnosti, jakož i právo na práci. Právo podnikat je tedy svobodnou volbou každého jedince, který se rozhoduje o tom, jakou formu obživy zvolí. O tom, zda se každý jeden z nás rozhodne pro práci závislou v postavení zaměstnance, či nezávislou jako podnikatel, rozhoduje celá řada dalších faktorů, kterými jsou individuální schopnosti jednotlivce, jeho znalosti, sociální postavení, fyzické předpoklady, finanční možnosti a řada dalších, nicméně z pohledu svobodné volby možnosti začít podnikat je podstatné, že je toto právo zakotveno v Listině. V období před r. 1989 byla tato možnost značně omezena, jak bude vysvětleno i v dalších částech této práce. Listina rovněž stanovuje, že výkon určitých povolání nebo činností může být omezen pouze na základě zákona, který může stanovit všeobecné či zvláštní podmínky nebo omezení. Tato zákonná omezení a podmínky se mohou týkat zejména věku, svéprávnosti, bezúhonnosti, finanční bezdlužnosti, občanství, ale i kvalifikace a vzdělání, podmínkou být členem profesní komory, apod. Tyto podmínky jsou stanoveny v jednotlivých zákonech, upravujících výkon dané profese (činnosti). Obdobná ustanovení jsou obsažena i v Listině základních práv EU. Ta v čl. 15 obsahuje právo svobodné volby povolání a právo pracovat a v čl. 16 obsahuje právo na svobodu podnikání, dle kterého se svoboda podnikání uznává v souladu s právem Unie a vnitrostátními zákony a zvyklostmi. Z pohledu mezinárodního práva se svobodná volba povolání a podnikání opírá rovněž o Filadelfskou deklaraci Mezinárodní organizace práce z r. 1944, Všeobecnou deklaraci lidských práv z r. 1948 a Evropskou sociální chartu. S problematikou svobodné volby povolání a podnikání se setkáme i v komunitárním právu. Svoboda podnikání a svoboda výkonu povolání je dle ustálené judikatury Evropského soudního dvora součástí obecných principů práva Evropských společenství, stejně jako je tomu u záruky práva vlastnického. Tyto principy jsou vždy spojeny s určitou sociální funkcí a nepůsobí tedy absolutně.

Definici toho, co rozumíme pod pojmem „podnikání“, v současném právním řádu České republiky nenalezneme. Pokud bychom se vrátili v čase zpět, našli bychom definici tohoto termínu v zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, jehož platnost skončila nabytím účinnosti nového občanského zákoníku (zák. č. 89/2012 Sb.) a zákona

o obchodních korporacích (zák. č. 90/2012 Sb.) k datu 1. 1. 2014. V ust. § 2 odst. 1 tohoto zákona bylo uvedeno, že „podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikatelem se pak rozuměla osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění, osoba podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění (dle zvláštních předpisů), případně osoba provozující zemědělskou výrobu a zapsaná do evidence (dle zvláštního předpisu). V současné právní úpravě, obsažené v ust. § 420 nového občanského zákoníku, je za podnikatele považován ten, „kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku“ (zdroj: § 420 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů), osoba uzavírající smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele, osoba zapsaná v obchodním rejstříku a rovněž osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.

Před zahájením podnikání je třeba, aby každý zvážil případná negativa a rizika, které vstup do podnikání obnáší. Za hlavní přínos a pozitivum podnikání většina lidí považuje možnost seberealizace, nezávislost na vedení, absence nadřízených zaměstnanců, svobodné rozvržení pracovní doby a časová flexibilita, případně i odměna za práci úměrná vynaloženému pracovnímu výkonu. V rámci samostatného podnikání může každý uplatnit a rozvíjet svou kreativitu a naplňovat své sny a cíle. Vytrvalostí a cílevědomostí přispět k osobnímu růstu, příp. růstu svých společníků a kolegů. Před vstupem do podnikání je rovněž třeba zvážit podmínky, za nichž lze do konkrétní činnosti vstoupit a které vyplývají z příslušného právního předpisu, zvážit, zda je výhodnější podnikat jako fyzická osoba (OSVČ) či společnost – obchodní firma, vzít v úvahu odpovídající daňové, sociální, zdravotní a pracovně-právní předpisy.

Člověk, který nikdy nepodnikal, může být v počátcích odrazován množstvím byrokracie a administrativy, které jsou s podnikáním spojeny, strachem z osobního selhání a neúspěchu, ztrátou financí nebo prestiže. Každé chybné rozhodnutí, každý nezdar a neúspěch, může zapříčinit ztrátu značné sumy peněz a vést třeba až k insolvenčnímu konkursu. Podnikání však na druhou stranu dává příležitosti a šance odvážným přispět ke svému osobnímu růstu a vybudovat fungující a prosperující firmu.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zmapování historického vývoje živnostenského podnikání jakožto nejběžnější formy podnikání v ČR, zejména po roce 1989. Ve stručnosti se práce zabývá právní úpravou a regulací „podnikání“ v bývalém Československu i před tímto obdobím. Historická úprava živnostenského práva je konfrontována s platnou právní úpravou. V úvodu diplomové práce je popsáno vymezení správy živnostenského podnikání v systému veřejné správy ČR. Ta je dána zejména zákonem č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Následuje právní úprava živnostenského podnikání, která je reprezentována zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Diplomová práce sleduje postupný vývoj a úpravy živnostenského práva na základě jeho nejvýznamnějších novelizací. Cílem práce není popis veškerých novel, kterými živnostenský zákon prošel a ustanovení, která živnostenský zákon obsahuje. Takový rozbor by byl z důvodu rozsahu popisovaných skutečností nad rámec rozsahu této práce. Dalším cílem je vytvoření přehledu povinností podnikatelů, vycházejících z těch právních předpisů, ve kterých vystupují živnostenské úřady jako kontrolní či dozorový orgán a zhodnocení této kontrolní a dozorové činnosti v praxi živnostenských úřadů. Výzkum bude proveden na základě dotazníkových šetření, která budou směřovat vůči vybraným skupinám podnikatelů dotčených příslušným právním předpisem. Výstupem bude vyhodnocení a přijetí případných doporučení pro živnostenské úřady, příp. MPO ČR.

2.2 Metodika

Práce bude rozdělena na část teoretickou a praktickou. Jednotlivé kapitoly budou tvořit funkční a provázaný celek. Práce bude obsahovat úvod, v němž bude shrnut současný stav odborného poznání, bude formulována hypotéza a cíle práce. Následovat bude část teoretická, která s pomocí metody rešerše a analýzy dostupných dokumentů (zákonů a odborné literatury) a za využití kompilace studovaných zdrojů provede jejich syntézu. Práce bude zakončena závěrem, ve kterém bude potvrzena či vyvrácena pracovní hypotéza, příp. budou navržena doporučení. Při psaní práce uplatní diplomant poznatky z platného práva, historického právního vývoje v této oblasti, literárních pramenů, interních právních předpisů a judikatury. Diplomant v závěru provede vlastní zhodnocení české právní úpravy vývoje živnostenského podnikání.

1. Shromáždění podkladů (pramenů) pro zpracování závěrečné práce
2. Analýza prostudovaných odborných podkladů a právních předpisů

3. Rešerše z odborné literatury a kompilace z použitých zdrojů
4. Syntéza zjištěných skutečností
5. Vyhodnocení
6. Závěry, doporučení, opatření

Praktická část diplomové práce bude sestávat z analýzy údajů získaných z odborných zdrojů, které budou ověřeny prostřednictvím provedeného empirického výzkumu a deskripce, popisující současnou právní úpravu povinností subjektů, které jsou jednotlivými právními předpisy dotčeny. Výzkum u praktické části diplomové práce bude probíhat formou dotazníkových šetření. Dotazníková šetření budou vedena zvlášť pro ověření obecných ustanovení zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, kde se jedná o obecné povinnosti stanovené všem podnikatelským subjektům a zvlášť pro získání podkladů pro vyhodnocení statistického šetření u subjektů podnikajících v cestovním ruchu a subjektů podnikajících v realitní činnosti. Forma dotazníkového šetření bude ve dvou případech uskutečněna prostřednictvím tištěného dotazníku, který bude předáván podnikatelům, přicházejícím osobně na Městský úřad Šumperk, obecní živnostenský úřad v období od 1. 10. 2020 do 28. 2. 2021. Třetí dotazníkové šetření bude provedeno prostřednictvím elektronického dotazníku na platformě Google Forms. První dotazníkové šetření bude provedeno u těch podnikatelů, kteří v rámci své podnikatelské činnosti podnikají v režimu živnosti volné, obor č. 48 „Velkoobchod a maloobchod“. Toto omezení vybrané skupiny je provedeno se záměrem na selekci těch subjektů, které provádí nákup a prodej výrobků, ať už prostřednictvím velkoobchodu či maloobchodu. Dotazník bude vyplněn pouze těmi z oslovených podnikatelů (respondentů), kteří po seznámení s jeho obsahem vyplnění neodmítnou. Odevzdání bude probíhat do předem připraveného a zapečetěného boxu. První dotazník bude obsahovat 14 uzavřených otázek, u kterých bude mít respondent možnost volby jedné nebo více odpovědí. U druhého dotazníku, určeného na selektované obory činnosti provozování cestovní kanceláře a provozování cestovní agentury, bude využito oslovení těchto subjektů prostřednictvím e-mailu, ve kterém bude odkaz na vyplnění elektronického dotazníku publikovaného prostřednictvím platformy Google Forms. Výzkum bude probíhat v době od 1. 10. 2020 do 31. 12. 2020. Vzhledem k omezené skupině respondentů, která může být tímto způsobem oslovena, bylo předpokládáno provedení výzkumu prostřednictvím řízeného pohovoru. K tomu však nebude možné, v důsledku epidemické situace v ČR, přistoupit. Pro respondenty bude připraveno celkem 13 uzavřených otázek, ze kterých mohou vybrat buď jednu, nebo více odpovědí. Dotazníkové šetření bude i v tomto případě anonymní. Ve třetím

dotazníkovém šetření budou osloveny subjekty, které navštíví Městský úřad Šumperk, obecní živnostenský úřad v souvislosti s prováděním transformace svého živnostenského oprávnění, případně s podáním žádosti o registraci vázané živnosti „Realitní zprostředkování“. Dotazníkové šetření bude prováděno v době od 3. 3. 2020, kdy nabyl účinnosti zákon o realitním zprostředkování do 28. 2. 2021. Dotazníkové šetření bude i v tomto případě anonymní a respondentům bude položeno 12 uzavřených otázek s možností volby jedné nebo více odpovědí. Všechny tři dotazníky jsou v celém rozsahu uvedeny v přílohách této diplomové práce. Dotazníky budou koncipovány tak, aby bylo možno z vyhodnocených odpovědí získat relevantní údaje, odrážející uvedená teoretická východiska. Vyhodnocení dotazníkových šetření bude provedeno pomocí grafů, které obsahují statistické informace o počtech jednotlivých odpovědí na položené otázky a rovněž i prostřednictvím textových komentářů, které shrnují informace k jednotlivým otázkám a odpovědím respondentů. Na základě zanalyzovaných výsledků bude v závěru diplomové práce vypracována syntéza, která je souhrnným výstupem výsledků této diplomové práce. Součástí závěru bude i doporučení pro případné úpravy budoucí právní úpravy (de lege ferenda).

3 Teoretická východiska

3.1 Vývoj živnostenského podnikání na našem území

Ve středověku byly základní organizační jednotkou živnostenské činnosti cechy, ve kterých se sdružovaly jednotlivé obory a profese. Dne 1. 5. 1860 byl pro Rakousko-Uherskou říši, vyjma správního území benátského a Vojenské hranice, vydán Císařský patent 227/1859 Ř. z., tzv. „Živnostenský řád“. Ten zůstal v platnosti i po r. 1918, kdy byl zákonem č. 11/1918 Sb. z. a n. zřízen k 28. 10. 1918 samostatný československý stát. Tímto zákonem byly zachovány v platnosti veškeré dosavadní zemské a říšské zákony, čímž byla zachována právní kontinuita na rakouském právním řádu. Živnostenský řád se vztahoval na všechna zaměstnání provozovaná „živnostenským způsobem“, ať se vztahovala k výrobě, zpracování, obchodu či poskytování služeb a prací. Živnostenský řád zrušil do té doby platné předpisy o nabývání živnostenských, továrních a obchodních oprávnění, jakož i všechna starší ustanovení, která nebyla s novým živnostenským řádem v souladu. Na svou dobu se jednalo o poměrně moderní právní úpravu a v Rakousku platí se změnami dodnes. Byl rozdělen do 10 hlav a 152 paragrafů. První hlava obsahovala rozdělení živností na svobodné, řemeslné a koncesované, druhá hlava stanovovala podmínky samostatného provozování živnosti, hlava sedmá pojednávala o živnostenských společenstvech a hlava desátá o úradech a řízení před nimi. Průkazem o živnostenském podnikání byl živnostenský list, jehož vydání mělo deklaratorní povahu. Průkazem provozování koncesí byl dekret, jenž měl konstitutivní povahu (zakládal právo provozovat koncesovanou živnost). Živnostenský řád platil až do r. 1965, kdy byl od 1. 1. 1966 zrušen nabytím účinnosti zák. č. 65/1965 Sb., zákoníku práce. Živnostenský řád a právní úpravy v Rakousku a Německu se staly určitým vzorem pro živnostenský zákon, vydaný ve Sbírce zákonů v roce 1991 (zák. č. 455/1991 Sb.). Živnostenský zákon měl nahradit předchozí nevyhovující právní předpis, kterým byl zák. č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů. Tento zákon byl vydán brzy po listopadu 1989 a měl reagovat na změny politických a ekonomických podmínek v naší zemi. Tato právní norma však přestávala postačovat, a proto bylo nutné přijít s novým (živnostenským) zákonem.

3.2 Zásady č. 20/1965 Sb., pro poskytování některých služeb a oprav občany na základě povolení národního výboru

Po zrušení platnosti Živnostenského řádu novým zákoníkem práce (č. 65/1965 Sb.) byla možnost podnikání v bývalém Československu výrazně omezena. Od r. 1962 bylo možné na

základě vyhlášky Ministerstva školství a kultury č. 108/1962 Sb., příp. č. 104/1965 Sb., o soukromém vyučování v oboru umění a v oboru cizích jazyků, poskytovat soukromými osobami služby související s mimoškolní výukou těchto činností (výuka cizích jazyků a dovedností v oblasti umění), a to na základě povolení okresních národních výborů.

Liberalizační tendence, které souvisely s „Pražským jarem“, se projevíly v „Akčním programu KSČ z dubna r. 1968“ a přinesly příslib nové právní úpravy, která by řešila neutěšený stav v oblasti služeb a řemesel a upravila by drobné podnikání fyzických osob. Vyhláška Ministerstva vnitřního obchodu č. 13/1968 Sb., kterou se vyhlašují pravidla obchodního podnikání (maloobchodní a velkoobchodní činnosti) se týkala zejména socialistických organizací, občanům byl vyhrazen prodej zemědělských produktů z vlastní rostlinné a živočišné produkce, lesních plodů a podomácku vyráběného a zpracovávaného zboží, a to na základě povolení místního (městského) národního výboru.

Mezi lety 1965 – 1989 nebyly v Československu vydávány zákony, které by živnostenské právo a podnikání upravovaly. Vše bylo regulováno pouze na základě usnesení či nařízení vlády. Komunistický režim však tížil pokřivený trh práce a služeb, na základě toho bylo částečně umožněno poskytování služeb a oprav, zejména občanům žijícím na venkově, prostřednictvím Zásad vlády č. 20/1965 Sb., pro poskytování některých služeb a oprav občany na základě povolení národního výboru. Povolení bylo možno získat k poskytování drobných řemeslných prací a oprav jako např. práce obuvnické, krejčovské, zámečnické, klempířské, pokrývačské, truhlářské, zednické, malování bytů apod. a dále k opravám domovního majetku, k poskytování osobních služeb a k drobné doplňkové výrobě z místních zdrojů surovin pro místní potřebu. V rámci poskytování osobních služeb se jednalo zejména o praní, mandlování a žehlení, opravy prádla, holičství a kadeřnictví, úklid a hlídací služby. Poskytování těchto prací a služeb bylo omezeno tím, že je nemohly v místě jejich realizace zajistit a poskytovat jiné socialistické organizace či jednotná zemědělská družstva. Povolení k poskytování uvedených prací a služeb mohl získat pouze občan starší 18 let, který prokázal příslušnou kvalifikaci, bydlel v obvodu místního národního výboru, u kterého o povolení žádal a tyto služby chtěl poskytovat vedle svého hlavního zaměstnání a dále důchodcům, ženám v domácnosti a osobám se změněnou pracovní schopností. Získání povolení provozovat tyto práce a služby mohlo být v některých případech vázáno i na souhlas zaměstnavatele, u kterého měl případný zájemce hlavní pracovní poměr.

3.3 Nařízení vlády č. 154/1982 Sb., o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 154/1982 Sb., o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru nahradilo Zásady č. 20/1965 Sb., pro poskytování některých služeb a oprav občany na základě povolení národního výboru. Povolení bylo poskytováno pouze k poskytování určitých služeb, tj. řemeslnických prací a údržby domovního majetku a bytů, úklidové služby, některé osobní služby, kopáčské práce a také provozování přívozu. Povolení byla vydávána místním/městským národním výborem a nemohla být udělena pro záruční opravy a poskytování služeb přímo vyhrazených socialistickým organizacím. Nařízením vlády č. 63/1984 Sb., o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru bylo občanům umožněno opakovaně přenechávat nemovitost či její část v rámci cestovního ruchu jiným osobám k dočasnému ubytování za úhradu. Aby tuto službu bylo možno poskytovat, bylo třeba jednak souhlasu národního výboru, ale také mít uzavřenou smlouvu s organizací, která byla oprávněna poskytovat služby cestovních kanceláří.

3.4 Nařízení vlády č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru

Nařízení vlády č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru nabylo účinnosti dnem 1. února 1988. Tímto nařízením vlády, které reagovalo na proces přestavby (perestrojky) hospodářského mechanismu ČSSR, měla být podpořena snaha o znovuzavedení živnostenského podnikání mezi občany. Oproti nařízení vlády č. 154/1982 Sb., o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru tak došlo tímto nařízením vlády k podstatné změně. Povolení mohl získat každý bezúhonný občan starší 18 let splňující potřebnou kvalifikaci a event. zdravotní způsobilost. Došlo tedy k částečnému prolomení omezení výkonu poskytování služeb na omezenou kategorii občanů. Za služby byly považovány věcná plnění a výkony včetně prodeje zboží a přípravy pokrmů a nápojů. V platnosti nadále zůstávalo omezení, spočívající v tom, že služby vyhrazené socialistickým organizacím a služby, které byly poskytovány na základě jiných obecně závazných předpisů, nemohly být ani nadále občany poskytovány. K masovějšímu rozvoji v poskytování služeb občany přesto nedošlo, neboť přijatá opatření se ukázala jako nedostatečná a málo stimulující. Navíc se ukázalo, že národní výbory rozvoj podnikání nepodporovaly, ale spíše naopak brzdily. Celkový stav ekonomiky v bývalém Československu byl díky centrálním zásahům komunistické strany a plánovaného hospodářství v neutěšeném

stavu, který setrval až do pádu komunistického režimu v listopadu 1989. Na překotný ekonomický vývoj po pádu komunistického režimu reagovala jako první liberální právní úprava zák. č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů.

3.5 **Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů**

Vládní návrh zákona byl ve Federálním shromáždění Československé socialistické republiky projednáván ve sněmovním tisku 294 jako vládní návrh zákona o individuálním podnikání fyzických osob. Navrhovaná právní norma zakotvila právo fyzické osoby ke svobodné výdělečné činnosti a umožnila podnikání jak fyzických, tak i právnických osob, založených fyzickými osobami (obchodních společností). U právnických osob, které byly dle tohoto zákona zakládány ke společnému provozování podnikatelské činnosti, se jednalo o tiché společnosti a konsorcia. Jiné právní formy právnických osob tato právní úprava neupravovala. Úprava dalších skupinových forem podnikání byla ponechána na zvláštních právních předpisech (zejména hospodářském zákoníku). Návrh této právní normy byl spojen s přechodem na tržní hospodářství a ekonomiku. Zákon měl zrovnoprávnit podnikání fyzických osob s podnikáním skupinovým, zejména s družstevními a společenskými organizacemi. Soukromé podnikání bylo v té době spojováno s odstraněním státního monopolu, posílením konkurenceschopnosti a formováním soutěžních struktur v československém hospodářství. Zákon měl umožnit vznik malých a středních podniků, které by pružně reagovaly na požadavky spotřebitelů, které nebyla vláda v době plánovaného hospodářství schopna prostřednictvím velkých a nepružných státních podniků zabezpečit. Rozvoj soukromého podnikání měl rovněž umožnit přístup cizího kapitálu a investic do nově zakládaných podniků, jakož i pro přístup investic kapitálu z místních zdrojů. Očekávaný rozvoj podnikatelské činnosti byl spojen i s předpokládaným importem moderních technologií, zaváděním tržních metod managementu, řízení a organizace výroby, zvyšováním produktivity práce, lepším využíváním existujících zdrojů a v konečném důsledku rozšířením nabídky zboží a služeb na trhu.

Zákon měl fyzickým osobám umožnit podnikání bez povolovacího řízení, kterým se vyznačovaly předchozí právní úpravy. Navazoval tak částečně na postupy zavedené v Živnostenském řádu. Pokud tak ohlašovatel splnil obecné předpoklady a případně zvláštní předpoklady pro výkon určité podnikatelské činnosti, konstatoval registrační orgán pouze splnění těchto podmínek a vydal rozhodnutí o registraci. Podmínkami pro registraci byl věk nejméně 18 let, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a odborná kvalifikace (pokud ji zákon vyžadoval). Odbornou kvalifikaci mohl za podnikatele při jeho registraci splnit i vedoucí

či jiný pracovník, který v zásadě odpovídal podnikateli za odborně bezvadné provozování vykonávané činnosti. Za výkon činnosti jako takové nesl odpovědnost sám podnikatel. Pokud byla odborná kvalifikace vyžadována dle zvláštních právních předpisů i po dalších zaměstnancích, byl podnikatel povinen tuto jejich způsobilost zajistit. Žadatel mohl v odůvodněných případech požádat registrující orgán o upuštění od požadavku na předložení dokladu o odborné kvalifikaci a prokázat její splnění jiným věrohodným způsobem.

Právní úprava registrace, ohlašování podstatných změn, jakož i zrušení registrace, se řídila správním řádem. Nová úprava byla založena na registračním principu, tzn., že bylo třeba pouze splnit podmínky stanovené tímto zákonem a podnikání ohlásit registrujícímu orgánu. Podnikání nebylo omezeno počtem zaměstnanců, ani jiným majetkovým omezením. Zákonem bylo vyloučeno pouze zaměstnávání mezi manželi. Úprava pracovního práva mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci, nebo odměňování zaměstnanců, byla ponechána na zvláštních právních předpisech. Zákon také zrušil omezení, spočívající v prolomení možnosti nabývání majetku získaného z podnikatelské činnosti, neboť již nestanovoval jeho hranice. Registrovaným podnikatelům nebylo možno uložit povinnosti podle plánu hospodářského a sociálního rozvoje, kterým byly do té doby vázány socialistické organizace. Tento způsob výdělečné činnosti tak byl přímo vyňat z direktivní pravomoci státu. Podnikání bylo umožněno ve všech oblastech, ve kterých mohly stejnou činnost vykonávat i socialistické organizace. Zákon zrovnoprávnil přístup k možnostem podnikání jak u individuálního podnikatele, tak u organizací. Pouze tam, kde zvláštní právní předpis vázal možnost podnikat v určitém oboru na konkrétní podmínky a získání povolení, platil tento povolovací režim pro všechny subjekty. Některé činnosti mohly být i nadále svěřeny pouze zákonem určeným organizacím. Jednalo se zejména o oblasti, kde převažovaly celospolečenské zájmy při využívání majetku k zabezpečování potřeb celé společnosti, při využívání kulturního dědictví, rozvoje národního hospodářství, nebo tam, kde existovala výhrada státu (např. poštovní služby). Ohlašovatel mohl v žádosti o registraci uvést jakékoliv znění předmětu podnikání a nebyl vázán žádným rozsahem ohlašovaných činností. Předmět podnikání musel být vymezen v co nejpřesnějším rozsahu tak, aby registrující orgán mohl posoudit, zda se nejedná o činnosti zakázané nebo vyhrazené určitým právnickým osobám a z důvodu posouzení, zda je na určený předmět podnikání vyžadována odborná kvalifikace a způsobilost osob, které budou činnost vykonávat. Upřesnění oboru vykonávané činnosti byl vyžadováno rovněž z důvodu statistiky a finanční kontroly. Pokud byla v souvislosti s ohlašovaným předmětem podnikání vykonávána i jiná služba, která měla povahu samostatné a pravidelné činnosti za účelem zisku, bylo požadováno, aby i tato činnost byla oznámena jako samostatný předmět podnikání.

Rozhodnutí o registraci mělo konstitutivní povahu, tzn., že zakládalo právo žadatele na výkon podnikatelské činnosti. Před vydáním rozhodnutí o registraci nemohl žadatel ohlašovaný předmět podnikání vykonávat. Zrušení registrace ze strany registrujícího orgánu bylo možné pouze tehdy, pokud podnikatel pozbyl povolení nebo oprávnění (byla-li k jeho předmětu podnikání vyžadována), pokud byl podnikatel pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin (jehož skutková podstata souvisela s předmětem podnikání), nebo na žádost podnikatele. Mezi další důvody umožňující zrušení registrace patřilo závažné porušení podmínek nebo povinnosti podnikatelem, vyplývající z rozhodnutí o registraci, ze zákona o soukromém podnikání občanů nebo z ostatních obecně závazných právních předpisů, příp. porušení zásady poctivého obchodního styku nebo hospodářské soutěže. K zániku oprávnění k podnikatelské činnosti mohlo dojít i smrtí podnikatele, pokud jeho práva a povinnosti z podnikatelské činnosti nepřešla na jeho dědice (na dobu nezbytně nutnou, než tyto osoby získaly vlastní podnikatelské oprávnění). Orgán příslušný k registraci mohl podnikatelské oprávnění rovněž pozastavit, a to v případě, že podnikateli, příp. osobě, která za něj plní odbornou způsobilost a kvalifikaci, toto oprávnění zaniklo, nebo pokud tato osoba přestala u podnikatele vykonávat činnost. Tímto mělo být zabezpečeno dodržování pravidel, vyplývajících z bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a ochrana práv třetích osob. Pokud podnikatel potřebnou kvalifikaci opět předložil, bylo rozhodnutí o pozastavení oprávnění vykonávat předmět podnikání registrujícím orgánem zrušeno.

Zákonodárci chtěli přijetím tohoto zákona odlišit drobné podnikání od podnikání továrenského. Tato úvaha vycházela z předpokladu, že některé vztahy u tzv. „továrenských organizací“ podléhají přísnější právní regulaci, což nemělo být od drobných podnikatelů požadováno. Drobným podnikatelům měla být garantována nízká administrativní zátěž, výhodnější daňové a devizové podmínky nebo správní trestání pouze jako přestupek.

Zák. č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů vytvořil základní právní rámec pro zrovnoprávnění postavení soukromých podnikatelů s ostatními subjekty, především družstvy a dalšími socialistickými organizacemi. V době jeho vydání však stále chyběla další právní úprava, kterou bylo potřeba přijmout. Jednalo se zejména o Ústavu a další právní normy, navázané na podnikání (např. hospodářský zákoník, zákoník práce, devizový zákon, daňové zákony, zákony upravující nemocenské pojištění, trestní zákoník a mnohé další).

V případě, že drobný podnikatel přesáhl zákonem stanovenou hranici výkonu pro výpočet základu daně a v počtu zaměstnanců, byl povinen podat návrh na zápis do podnikového rejstříku a měl nadále již stejné povinnosti vůči správním orgánům, jako jiné právnické osoby. Zapsat se do podnikového rejstříku mohli i ti podnikatelé, kteří tyto limity nespĺňovali, ale pro

kteřé byl tento zápis z jakéhokoliv důvodu důležitý. Podmínkou zápisu bylo, že byl proveden při zahájení podnikání, nebo do 15. února kalendářního roku.

Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů byl od svého vzniku několikrát novelizován. Jedna z novel byla spojena s potřebou umožnit podnikání dle tohoto zákona i samostatně hospodařícím rolníkům v oblasti zemědělství. Proto byl z § 1 odst. 3 zákona vypuštěn text, kterým byla zemědělská výroba vyloučena z režimu tohoto zákona. Odlišnost zemědělské výroby od ostatních forem podnikání vyplývá z její specifčnosti na přírodních podmínkách a sepětím se zemědělskou půdou. Novela zákona č. 105/1990 Sb., měla být překlenutím, spočívajícím v právní mezeře úpravy zemědělského podnikání v našem právním řádu. Přijetím zák. č. 219/1991 Sb., kterým se novelizoval zák. č. 105/1990 Sb., bylo umožněno podnikání i zemědělcům - samostatně hospodařícím rolníkům. Ačkoliv zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) nabyt účinnosti již k 1. lednu 1992, čímž nahradil oprávnění k podnikatelské činnosti v oblasti výroby, obchodu a služeb, zák. č. 105/1990 Sb., zůstal i nadále v části, upravující podnikání samostatně hospodařících rolníků, v platnosti až do 30. dubna 2004, kdy nabyt účinnosti zák. č. 85/2004 Sb., který novelizoval zák. č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

3.6 Zemědělská výroba provozovaná samostatně hospodařícími rolníky

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství ve svém původním znění úpravu podnikání v oblasti zemědělství neobsahoval. Účelem zákona o zemědělství bylo v jeho počátku vytvářet podmínky pro zajištění schopnosti českého zemědělství zabezpečit základní výživu obyvatel, potravinovou bezpečnost, ochranu životního prostředí (voda – půda – vzduch) a zabezpečit povinnost náhrady těm osobám, kterým v souvislosti s hospodařením, vyplývajícím ze zákonných omezení, vznikla škoda (újma). Úpravu registrace a možnosti podnikání v oblasti zemědělství umožnil zák. č. 219/1991 Sb., kterým byl novelizován zák. č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů. Tato novela vložila v části II A do zákona o soukromém podnikání občanů nová ustanovení, která stanovovala, co je zemědělskou výrobou a ustanovení o evidenci samostatně hospodařících rolníků - podnikatelů v zemědělství. Zákon č. 85/2004 Sb., upravil terminologii tím, že místo pojmu samostatně hospodařící rolník se začal používat termín zemědělský podnikatel, dále stanovil obdobné podmínky pro vstup do zemědělského podnikání, jaké stanovoval pro živnostenské podnikání živnostenský zákon, byla upravena evidence zemědělského podnikatele atd. Zároveň novela upravila výčet toho, co se za zemědělské podnikání (zemědělskou výrobu včetně hospodaření v lesích a na vodních

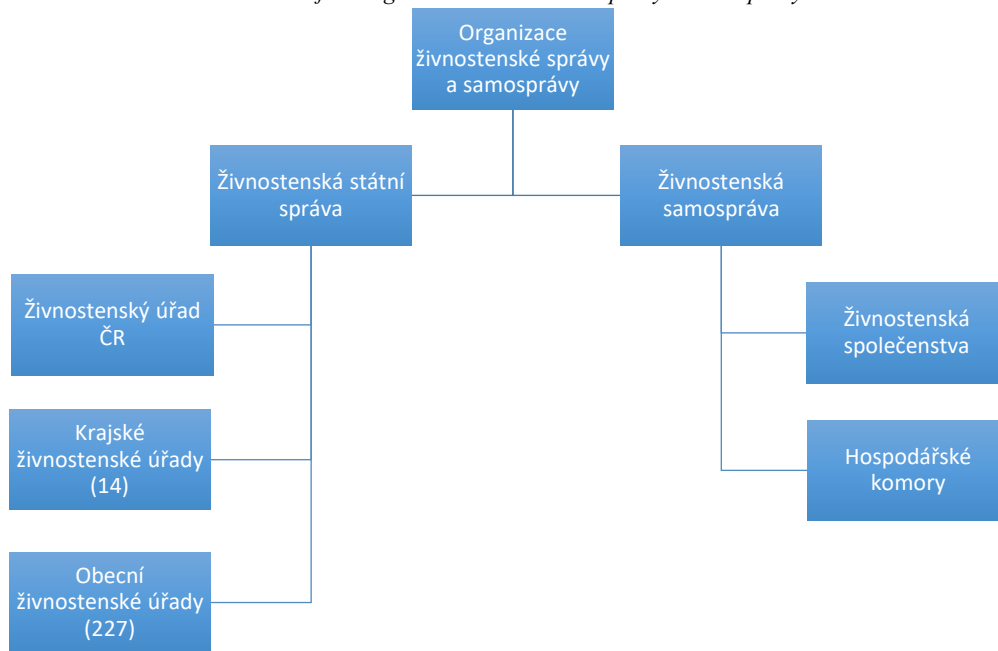
plochách) považuje. Oprávnění samostatně hospodařících rolníků, vydaná dle zák. č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, zůstala v platnosti až do 30. 4. 2009. Od 1. 5. 2009 měli všichni samostatně hospodařící rolníci, kteří hodlali v zemědělském podnikání pokračovat i po skončení platnosti osvědčení o zápisu do evidence samostatně hospodařících rolníků, požádat o zápis do evidence zemědělského podnikatele. Aktuální právní úprava podnikatele v zemědělství je obsažena v ust. § 2e zák. č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Dle současné právní úpravy je za zemědělského podnikatele považována fyzická nebo právnická osoba, která soustavně, samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku provozuje zemědělskou výrobu a splňuje podmínky, stanovené tímto zákonem. Zemědělské podnikatele evidují obecní úřady obce s rozšířenou působností a výkonem této činnosti jsou ve většině případů pověřeny obecní živnostenské úřady, kterým je tak svěřena působnost jak v oblasti registrace, tak i kontroly.

3.7 Organizace živnostenské správy a samosprávy

Živnostenskou správu (viz Graf 1) můžeme rozdělit na státní správu a samosprávu. Státní správu zajišťují živnostenské úřady, samosprávu pak živnostenská společenstva, svazy a komory. O jejich funkcích je pojednáno v dalších částech této práce. Konstituce orgánů veřejné (státní) správy byla provedena zák. č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech a doznala pouze jedné změny, související se zánikem okresních úřadů a vznikem úřadů krajských. Tuto změnu provedl zák. č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

Graf 1 - organizace živnostenské správy a samosprávy

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

3.7.1 Hospodářské komory

Zákonem č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, byla zřízena za účelem podpory podnikatelských aktivit mimo zemědělství, potravinářství a lesnictví Hospodářská komora České republiky a za účelem podpory podnikatelských aktivit v zemědělství, potravinářství a lesnictví Agrární komora České republiky. Účelem obou komor je prosazování a ochrana zájmů a zajišťování potřeb jejich členů. Obě komory jsou právnickými osobami zapsanými do obchodního rejstříku a vystupují jako sdružení podnikatelů – fyzických a právnických osob, kteří jsou jejími členy. Členy hospodářské/agrární komory mohou být i živnostenská společenstva, cechy, sdružení nebo svazy, které se po přijetí stávají složkou hospodářské/agrární komory. Komory poskytují svým členům poradenství v oblasti podnikatelské činnosti, spolupracují na profesním vzdělávání svých členů, zajišťují propagaci podnikatelské činnosti svých členů, spolupracují s podnikatelskými svazy a sdruženími, jsou zřizovateli a provozovateli institucí, zabývajících se podporou rozvoje podnikání a vzdělanosti, apod. Členství v komorách je dobrovolné, pouze v období od 1. 7. 1992 do 1. 5. 1993 bylo členství podnikatelů v Hospodářské komoře povinné. Financování činností komor probíhá na bázi členských příspěvků, dotací, darů, či jiných příjmů.

3.7.2 Spolky

Právní úprava spolkové činnosti je obsažena v ust. § 214 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Spolek je samosprávný a dobrovolný svazek alespoň tří osob (členů), které jsou vedeny společným zájmem. Být členem živnostenského spolku patřilo k povinnostem podnikatelů v době platnosti Živnostenského řádu. V novodobé historii již není spolková činnost v oblasti živnostenského podnikání právně řešena a k účasti ve spolku nesmí být nikdo nucen. Spolky nemohou být zakládány jakožto subjekty, jejichž hlavní činností je podnikání jako takové. V rámci vedlejší činnosti však mohou vyvíjet i hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti. Spolek vzniká zápisem do veřejného (spolkového) rejstříku.

3.7.3 Soustava živnostenských úřadů a zaměstnanci živnostenských úřadů

Činnosti vykonávané v rámci působnosti živnostenských úřadů spadají pod výkon státní správy, jejichž působnost zákon přenesl na obecní a krajské živnostenské úřady. Jedná se tak o výkon přenesené působnosti v rámci samosprávných územních celků. Zaměstnanci obecních a krajských živnostenských úřadů jsou zaměstnanci těchto územních samosprávných celků (obcí s rozšířenou působností a krajů). Zaměstnanci jsou tak řízeni tajemníkem obce, tajemníkem městské části obce či ředitelem krajského úřadu či ředitelem Magistrátu hlavního města Prahy. Byť jde tedy o přenesený výkon státní správy, nepodléhají tito zaměstnanci přímému řízení ústředního správního orgánu, zastoupenému v tomto případě MPO ČR.

Kompetenčním zákonem, jímž je zřízena soustava živnostenských úřadů, je zák. č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Ta je tříступňová a zahrnuje:

- Obecní živnostenské úřady (ObŽÚ);
- Krajské živnostenské úřady (KŽÚ);
- Živnostenský úřad České republiky (ŽÚ ČR).

Před novelou zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, provedenou zákonem č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů s účinností od 1. 1. 2003 byla soustava živnostenských úřadů následovná:

- okresní živnostenské úřady, kterými jsou samostatné referáty okresních úřadů (OkŽÚ);
- obecní živnostenské úřady, kterými jsou samostatné odbory pověřených obecních úřadů;

- na území hlavního města Prahy samostatné živnostenské odbory pověřených úřadů městských částí;
- na území hlavního města Prahy samostatný živnostenský odbor Magistrátního úřadu hlavního města Prahy;
- Živnostenský úřad České republiky, jehož působnost zastávala Ministerstvo obchodu a cestovního ruchu České republiky.

Tato novela souvisela s územní reformou veřejné správy, při které došlo ke zřízení krajů a krajských úřadů a zániku okresních úřadů. KŽÚ začaly plnit funkci nadřízeného orgánu ObŽÚ a nahradily v pozici nadřízeného a odvolacího orgánu OkŽÚ. Před uvedenou novelou rovněž platilo, že obecní živnostenské úřady byly prvoinstančním správním orgánem v oblasti živností volných, kdežto OkŽÚ byly prvoinstančním správním orgánem v oblasti živností řemeslných, vázaných a koncesovaných. V této soustavě živnostenských úřadů tak existovala jistá dvojkolejnost, kdy podnikatelé byli nuceni v případě ohlášení volné živnosti navštívit obecní živnostenský úřad (ObŽÚ) příslušný dle adresy svého sídla a v případě ohlášení živnosti řemeslné, vázané nebo koncesované navštívit rovněž okresní živnostenský úřad v „okresním“ městě dle adresy svého sídla. Výjimku představovaly pražské živnostenské úřady, které byly samostatnými živnostenskými odbory pověřených úřadů městských částí (obvodní úřady) a od samého počátku vykonávaly správu jak živností volných, tak i regulovaných. O odvoláních proti rozhodnutím živnostenských odborů pověřených úřadů městských částí rozhodoval živnostenský odbor Magistrátního úřadu hlavního města Prahy. V okresech Brno-město, Ostrava-město a Plzeň-město nebyly zřízeny okresní úřady a živnostenskou agendu v úplném rozsahu vykonávala statutární města Brno, Ostrava a Plzeň. Územní reformou došlo na základě zák. č. 174/2002 Sb. ke sloučení výkonu působností obecních a okresních živnostenských úřadů a souvislosti se zák. č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností i k omezení počtu stávajících obecních živnostenských úřadů.

3.7.4 Obecní živnostenské úřady (ObŽÚ)

Obecní živnostenské úřady jsou zákonem zřízeny na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. V současné době se jedná o 205 obcí. K tomu je třeba připočítat 22 městských částí na území Hlavního města Prahy (Statutem určených živnostenských odborů úřadů městských částí). Celkem se tak jedná o 227 obecních živnostenských úřadů. ObŽÚ zastávají funkci

prvostupňového orgánu dle zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, zabezpečují funkci Centrálního registračního místa (CRM), tedy zprostředkovávají pro podnikatele podání vůči dalším orgánům státní správy (finančním úřadům, správám sociálního zabezpečení, úřadům práce) a vůči zdravotním pojišťovnám. ObŽÚ jsou ve stanoveném rozsahu provozovatelem živnostenského rejstříku (ve smyslu ust. § 2 zák. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů). ObŽÚ rovněž plní funkce, které jsou jim svěřeny zvláštními právními předpisy. Jsou např. jedním z dozorových orgánů dle zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu a o změně zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době, zák. č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů.

3.7.5 Krajské živnostenské úřady (KŽÚ)

Krajské živnostenské úřady jsou odbory krajských úřadů. Na území hlavního města Prahy tuto funkci plní živnostenský odbor Magistrátu Hlavního města Prahy. KŽÚ (14) jsou nadřízeným správním orgánem pro ObŽÚ ve svém správním obvodu. Z toho titulu rozhodují o řádných nebo mimořádných opravných prostředcích proti rozhodnutím vydanými obecními živnostenskými úřady. KŽÚ vykonávají ve smyslu zák. č. 255/2012 Sb., o kontrole, ve znění pozdějších předpisů, dozor nad činností ObŽÚ.

KŽÚ plní koordinační funkci vůči ObŽÚ a metodicky je řídí, vydávají na základě žádosti ObŽÚ stanoviska v rámci svěřené pravomoci, včetně činnosti centrálních registračních míst a jednotných kontaktních míst. KŽÚ mohou nařídit ObŽÚ provedení živnostenské kontroly, zaměřené na neurčitý počet subjektů (určitou podnikatelskou činnost), nebo na kontrolu konkrétního podnikatele. KŽÚ spolupracují při výkonu svých pravomocí s ostatními správními úřady, s hospodářskými komorami a podnikatelskými svazy a sdruženími, mohou si od ústředních státních orgánů vyžadovat stanoviska a tyto ústřední orgány musí KŽÚ poskytnout svá stanoviska do 15 dnů. KŽÚ jsou rovněž provozovatelem živnostenského rejstříku, tzn., že

do něj mohou zapisovat, či z něj pořizovat výpisy. KŽÚ plní kontrolní funkci na úseku zák. č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, ve znění pozdějších předpisů. Do působnosti KŽÚ mohou být svěřeny i další agendy, stanovené zvláštními právními předpisy.

3.7.6 Živnostenský úřad České republiky (ŽÚ ČR)

Ustanovení § 7 zák. č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů, stanoví, že do doby zřízení ŽÚ ČR zastává jeho funkci a vykonává jeho působnost MPO ČR. Od roku 1991 nebyl stále ŽÚ ČR zřízen a litera zákona tak nebyla doposud naplněna. Funkci ŽÚ ČR tak nadále plní odbor živností na Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. ŽÚ ČR je ústředním orgánem státní správy pro oblast živnostenského podnikání. Je zodpovědný za zákonnou úpravu živnostenského podnikání na území ČR. V souladu s požadavky na harmonizaci práva ČR a EU a ústředními správními orgány zpracovává koncepce pro oblast rozvoje živnostenského podnikání. Je nadřízeným správním orgánem pro KŽÚ a rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutím KŽÚ. Je metodickým orgánem v oblasti živnostenského podnikání, řídí, kontroluje a koordinuje činnost KŽÚ a jejich prostřednictvím i činnost ObŽÚ. Může nařídít kterémukoliv živnostenskému úřadu provedení živnostenské kontroly. ŽÚ ČR je správcem živnostenského rejstříku. V jeho kompetenci je z titulu ústředního orgánu státní správy zajištění propojení živnostenského rejstříku se základními registry veřejné správy, případně s dalšími informačními rejstříky. ŽÚ ČR spolupracuje s příslušnými orgány státní správy (ústřední správní orgány, ministerstva) i orgány samosprávy (hospodářská komora, podnikatelské svazy a sdružení, cechy). Je oprávněn si vyžádat stanoviska z okruhu jejich působnosti a tyto orgány jsou povinny svá stanoviska sdělit do 15 dnů.

3.7.7 Jednotná kontaktní místa (JKM)

Zákon č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb, ve znění pozdějších předpisů, zřídil tzv. jednotná kontaktní místa (JKM). Seznam JKM, jejichž funkci zastávají některé obecní živnostenské úřady, stanovuje vyhláška č. 248/2009 Sb., kterou se stanoví seznam jednotných kontaktních míst (JKM). V té je ustanoveno 15 obecních živnostenských úřadů (v krajských městech a dále na Městském úřadu Černošice a Úřadech městské části Praha 1 a Praha 7. Jednotná kontaktní místa poskytují informace o možnostech založení podnikání v ČR (zejména pro cizince) a v Evropské unii (zejména pro české občany, kteří chtějí podnikat v EU),

zprostředkovávají klientům informace a kontakty na příslušné úřady v ČR i EU, které jsou příslušné pro povolení aprobované činnosti, nebo zprostředkovávají uznání odborné kvalifikace u příslušných orgánů, podávají informace o regulovaných činnostech v ostatních zemích EU, poskytují informace o opravných prostředcích proti rozhodnutím správních úřadů, poskytuje seznam profesí, u nichž existuje evropský profesní průkaz, a seznam profesí, u nichž je příslušný orgán před prvním poskytnutím služby oprávněn prověřit odbornou kvalifikaci poskytovatele služeb a podávají informace o možnostech řešení spotřebitelských sporů.

3.8 Živnostenské podnikání

Živnostenské podnikání je nejrozšířenější formou podnikání v České republice. Živnostenský zákon jako veřejnoprávní předpis představuje zákonnou úpravu podmínek, na základě kterých podnikají fyzické a právnické osoby v mnoha oborech činností. Statistická data dokládají, že k 31. 12. 2020 bylo v České republice evidováno 2581680 podnikajících subjektů, z toho 2076010 fyzických osob a 505670 právnických osob. Z celkového počtu podnikajících subjektů je 97803 cizinců. Živnostenské podnikání je upraveno obecným veřejnoprávním předpisem, kterým je živnostenský zákon (zák. č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Živnostenský zákon upravuje většinu podnikání v oblasti výroby, obchodu a služeb. Není však zdaleka jedinou formou podnikání v České republice. Do jeho režimu nespádá celá řada činností, které se řídí vlastní právní úpravou. Vše, co není živností a nespádá pod právní režim živnostenského zákona, je uvedeno v § 3 živnostenského zákona. Vzhledem k tomu, že okruh činností, které nespádají do režimu živnostenského podnikání, je značně obsáhlý, bývá toto ustanovení živnostenského zákona předmětem častých novelizací.

Živnostenským podnikáním se rozumí soustavná činnost, provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených ŽZ. Pokud vykonávaná činnost nesplňuje byť jen jeden z výše uvedených znaků, nejedná se o živnost. Provozovat činnosti, které mají charakter živnosti, lze jen s platným živnostenským oprávněním, případně koncesí. U ohlašovacích živností vzniká oprávnění k výkonu činnosti již samotným ohlášením, pokud jsou splněny všechny všeobecné a případně zvláštní podmínky provozování živnosti a podnikatel splnil všechny náležitosti, které jsou s ohlášením živnosti spojeny. U koncesovaných živností vzniká podnikateli oprávnění k výkonu činnosti až nabytím právní moci rozhodnutí o udělení koncese.

Požádat o živnost lze na kterémkoliv živnostenském úřadu. Ohlášení živnosti nebo podání žádosti o koncesi probíhá na předepsaném formuláři, kterým je Jednotný registrační formulář

(JRF). Prostřednictvím živnostenského úřadu či kontaktního místa Czech POINT lze díky JRF učinit oznámení i vůči finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, úřadu práce a zdravotním pojišťovnám. Živnostenské úřady a kontaktní místa Czech POINT zastávají funkci CRM, neboť jejich prostřednictvím jsou veškerá podání distribuována na základě žádosti na jednotlivé úřady a zdravotní pojišťovny. K výběru živnosti využijeme ŽZ a jeho přílohy a nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností.

3.9 Omezení práva na svobodnou volbu povolání jakož i právo podnikat

Omezit právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, lze jen zákonem a v odůvodněných případech. V souladu s obecnými principy práva Evropských společenství a judikatury Evropského soudního dvora může být právo na svobodu podnikání či výkonu povolání omezeno pouze za předpokladu, že jsou tato omezení v souladu s cíli, které sleduje Společenství ve svém obecném zájmu a která ve vztahu ke sledovanému účelu neznamenají disproporční a nesnesitelný zásah do Listinou zaručených práv a svobod občanů. Judikatura Evropského soudního dvora připouští zásahy do svobody volby povolání a podnikání zejména tam, kde jde o povinné členství v komorách a svazech, dále tam, kde jde o zákonná omezení soukromoprávních předpisů, jako je např. zák. č. 223/2016 Sb., o prodejní době v maloobchodě, apod. Omezením možnosti svobodné volby povolání a podnikání se zabývají při své rozhodovací pravomoci i české soudy (např. rozhodnutí Ústavního soudu I. ÚS 504/03).

Celá řada právních předpisů omezuje možnosti vstupu do podnikání nebo stanovuje podmínky pro podnikání. Jednotlivé zákony mohou stanovit všeobecné (základní) či zvláštní (speciální) podmínky pro získání podnikatelského oprávnění. Z právního hlediska však musí být všem osobám stanoveny stejné podmínky a každý musí mít stejnou možnost právo na podnikání využít. Omezení možnosti práva podnikat najdeme např. v ust. § 310 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákoník práce), který upravuje tzv. konkurenční doložku. V ní se umožňuje uzavření dohody mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, v rámci které se zaměstnanec svému zaměstnavateli zaváže, že se po určitou dobu od skončení zaměstnání (nejdéle však 1 rok od jeho skončení), zdrží výkonu výdělečné činnosti, která by byla shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, anebo která by měla vůči němu soutěžní povahu. Účelem konkurenční doložky je ochrana know-how zaměstnavatelů před tím, aby bylo využito bývalým zaměstnancem a zabránilo se tak

případnému konkurenčnímu střetu. Dalším omezením, vyplývajícím se zákoníku práce, je ust. § 304, které upravuje omezení výdělečné činnosti pro zaměstnance, a to po dobu trvání pracovního poměru zaměstnance, kteří mohou vedle svého zaměstnání, vykonávaného v základním pracovněprávním vztahu, vykonávat výdělečnou činnost, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, u něhož jsou zaměstnání, jen s jeho předchozím písemným souhlasem. Za omezení práva na svobodnou volbu povolání jakož i právo podnikat naopak nelze považovat stanovení přiměřené sazby daní, jimiž se zatěžuje příjem z podnikání. Daně představují omezení vlastnického práva, které subjekty nabydou až na základě výkonu svého podnikání či výkonu povolání.

S omezením práva podnikat se můžeme setkat např. v § 81 zák. č. 234/2014 Sb., zákona o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, který omezuje výdělečnou činnost státních zaměstnanců tím, že vyžaduje předchozí písemný souhlas služebního orgánu. Toto omezení se, až na stanovené výjimky, týká rovněž členství osob v řídicích a kontrolních orgánech podnikajících právnických osob. Obdobné omezení najdeme rovněž v § 16 zák. č. 312/2002 Sb., zákon o úřednících územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, který omezuje možnost jiné výdělečné činnosti, tedy i podnikání, úředníkům územních samosprávných celků. Omezení práva podnikat se týká i dalších povolání a činností, např. činnost soudců je omezena na základě ust. § 85 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), který zakazuje výkon funkce soudce a funkcionáře soudu, anebo činností spojených s dočasným přidělením k ministerstvu nebo k Justiční akademii, zastávat žádnou jinou placenou funkci ani vykonávat jinou výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké a činnosti v poradních orgánech ministerstva, vlády a v orgánech komor Parlamentu, a to za předpokladu, že taková činnost nenarušuje důstojnost soudcovské funkce nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost soudnictví (zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích). Omezení k výkonu práva na podnikání a jiné hospodářské činnosti najdeme i u příslušníků bezpečnostních sborů a příslušníků ozbrojených sil, kde je upraven v ust. § 48 zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Příslušníci bezpečnostních sborů a ozbrojených sil mohou vykonávat jinou výdělečnou činnost než službu podle tohoto zákona pouze se souhlasem služebního funkcionáře a pouze za podmínky, že tato činnost nemůže vést ke střetu zájmů osobních se zájmy služby, k ohrožení dobré pověsti bezpečnostního sboru nebo k ohrožení důležitého zájmu služby (zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů).

Omezením práva na vstup do podnikání je i ust. § 6 ŽZ, který stanovuje všeobecné podmínky pro provozování živnosti. Těmi jsou zejména plná svéprávnost nebo přivolení soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti a bezúhonnost. Další speciální omezující podmínku najdeme v ust. § 7 ŽZ, která pro výkon některých živností předpokládá odbornou či jinou způsobilost, stanovenou pro jednotlivé živnosti. Překážky provozování živnosti, uvedené v ust. § 8 a § 8a ŽZ, pak představují omezení práva na vstup do podnikání či právo v podnikání pokračovat těm fyzickým a právnickým osobám, u kterých některá z překážek nastala.

Omezení práva podnikat jsme se dočkali v r. 2020 a 2021 i v souvislosti s pandemií COVID-19. Restrikce, které jsou v tomto smyslu uplatňovány, vycházejí z čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů, kdy vláda vyhlásila pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS-CoV-2 na území České republiky nouzový stav a ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tato omezení jsou realizována prostřednictvím Usnesení vlády ČR a jsou navázána zejména na maloobchodní prodej a poskytování služeb v provozovnách, kde dochází k přímému styku se spotřebiteli, zákazu přítomnosti veřejnosti v provozovnách ubytovacích služeb, zákazu provozu heren, kasin a sázkových kanceláří, zákazu provozu a používání umělých koupališť a wellness zařízení včetně saun, solárií a solných jeskyní, zákazu konání veletrhů, zákazu provozování lyžařských vleků a lanových drah, aj. Nedošlo tak k úplnému zákazu podnikání, ale fakticky mají tato omezení u mnoha podnikatelských subjektů ten dopad, že jim podnikání zcela znemožňuje.

3.10 Nejvýznamnější novely zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Živnostenský zákon byl od počátku své platnosti mnohokrát novelizován. Četné změny zákonů byly v minulosti často předmětem oprávněné kritiky jak ze strany laické, tak i odborné veřejnosti. Od r. 2013 se tak začalo pracovat na snižování administrativní zátěže podnikatelů. K tomu mají přispívat i některé novely, se kterými ŽZ od r. 2013 přišel. S ohledem na četnost změn, kterou ŽZ v minulosti prošel, připravilo MPO ČR, pod které zákon o živnostenském podnikání legislativně spadá, ve spolupráci s Ministerstvem financí ČR tzv. „živnostenský balíček“, jehož cílem je „usnadnit život malým a středním podnikatelům“. V rámci tohoto živnostenského balíčku je jako jedno z opatření prezentováno, že ke změnám v zákonech,

upravujících podnikání, by mělo docházet pouze 2x ročně. Z odůvodnění k tomuto opatření plyne, že se legislativa v této oblasti mění v nepravidelných intervalech, což vede k problémům ve sledování aktuálního právního stavu, zejména u malých a středních podnikatelů, kteří nemají specializované právní týmy, které by je na novelty jednotlivých zákonů upozorňovaly. Proto bylo navrženo, aby k novelám těchto zákonů docházelo (až na odůvodněné výjimky) tím způsobem, že budou nabývat své účinnosti pouze 2x ročně, a to např. vždy k 1. lednu a 1. červenci kalendářního roku. (Zdroj: <https://www.businessinfo.cz/navody/zivnostensky-balicek-ministerstva-prumyslu-a-obchodu-cr/>). Dalším opatřením, které se připravuje k zavedení, je stanovení minimální adaptační lhůty (3 měsíce) na přizpůsobení podnikatelů na novelizovaná ustanovení.

První zásadní novelou tak byl zák. č. 286/1995 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 1996. Tato novela přinesla rozsáhlé změny v přílohách ŽZ, kdy se řada regulovaných živností přesunula do kategorie méně regulovaných (volných) živností, nebo přestaly být živnostmi regulovanou ŽZ (ve smyslu ust. § 3 ŽZ). Některé dříve samostatné živnosti byly sloučeny do jedné a došlo i ke změnám v obsahových náplních živností. Novela umožnila provozování živnosti průmyslovým způsobem a usnadnila tak velkým průmyslovým podnikům získat živnostenské oprávnění a provozovat živnost, pro kterou by jinak byly nuceny získat samostatná živnostenská oprávnění. Novela zpřesnila podmínky podnikání u zahraničních osob, upravila výjimky z povinnosti právnické osoby ustanovovat odpovědného zástupce, omezila právnickým osobám možnost pokračovat v živnosti po svém právním předchůdci, liberalizovala u řemeslných živností požadavek na prokazování odborné způsobilosti, aj. Další významnou novelu přinesl zák. č. 356/1999 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 3. 2000. Tato novela se nesla ve zpřísňujícím duchu vůči platné právní úpravě a novele č. 286/1995 Sb. Zpřísnily se podmínky provozování živnosti u zahraničních fyzických osob na území ČR tím, že omezily platnost živnostenského oprávnění na dobu povoleného pobytu na území ČR. Došlo k navýšení počtu regulovaných činností (řemeslných, vázaných a koncesovaných živností). Zpřísnily se podmínky při vstupu do podnikání o doklad, prokazující neexistenci nedoplatků vůči územním finančním orgánům státu a rovněž se zpřísnil požadavek na prokázání odborné způsobilosti u živností, které přešly z živností volných do některé z živností reglementovaných. Došlo k rozšíření okruhu překážek provozování živnosti. Úpravou prošla ustanovení, týkající se odpovědného zástupce. Novela umožnila živnostenským úřadům zrušit živnostenské oprávnění těm podnikatelům, kteří po dobu 4 a více let nepřetržitě nepodnikali. U volných živností přinesla novela zásadní změnu, a sice že z původně volného vymezení živnosti podnikatelem byly stanoveny obory živností volných, které měly být vymezeny vládním nařízením. K tomu došlo vydáním Nařízení vlády

č. 140/2000 Sb., kterým se stanoví seznam živností volných. Bylo zavedeno 124 oborů živností volných a podnikatelé byli při ohlašování živností již názvem oboru a rozsahem činnosti vázáni. Další významnou novelou prošel ŽZ v roce 2004 v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie. Jde o zákon č. 167/2004 Sb., který nabyl účinnosti dnem platnosti vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii (1. 5. 2004). Na základě transpozice dvou základních svobod občanů členských států EU, tj. práva na usazování a práva na volné poskytování služeb, bylo prostřednictvím této novely umožněno občanům dalších členských států EU zakládat podniky a provozovat podnikatelskou činnost na území ČR. Uvedená novela umožnila občanům Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru (EHP) a Švýcarska získat a provozovat živnostenské oprávnění na území ČR za stejných podmínek, jak občanům s pobytem (trvalým bydlištěm) na území ČR. Rovněž bylo občanům výše uvedených států umožněno na území ČR dočasné poskytování služeb na základě podnikatelského oprávnění, které tyto osoby získaly v jiné zemi EU. V návaznosti na zák. č. 18/2004 Sb. o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků Evropské unie bylo zjednodušeno prokazování splnění všeobecných a zvláštních podmínek pro provozování živnosti u osob z členských států Evropské unie. Mezi všeobecné podmínky provozování živnosti byla zařazena podmínka týkající se předložení dokladu, prokazujícího neexistenci daňových nedoplatků na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Byly stanoveny nové povinnosti, týkající se výkonu funkce odpovědného zástupce a povinnosti podnikatele ve vztahu k jeho provozovám, aj.

V roce 2006 byl živnostenský zákon dotčen další přímou novelou, zveřejněnou ve Sbírce zákonů pod č. 214/2006 Sb., účinnou ke dni 1. 8. 2006 a v části čl. XIII bod 4) ke dni 1. 1. 2007. Touto novelou byl vytvořena síť Centrálních registračních míst (CRM), které vznikly na ObŽÚ. V rámci těchto CRM pak podnikatelé mohli učinit prostřednictvím Jednotného registračního formuláře (JRF) na ObŽÚ i některá další podání, směřující vůči jiným orgánům státní správy a zdravotním pojišťovám. Živnostenským úřadům byla v souvislosti s tím stanovena povinnost předávat podání, učiněná podnikatelem vůči příslušným orgánům do 5 pracovních dnů. Tato novela měla zásadním způsobem zjednodušit vstup do podnikání novým subjektům tím, že podnikatel již nemusel obcházet a plnit své evidenční povinnosti vůči finančnímu úřadu, okresní správě sociálního zabezpečení, úřadu práce a zdravotní pojišťovně, ale tuto povinnost za něj splnil živnostenský úřad prostřednictvím JRF.

V roce 2008 byla ve Sbírce zákonů zveřejněna pod č. 130/2008 Sb., novela ŽZ, která nabyla účinnosti dne 1. 7. 2008. Tato novela přinesla důležité systémové změny v oblasti živnostenského podnikání. Zákonem byla upravena místní příslušnost k ohlašovacím

povinnostem podnikatele vůči živnostenským úřadům tím, že nadále si podnikatel mohl vybrat kterýkoliv živnostenský úřad v ČR. Zrušení místní příslušnosti v těchto věcech přispělo k tomu, že se podnikatelé nebyli nuceni obracet na „svůj“ živnostenský úřad dle svého pobytu či sídla. Byla zrušena povinnost podnikatelů hlásit živnostenskému úřadu hlásit takové změny, které si je schopen živnostenský úřad obstarat z jiných registrů (typicky změna adresy pobytu). Byla rozšířena možnost učinit podání vůči živnostenskému úřadu prostřednictvím tzv. kontaktního místa veřejné správy - Czech POINT. Další úlevu podnikatelům přineslo propojení živnostenského rejstříku s Rejstříkem trestů, který již tím pádem nemusel předkládat podnikatel, ale živnostenský úřad si jej obstaral sám. Osobám zapsaným do veřejného rejstříku (např. obchodního rejstříku) odpadla povinnost předkládat usnesení o zápisu změn, apod. Další důležitou změnou bylo zřízení pouze jedné živnosti volné. Ta sice i nadále obsahovala jednotlivé obory činnosti, ale od tohoto data byli podnikatelé provozující živnost volnou oprávněni k výkonu všech těchto oborů činnosti. U regulovaných živností došlo ke sloučení některých oborů činností, které byly dříve samostatné, čímž došlo k celkovému snížení počtu regulovaných živností. Novela rovněž přinesla další zásadní změnu, a to ve formě průkazu živnostenského oprávnění. Nadále se již nevydávaly živnostenské listy a koncesní listiny, ale již jen výpis ze živnostenského rejstříku. Mezi další novelizovaná opatření patřilo zmírnění požadavků na prokázání odborné způsobilosti při prokazování praxe u řemeslných živností, upravila se možnost ohlásit přerušování provozování živnosti na dobu delší než dva roky, byla zrušena možnost provozovat živnosti průmyslovým způsobem. Podnikatelům odpadla povinnost mít průkaz živnostenského oprávnění na provozovně, neboť živnostenský úřad je schopen existenci podnikatelského oprávnění zjistit sám ze živnostenského rejstříku. Nadále již živnostenský úřad nemohl vůči podnikateli uplatnit sankci za porušování zvláštních právních předpisů. Naopak do živnostenského zákona přibyly sankce za spáchání přestupků některými jinými osobami (nepodnikateli). Novelou byly dotčeny i správní poplatky (novelizován byl zákon o správních poplatcích), které se v některých případech výrazně snížily.

Zákonem č. 155/2010 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1. 8. 2010, kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů, ve spojení se zák. č. 160/2010 Sb., byl vydán tzv. „balíček“ opatření, které se projeví v několika oblastech. První z těchto oblastí byla ustanovení upravující bezúhonnost podnikatele, kde došlo k úpravě výkladu toho, kdo se za bezúhonného podle ŽZ nepovažuje. Rovněž byla zrušena speciální úprava bezúhonnosti pro koncesované živnosti „Ostraha majetku a osob“ a „Služby soukromých detektivů“, a to včetně povinností zajistit výkon výše uvedených činností pouze zdravotně způsobilými osobami (dle § 31a ŽZ). Vznik oprávnění provozovat živnost nebylo

možné uvést k pozdějšímu datu, než dnem ohlášením živnosti a byla vypuštěna povinnost podnikatele oznámit živnostenskému úřadu přerušeni provozování živnosti, pokud nepodniká pod dobu delší než 6 měsíců. Naopak byla ze ZoOS přesunuta do ŽZ povinnost podnikatele oznámit živnostenskému úřadu po ukončení provozování činnosti v provozovně adresu, kde lze vypořádat případné závazky vzniklé z činnosti na této provozovně, a po dobu 4 let mají podnikatelé dále povinnost oznámit každou změnu této adresy. Byla zrušena povinnost podnikatele mít na provozovně doklady prokazující způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu přímo na provozovně. Právníckým osobám a organizačním složkám zahraničních osob zapsaných do obchodního rejstříku zanikla povinnost dokládat při ohlášení živnosti výpis z obchodního rejstříku.

Zákonem č. 427/2010 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2011 se změněna pravidla pro podnikání zahraničních osob z tzv. „třetích zemí“. Těmto osobám zanikla povinnost na zápis do obchodního rejstříku a stejně jako u ostatních osob zůstalo u fakultativní možnosti zápisu těchto osob do obchodního rejstříku.

Zákonem č. 303/2013 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014, bylo reagováno na rekodifikaci soukromého práva (vznik nového občanského zákoníku – zák. č. 89/2012 Sb.), který přinesl možnost zahájit podnikatelskou činnost dle živnostenského zákona i osobám mladším 18 let za podmínek přivolení souhlasu soudu k souhlasu zákonného zástupce. Změna terminologie se dotkla i ustanovení, upravujícího pokračování v provozování živnosti při úmrtí podnikatele, místo podnikání u fyzických osob bylo nahrazeno, stejně jako u právníckých osob termínem sídlo, aj.

Zákonem č. 140/2014 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2015, došlo k dalšímu snížení administrativní zátěže podnikatelů tím, že podnikatel, který předloží živnostenskému úřadu některé vybrané doklady (doklady o odborné způsobilosti, doklad prokazující bezúhonnost mimo výpisu z Rejstříku trestů ČR a doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor sídla nebo organizační složky závodu) po 1. 1. 2015, nemusí již tyto doklady nadále živnostenskému úřadu při dalších jednáních předkládat, pokud jsou uloženy v datové úložišti živnostenského rejstříku. Tyto doklady jsou nadále živnostenskými úřady digitalizovány tak, aby byly k dispozici všem ostatním živnostenským úřadům. Povinnost opět předložit uvedené doklady nastane pouze za předpokladu, že doznaly změn. Z důvodu větší ochrany soukromí se v živnostenském rejstříku přestala uvádět adresa bydliště a místa pobytu v ČR.

Zákonem č. 289/2017 Sb., který nabyl účinnosti dne 30. 9. 2017 došlo k úpravě překážek provozování živnosti tím, že byla stanovena lhůta 3 roků, po kterou podnikatel nemůže provozovat stejnou živnost v případě, že mu bylo živnostenským úřadem zrušeno živnostenské

oprávnění z důvodu závažného porušení živnostenského zákona nebo jiných právních předpisů, příp. z důvodu porušení podmínek pro provozování živnosti. Úpravy překážek provozování živnosti se dotklo i dalších osob – jednatelů právnických osob a odpovědných zástupců. Úprava dále umožnila např. na žádost vytvořit sestavu, obsahující údaje o více podnikatelských subjektech, provozovnách či živnostech.

Zákonem č. 111/2018 Sb., který nabyt účinnosti dne 1. 7. 2018, byla do českého právního řádu transponována směrnice EP a Rady 2015/2302 ze dne 25. 11. 2015 o souborných cestovních službách, o změně nařízení EP a Rady č. 2006/2004 a směrnice EP a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS. Tato směrnice reaguje na zavedení nového produktu v rámci provozování cestovní kanceláře – „spojené cestovní služby“.

Dne 1. 1. 2021 nabyt účinnosti zák. č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů. Uvedeným zákonem došlo k rozšíření překážek provozování některých živností právnickými osobami, mění se posuzování rozsahu živnostenského oprávnění, v příloze č. 4 k ŽZ byly doplněny 2 nové obory živnosti volné a rovněž byly připojena nová příloha č. 6, která stanoví „Seznam živností a oborů činností živnosti volné, jejichž výkon právnickou osobou vyžaduje bezúhonnost jejího skutečného majitele a osoby, která je členem jejího statutárního orgánu, zástupcem právnické osoby v tomto orgánu anebo v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu, a oborů činností živnosti volné podléhajících povinnému ohlášení“.

3.11 Subjekty oprávněné k provozování živnosti

V České republice může při splnění všeobecných a případně zvláštních podmínek provozování živnosti vykonávat podnikatelskou činnost podle ŽZ jakákoliv fyzická nebo právnická osoba. Listina základních práv a svobod garantuje každému možnost svobodné volby své obživy a ekonomického zajištění. V České republice mohou vykonávat živnostenskou činnost jak subjekty, které na tuto činnost mají oprávnění dle českého právního řádu, tak i subjekty, které zde podnikají na základě oprávnění ze své země původu (za podmínky, že se jedná o občany EU). Stejně podmínky pro získání živnostenského oprávnění, jako mají občané ČR, se dostává i fyzickým osobám, jimž byla udělena mezinárodní ochrana a jejich rodinným příslušníkům. Ust. § 20 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů stanoví, že

„Právní osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná“. (Zdroj: Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

Právní osoba podniká pod svým názvem a právní formou ve znění zapsaném do obchodního rejstříku, příp. jiné obdobné evidence. Zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů, považuje za obchodní korporace obchodní společnosti a družstva. Zákon rozeznává tzv. „osobní společnosti“, tj. veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost, dále „kapitálové společnosti“, tj. společnost s ručením omezeným a akciová společnost a evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. Družstvem je družstvo a evropská družstevní společnost. Vykonávat podnikatelskou činnost však mohou i právní osoby, které nebyly primárně založeny za účelem podnikání. Například spolky mohou jako vedlejší činnost mimo hlavní činnost, pro kterou byly zřízeny, vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, je-li její účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku. Naopak osobní společnost je založena primárně za účelem podnikání nebo správy svého majetku. Tuzemskou osobou se rozumí fyzická osoba s bydlištěm na území ČR a právní osoba se sídlem na území ČR, naopak za zahraniční fyzickou osobu považuje živnostenský zákon toho, kdo nemá na území ČR bydliště (trvalý pobyt) a za zahraniční právní osobu firmu, která nemá na území ČR sídlo. Živnostenský zákon rozlišuje u zahraničních fyzických osob, zda se jedná o občany z jiných členských států EU a Evropského hospodářského prostoru (EHP) a na zahraniční osoby z třetích zemí. Občané EU mají na základě Smlouvy o založení Evropského společenství a čl. 43 právo na usazení svobodu k přístupu k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon, jakož i zřizování a řízení podniků, zejména společností, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení, nestanoví-li kapitola o pohybu kapitálu jinak (Smlouva o založení Evropského společenství, čl. 43), za stejných podmínek, jako osoby s bydlištěm na území ČR. U osob z ostatních zemí je vyžadováno k zahájení živnostenské činnosti povolení k udělení víza k pobytu na území ČR nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Zahraniční osoby, které jsou podnikateli v zemi původu, mohou na území ČR podnikat za stejných podmínek jako osoby s bydlištěm v ČR za podmínky, že mají na území ČR umístěn svůj odštěpný závod. Tento odštěpný závod musí být zapsán do obchodního rejstříku. Ustanovení § 5 ŽZ obsahovalo do novely, provedené zák. č. 286/1995 Sb., ustanovení, kterým byl stanoven výčet osob, které buď s ohledem na své služební poměry, nebo pracovněprávní vztahy mohou provozovat živnost jen v omezeném rozsahu tak, jak jim to umožňují právní předpisy, které tyto vztahy upravují a rovněž tak omezení pro fyzické osoby, zastávající funkce vedoucích pracovníků ve státních podnicích a dalších podnicích v zákoně uvedených

(Kocourek, 2003). Tato právní úprava byla ze ŽZ vyňata vzhledem k její duplicitě se zvláštními právními předpisy.

3.12 Druhy živností

Živnostenský zákon rozeznává dva druhy živností:

- ohlašovací, které smějí být (při splnění stanovených podmínek) provozovány na základě ohlášení;
- koncesované, které smějí být provozovány na základě rozhodnutí o udělení koncese.

Ohlašovací živnosti mohou začít být vykonávány již dnem jejich ohlášení, pokud podnikatel splňuje podmínky stanovené zákonem a předloží živnostenskému úřadu veškeré doklady, které živnostenský zákon stanovuje při ohlášení živnosti předložit. Koncesované živnosti mohou podnikatelé začít provozovat až v okamžiku, kdy rozhodnutí o udělení koncese nabyde právní moci. Oprávnění k výkonu koncesované živnosti probíhá formou povolovacího řízení, které vede živnostenský úřad s žadatelem o koncesi. Proces probíhá formou správního řízení, jehož postupy upravuje zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Ohlašovací živnosti jsou dále rozděleny na živnosti:

- řemeslné (podmínkou provozování živnosti je odborná způsobilost uvedená v § 21 a 22)
- vázané (podmínkou provozování živnosti je odborná způsobilost uvedená v příloze č. 2, není-li dále stanoveno jinak)
- živnost volná (podmínka provozování živnosti - odborná způsobilost není stanovena)

U vázaných živností je provozování živnosti vázáno na splnění podmínky odborné způsobilosti, ale na rozdíl od živností řemeslných, u každé jednotlivé vázané živnosti je stanovena v příloze č. 2 odborná způsobilost odpovídající charakteru činností spadajících do konkrétní živnosti (Kameník, Hrabánková, Orlová, 2018). Živnost volná v sobě aktuálně zahrnuje 82 oborů činností. Zákonem č. 356/1999 Sb., kterým se mění zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, bylo prostřednictvím nového ust. § 73a stanoveno, že vláda nařízením stanoví obsahovou náplň jednotlivých živností a seznam oborů živností volných. Do doby účinnosti nařízení vlády, jímž se vydává seznam živností volných, jsou živnosti volné ty živnosti, pro

jejichž provozování tento zákon nevyžaduje prokazování odborné ani jiné způsobilosti. Nařízením vlády č. 140/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001 došlo ke stanovení seznamu oborů živností volných. Nařízení vymezilo 125 oborů živností volných. Současně nabylo účinnosti nařízení vlády č. 469/2000 Sb., kterým byly stanoveny obsahové náplně jednotlivých živností. Toto nařízení vlády bylo zrušeno novelou živnostenského zákona č. 130/2008 Sb. Před nabytím účinnosti této novely byly živnosti volné samostatnými živnostmi. Označování živností se podpůrně řídilo odvětvovou klasifikací ekonomických činností (číselníkem OKEČ). Tato klasifikace však nebyla jak pro ohlašovatele živnosti, tak ani pro živnostenské úřady právně závazná. Ohlašovatel volné živnosti měl volnost v tom, jak živnost pojmenuje. Svou roli v tomto procesu hrály i živnostenské úřady, které se snažily, alespoň částečně, ohlašované předměty činností podle jejich obsahu unifikovat. Ohlašovatel volné živnosti fakticky zodpovídal za to, že znění ohlášené volné živnosti bude odpovídat i reálně provozovanému obsahu předmětu činnosti. V případě, že by ohlašovatel živnosti ohlašoval živnost ve znění podobném některé z regulovaných činností, bylo povinností obecního živnostenského zákona takového ohlášení neakceptovat a podnikatele event. směřovat k ohlášení činnosti v souladu s přílohami živnostenského zákona.

Do znění živnostenského zákona před novelou, zveřejněnou ve Sbírce zákonů č. 167/2004 Sb., bylo možné živnosti rozdělit z hlediska předmětu podnikání na živnosti:

- obchodní
- výrobní
- poskytující služby

Obchodními živnostmi se rozuměly zejména následující živnosti:

koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej (maloobchod nebo velkoobchod); hostinská činnost; ubytování; činnost cestovní kanceláře; pronájem průmyslového zboží; pronájem motorových vozidel; provádění dražeb mimo výkon rozhodnutí.

Později byly některé činnosti z obchodních živností vyjmuty (např. hostinská, činnost, ubytování, činnost cestovní kanceláře). Výčet obchodních živností neměl taxativní charakter, byl tedy pouze demonstrativní. Za maloobchod byl považován nákup a prodej zboží za účelem jeho dalšího prodeje přímému spotřebiteli, velkoobchodem se rozuměl nákup a prodej zboží za účelem jeho dalšího prodeje k další podnikatelské činnosti. Novelou zákona č. 286/1995 Sb. byl do živnostenského zákona zaveden nový institut - provozování živnosti „průmyslovým způsobem“. Ačkoliv se tento institut do současné právní úpravy nezachoval (byl zrušen zák. č. 130/2008 Sb.), umožňoval v době své platnosti zejména velkým výrobním podnikům snížit

počet svých živnostenských oprávnění do jednoho komplexního živnostenského oprávnění. K provozování živnosti průmyslovým způsobem došlo v tom případě, že se jednalo o výkon několika činností, které by za jiných okolností byly samostatnou živností, v rámci jednoho pracovního procesu. Druhou podmínkou, nutnou pro získání živnosti prováděnou průmyslovým způsobem, bylo systematizované organizační oddělení výkonu jednotlivých dílčích prací a postupů nebo úkonů a členění těchto prací a postupů podle jednotlivých profesí. Žadatel o průmyslovou živnost musel předmět podnikání vymezit s dostatečnou určitostí a jednoznačností a nebyl vázán názvy jednotlivých regulovaných živností. U ohlašovacích živností nebylo potřeba dokládat doklady, prokazující odbornou způsobilost u činnostech, které jinak spadaly pod živnosti řemeslné a vázané. Podnikatel však po celou dobu provozování živnosti průmyslovým způsobem zodpovídal za odbornost jednotlivých živností osobami, které toto odbornost splňovaly a vést o těchto osobách evidenci a minimálně po dobu tří let uchovávat kopie dokladů prokazujících tuto způsobilost.

3.13 Rozsah živnostenského oprávnění – vymezení práv při obchodní a výrobní povaze živnosti

Rozsah živnostenského oprávnění je dán povahou provozované živnosti a posuzuje se podle předmětu podnikání, uvedeném ve výpisu ze živnostenského rejstříku (dříve ze živnostenského listu nebo koncesní listiny). Rozsah živnostenského oprávnění je dále určen ustanoveními § 34 a § 42 až 44 a dále na základě nařízení vlády č. 278/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou vymezeny obsahové náplně k jednotlivým živnostem.

Novela ŽZ, zveřejněná ve Sbírce zákonů pod č. 527/2020 Sb., stanovila výjimku při posuzování rozsahu živnostenského oprávnění u živnosti volné tak, že u oborů činností živnosti volné podle přílohy č. 6 k živnostenskému zákonu lze tyto činnosti vykonávat pouze tehdy, byly-li živnostenskému úřadu ohlášeny. U ostatních oborů živnosti volné platí, že je podnikatel oprávněn k výkonu všech oborů živnosti volné, aniž by tyto obory živností oznámil předem živnostenskému úřadu. Pokud jde o provozování živností vázaných a koncesovaných, jejichž oprávnění je vázáno na doklad (souhlasné stanovisko) vydaný příslušným správním orgánem podle zvláštního právního předpisu, je rozsah živnostenského oprávnění vymezen uvedeným dokladem. V minulosti byl výkon celé řady, zejména vázaných živností, podmíněn doložením průkazu způsobilosti, tj. na doložení oprávnění vydaného příslušným orgánem, který blíže specifikoval rozsah činností, které bylo možno v rámci uděleného oprávnění vykonávat (Kunštátová, Solomonová, Dickelt, Balada, 2019).

U činností obchodní povahy může podnikatel, zůstane-li zachována povaha obchodní živnosti, vykonávat rovněž další činnosti, které jsou vymezeny v ust. § 34 ŽZ. Jedná se tak o doplňkové činnosti a služby (pronájem zboží, zprostředkování prodeje a koupě, montáž zakoupeného zboží u zákazníka, výměna vadných součástek u dodaného zboží, lze-li provést bez odborných znalostí, servis dodaného zboží či příjem objednávek na zhotovení, zpracování nebo úpravu zboží), pro které si podnikatel nemusí vyřizovat samostatné (zvláštní) živnostenské oprávnění.

U činností výrobní povahy může podnikatel, zůstane-li zachována povaha živnosti, rovněž vyráběné výrobky prodávat a opravovat, nakupovat a prodávat výrobky podobného druhu, jaké sám vyrábí, vyrábět ke svým výrobkům vlastní obaly či etikety, pronajímat vlastní výrobky, příp. výrobky podobné nebo provádět jejich montáž, seřízení a údržbu.

U činností, při nichž jsou poskytovány služby, jako jsou zejména opravy nebo údržba věcí, přeprava osob nebo věcí, ubytování, hostinská činnost, zastavárenská činnost a jiné práce a výkony k uspokojování dalších potřeb, platí pro podnikatele přiměřeně ustanovení, která se týkají rozsahu oprávnění u činností výrobní povahy, zůstane-li zachována povaha živnosti. Zvláštní právní úprava je pak obsažena v ust. § 44 ŽZ a upravuje rozsah oprávnění u podnikatelů, kteří zajišťují přepravu osob nebo věcí. Osoby podnikající v této koncesované živnosti, mohou vykonávat i činnosti související se zajištěním bezpečnosti a pohodlí cestujících, překládat, skladovat a balit zásilky, provozovat úschovu a poskytovat pohostinství v dopravních prostředcích, aniž by pro tyto další činnosti museli mít další živnostenské oprávnění/koncesi.

3.14 Živnostenské oprávnění a průkaz živnostenského oprávnění

Živnostenské oprávnění vyjadřuje subjektivní právo podnikatele na provozování živnosti. Na základě živnostenského oprávnění může podnikatel provozovat živnost na celém území ČR a v případě, že se jedná o živnost v oblasti poskytování služeb a činnost není dále některým z členských států EU regulována, i na území ostatních členských států EU v rámci volného poskytování služeb. Živnostenské oprávnění je vázáno na osobu podnikatele a nemůže být přeneseno na jinou osobu, vyjma ust. § 13, které souvisí s pokračováním živnosti při úmrtí podnikatele fyzické osoby a ust. § 14, které se týká fúze nebo rozdělení obchodní společnosti nebo družstva a převodu jmění na společníka postupem podle zvláštního právního předpisu.

V současnosti je průkazem živnostenského oprávnění výpis ze živnostenského rejstříku. Do novely živnostenského zákona, uvedené ve Sbírce zákonů pod č. 130/2008 Sb., byl průkazem

živnostenského oprávnění živnostenský list a koncesní listina. Do vydání výpisu ze živnostenského rejstříku může podnikatel prokázat provozování své živnosti potvrzeným stejnopisem ohlášení živnosti (s prokázaným doručením živnostenskému úřadu) a u živností koncesovaných pravomocným rozhodnutím o udělení koncese. Průkaz živnostenského oprávnění bylo na základě zák. č. 286/1995 Sb., možno nahradit též osvědčením. Osvědčení obsahovalo základní údaje o podnikateli a mohlo obsahovat více živností podnikatele, evidovaných v rámci jednoho úřadu. Plnilo tak částečně funkci dnešního výpisu ze živnostenského rejstříku. ŽZ dříve zahrnoval živnostenský list, koncesní listinu a osvědčení mezi veřejné listiny. Současná právní úprava přímo neuvádí, že by byl výpis ze živnostenského rejstříku veřejnou listinou, ale např. z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dne 31. 1. 2008 lze dovodit, že výpis z živnostenského rejstříku je veřejnou listinou, neboť jde o listinu vydanou zákonem stanoveným orgánem v rámci své pravomoci a při plnění své administrativně právní funkce, osvědčující či potvrzující určité skutečnosti a je vydána ve formě, kdy je z ní patrná její autenticita (je opatřena razítkem příslušného orgánu a podpisem osoby oprávněné jménem tohoto orgánu jednat). (Zdroj: Rozsudek NSS č.j. 5 Afs 5/2007 - 63).

3.15 Podmínky provozování živnosti

Předmět úpravy živnostenského zákona je vymezen především pojmem „podmínky živnostenského podnikání“. Vymezuje se tak působnost živnostenského zákona pro určitou zákonem definovanou oblast podnikání (Kameník, Hrabánková, Orlová, 2018). Živnostenský zákon obsahuje určité podmínky, za nichž může fyzická nebo právnická osoba ohlásit živnostenskému úřadu zahájení provozování živnosti, nebo požádat živnostenský úřad o vydání koncese. Tyto podmínky dále ŽZ rozděluje na všeobecné a zvláštní. Veřejnoprávní podmínky živnostenského podnikání musí existovat při vzniku živnostenského oprávnění, stejně tak i při provozování živnosti. Jakmile podnikatel přestane tyto podmínky splňovat, je to důvodem k pozastavení provozování živnosti nebo ke zrušení živnostenského oprávnění (Horzinková, 2006/2007). Zvláštní podmínkou provozování živnosti je odborná způsobilost. Tu podnikatel prokazuje při vstupu do podnikání.

3.15.1 Všeobecné podmínky provozování živnosti

Jednou z podmínek pro provozování živnosti je plná svéprávnost. Ustanovení § 4 odst. 1 NOZ, ve znění pozdějších předpisů má za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného

člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat. Za svéprávnou považujeme osobu, která je způsobilá pro sebe nabývat vlastním právním jednáním práva. Plně svéprávnou se stává osoba, která dosáhla zletilosti (18 let). Před dovršením 18 let věku lze plně svéprávnosti nabýt uzavřením manželství nebo přiznáním svéprávnosti.

U nezletilé osoby můžeme hovořit o tom, že je způsobilá jen k těm právním jednáním, které svou povahou odpovídají přiměřené rozumové a volní vyspělosti jeho vrstevníků. Plnou svéprávnost lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti. Tato skutečnost vyplývá z ust. § 33 NOZ, ve kterém je uvedeno, že v případě udělení souhlasu od zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování obchodního závodu nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti se stává nezletilý způsobilý k jednání, které s touto činností souvisí. Podmínkou je přivolení soudu. Přivolení soudu nahrazuje podmínku určitého věku, pokud je tato podmínka pro výkon výdělečné činnosti stanovena zvláštním právním předpisem. ŽZ stanoví toliko, že ohlašovatel živnosti/zadatel o koncesi, musí být plně svéprávný, pokud není tato podmínka nahrazena přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce. Soud rovněž může rozhodnout o návrhu nezletilé osoby, která dosáhla věku 16 let, o přiznání plně svéprávnosti. Soud v takovém případě návrhu vyhoví, pokud jsou kumulativně splněny podmínky věku 16 let, je osvědčena schopnost nezletilé osoby sama sebe živit a obstarat si své záležitosti a pokud s návrhem souhlasí zákonný zástupce nezletilého. V ostatních případech soud vyhoví návrhu, je-li to z vážných důvodů v zájmu nezletilého. V případě ztráty svéprávnosti jakožto všeobecné podmínky pro provozování živnosti, rozhoduje živnostenský úřad obligatorně dle ust. § 58 odst. 1 ŽZ o zrušení živnostenského oprávnění.

Další všeobecnou podmínkou provozování živnosti je bezúhonnost. Posuzovat bezúhonnost podnikatelů, ale i dalších osob, které se účastní na podnikání fyzických osob či právnických osob (statutární orgány, odpovědní zástupci, aj.) musí živnostenský úřad jak při vstupu do podnikání, tak i v celém jeho průběhu. Smyslem posuzování bezúhonnosti je ochrana základních práv a svobod třetích osob, které by mohly být podnikáním trestaných osob ohroženy, přímo dotčeny, nebo by podnikání takových osob bylo v rozporu s dobrými mravy. V ŽZ je bezúhonnost vymezena negativně, čili je zde určeno, která osoba se nepovažuje za bezúhonnou. Nejde ovšem o žádné taxativní vymezení okruhu trestných činů, na základě kterých by živnostenský úřad o ztrátě bezúhonnosti ve smyslu příslušných ustanovení ŽZ rozhodoval. ŽZ chápe bezúhonnost jako trestní zachovalost, kterou musí podnikatel případně ohlašovatel živnosti/zadatel o koncesi splňovat buď ve vztahu k podnikání, či ve vztahu ke

konkrétnímu předmětu podnikání. Podmínka bezúhonnosti, obsažená v živnostenském zákoně, se v průběhu existence tohoto právního předpisu měnila, a to jednak v souvislosti s novelizací trestního práva ale i na základě judikatury. Nálezem Ústavního soudu, vyhlášeným ve Sbírce zákonů č. 151/2009 Sb., bylo na základě usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009 na základě návrhu Krajského soudu v Plzni zrušeno ust. § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění zákona č. 167/2004 Sb., pro jeho rozpor s čl. 26 odst. 1 a 2 a čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Na tento náleží Ústavního soudu zákonodárce reagoval novelou živnostenského zákona, zveřejněnou ve Sbírce zákonů pod č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů.

Bezúhonnost právnických osob je upravena zák. č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů. Posuzování trestní bezúhonnosti dle ŽZ se tak rozšířilo o okruh právnických osob až s ohledem na přijetí tohoto zákona. Do doby přijetí tohoto zákona tak platilo to, že za právnickou osobu musel podmínku bezúhonnosti splňovat ustanovený odpovědný zástupce pro konkrétní živnost. Za trestný čin právnické osoby považujeme protiprávní čin spáchaný v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jednal-li tak statutární orgán nebo člen statutárního orgánu, anebo jiná osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat, osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost, ten, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení této právnické osoby, jestliže jeho jednání bylo alespoň jednou z podmínek vzniku následku zakládajícího trestní odpovědnost právnické osoby, nebo zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů. (Zdroj: zák. č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.)

ŽZ obsahoval ve svých dřívějších zněních i další všeobecné podmínky provozování živnosti, které už dnešní právní úprava neobsahuje. Fyzické osoby, vstupující do podnikání, musely prokázat, že nemají vůči územním finančním orgánům státu daňové nedoplatky. Později k těmto podmínkám přistoupilo i prokázání toho, že fyzická osoba nemá nedoplatky na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

3.15.2 Zvláštní podmínky provozování živnosti

Zvláštní podmínkou provozování živnosti je odborná nebo jiná způsobilost. Odbornou způsobilostí se rozumí způsobilost k výkonu odborných činností, které náležejí do oboru nebo

příbuzného oboru živnosti. Příbuzným oborem je takový obor, který využívá stejných pracovních postupů a odborných znalostí jako obor, ve kterém je příbuzný obor posuzován (Kunštátová, Solomonová, Dickelt, Balada, 2019).

ŽZ ve svém původním znění upravoval povinnost prokázat zvláštní podmínky pro provozování živnosti pouze na podnikatele nebo odpovědné zástupce. Teprve zák. č. 356/1999 Sb., kterým byl ŽZ novelizován, byl rozšířen okruh osob, které musely splňovat podmínku zvláštní odborné způsobilosti i v návaznosti na obsahovou náplň jednotlivých živností dle § 73a ŽZ. Zvláštní podmínky provozování živnosti se týkají živností řemeslných, vázaných a koncesovaných a podnikatel je musí splnit sám, případně prostřednictvím ustanoveného odpovědného zástupce, hned při vstupu do podnikání. Splnění této podmínky se prokazuje předložením příslušných dokladů, které následně živnostenský úřad posuzuje. Stát tak reguluje vstup do určitých druhů živností a získání živnostenského oprávnění, na základě požadavků na určitou kvalifikaci, prokázání určitého stupně vzdělání, praxe v oboru či příbuzném oboru, nebo prokázání splnění dalších požadavků (např. o morální způsobilost prokázanou negativním lustračním osvědčením či profesní způsobilost podnikatele).

Jednou z povinností podnikatele je vést evidence o osobách, které se podílejí na výkonu živností uvedených v příloze č. 5 ŽZ, a to po dobu 3 let od skončení výkonu jejich činnosti. Pro živnosti řemeslné jsou podmínky odborné způsobilosti, stanovené v ust. § 21 a § 22 ŽZ. Pro živnosti vázané v ust. § 23 a příloze č. 2 ŽZ, a pro živnosti koncesované v ust. § 27 a přílohy č. 3 ŽZ. Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace, ve znění pozdějších předpisů, je obecným právním předpisem, který zapracovává předpisy Evropské unie do českého právního řádu a upravuje postup správních úřadů, profesních komor a veřejnoprávních zaměstnavatelů při uznávání odborné kvalifikace, případně jiné způsobilosti, která je vyžadována pro výkon určité regulované činnosti na území ČR, pokud došlo k získání odborné kvalifikace, nebo pokud byla činnost vykonávána v jiném členském státě EU, nebo v jiném státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru (EHP) nebo Švýcarské konfederaci prostřednictvím osob, uvedených v § 1 odst. 2 tohoto zákona.

Praxí v oboru je výkon odborných činností náležejících do oboru nebo příbuzného oboru. Za příbuzný obor se považují činnosti, při kterých se využívá stejných či obdobných odborných znalostí a postupů. Praxí lze získat samostatným vykonáváním odborných prací, které spadají do činností vlastních oboru živnosti nebo příbuznému oboru. Dále lze praxi získat řízením a organizováním těchto odborných prací na jednotlivých stupních řízení - od osob bezprostředně odpovědných za řízení osob vykonávajících činnosti, které jsou předmětem živnosti, až po osoby pověřené vedením odštěpného závodu, nebo osoby pověřené vedením

obchodního závodu. ŽZ upravuje okruh osob, které tuto praxi mohou na základě výkonu této činnosti dokládat. Patří sem osoba samostatně výdělečně činná, osoba pověřená vedením obchodního závodu nebo odštěpného závodu, odpovědný zástupce podnikatele, osoba bezprostředně odpovědná za řízení činnosti, která je předmětem živnosti, nebo osoba vykonávající samostatné odborné práce odpovídající oboru živnosti v pracovněprávním vztahu, služebním, členském nebo obdobném poměru. Za dobu praxe se považuje časové období výkonu odborných činností konaných v pracovním poměru po stanovenou týdenní pracovní dobu nebo souměřitelná doba výkonu těchto činností konaných v pracovním poměru po kratší pracovní dobu nebo v jiném pracovněprávním vztahu nebo s tím souměřitelná doba výkonu odborných činností osobou samostatně výdělečně činnou, osobou pověřenou vedením závodu nebo odštěpného závodu nebo odpovědným zástupcem.

Při posuzování délky pracovní doby lze vycházet z ustanovení o pracovní době a délce pracovní doby tak, jak jsou uvedeny v § 79 a § 80 zák. č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. U osob samostatně výdělečně činných není zjevně možno při posuzování délky praxe použít stejný způsob posouzení jako u osob v závislém postavení zaměstnance. Z tohoto důvodu je v nové právní úpravě uvedeno, že se jedná o souměřitelnou dobu výkonu, čímž se pro splnění podmínky skutečného a dovoleného výkonu dotyčného povolání na plný nebo odpovídající částečný úvazek rozumí posouzení proporčně adekvátního období k určitému časovému úseku stanovenému zákonem. Praxi lze uznat pouze v případě, že činnost byla vykonávána na základě živnostenského oprávnění pro živnost „v oboru“, tj. pro živnost, do jejíž obsahové náplně uvedená činnost spadá, případně pro živnost v příbuzném oboru. K prokázání doby výkonu činnosti lze doložit např. přiznání k dani z příjmů nebo potvrzení z finančního úřadu, kde bude uvedena hlavní činnost, která odpovídá danému oboru živnosti nebo příbuznému oboru, případně v kombinaci s převažující činností.

3.16 Překážky provozování živnosti

Živnostenský zákon v ust. § 8 obsahuje překážky provozování živnosti. Překážkami v provozování živnosti se rozumí omezení, která v případě že nastanou, brání vzniku práva na provozování živnosti či znamenají zánik (omezení) práva živnost nadále vykonávat. Překážky provozování živnosti se týkají fyzických i právnických osob. Překážky provozování živnosti můžeme dělit do několika skupin podle různých kritérií. Podle toho, kdo vydal příslušné rozhodnutí, které vede ke vzniku překážky provozování živnosti, podle toho, jaké s sebou nesou překážky provozování živnosti důsledky pro podnikatele nebo osobu hodlající ohlásit živnost či žádat o koncesi, podle trvání následků skutečností, které jsou překážkou provozování živnosti

a podle toho, zda lze za určitých okolností zhojit nedostatky tak, aby ke vzniku překážky provozování živnosti vůbec nedošlo (Kunštátová, Solomonová, Dickelt, Balada, 2019). Jednotlivé překážky vymezují konkrétní důvody, délku trvání omezení provozování živnosti a vymezují konkrétní subjekty, na které se překážky vztahují. Mezi subjekty, na které se překážky provozování živnosti vztahují, patří dle současné právní úpravy jak podnikající fyzické a právnické osoby, tak i členové statutárního orgánu právnické osoby a odpovědní zástupci. Na základě novely ŽZ, provedené zákonem č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, byl do ŽZ implementován nový § 8a, který se týká překážek provozování některých živností právnickými osobami. V tomto případě jde o živnosti, které jsou uvedeny v nové příloze č. 6 ŽZ. Patří sem dva obory živnosti volné (obor č. 80 a 81) a živnost vázaná „Činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence“. Institut překážek provozování živnosti je od počátku platnosti živnostenského zákona úzce propojen s institutem prohlášení konkursu a zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku dle zák. č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, který nahradil zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů. Další z překážek provozování živnosti nastává rozhodnutím soudu nebo jiného správního orgánu, kterým je osobě uložena sankce, spočívající v zákazu konkrétní činnosti, tedy provozování živnosti v určitém oboru. Překážka provozování živnosti může u fyzické či právnické osoby nastat rovněž v okamžiku zrušení živnostenského oprávnění živnostenským úřadem dle § 58 odst. 2 a 3 ŽZ. Existenci některých překážek provozování živnosti může živnostenský úřad i prominout, pokud fyzická/právnická osoba (dlužník) prokáže, že u ní jsou splněny předpoklady pro řádné plnění povinností při podnikání a pro řádné plnění finančních závazků. V praxi taková situace může nastat zejména tehdy, pokud dlužník nabyt nového majetku např. z dědictví nebo daru. Institut překážek provozování živnosti se po dobu platnosti ŽZ neustále rozšiřoval a v současné právní úpravě se opatření týkají většího okruhu osob, než tomu bylo v minulosti.

3.17 **Odpovědný zástupce**

Podnikatel provozující živnost má právo ji provozovat prostřednictvím odpovědného zástupce, jehož odborná způsobilost svědčí tomu, že živnost bude provozována řádně v souladu se

živnostenskoprávními předpisy (Kameník, Hrabánková, Orlová, 2018). Odpovědným zástupcem může být pouze fyzická osoba. Pro ustanovení do funkce odpovědného zástupce je vyžadován jeho písemný souhlas. Institut odpovědného zástupce byl stanoven zejména s ohledem na to, že pro provozování regulovaných činností nemusí samotný podnikatel sám splňovat podmínku odborné způsobilosti, zatímco všeobecné podmínky provozování živnosti musí splňovat sám podnikatel jak při vstupu do podnikání, tak i po celou dobu provozování živnosti. Živnostenský zákon stanoví, že podnikatel může ustanovit odpovědného zástupce i u těch živností, u kterých to zákon obligatorně nestanovuje. U ohlašovacích živností podnikatel odpovědného zástupce živnostenskému úřadu pouze oznámí a k oznámení přiloží doklady o jeho odborné způsobilosti a prohlášení odpovědného zástupce. Ustanovení odpovědného zástupce pro živnost koncesovanou musí schválit živnostenský úřad na základě předložené žádosti podnikatele, doložené souhlasem odpovědného zástupce a prokázanou jeho odbornou způsobilostí. Podnikateli je umožněno ustanovit i více odpovědných zástupců pro jednu živnost. Právnická osoba ustanovuje obligatorně odpovědného zástupce u všech regulovaných živností s výjimkou těch, kde zákon připouští odpovědného zástupce právnické osoby neustanovit. Právnická osoba je povinna ustanovit odpovědného zástupce přednostně z okruhu osob, které jsou členem jejího statutárního orgánu, zahraniční právnická osoba přednostně ustanoví za odpovědného zástupce vedoucího odštěpného závodu umístěného v ČR. Odpovědný zástupce musí splňovat jak všeobecné, tak i zvláštní podmínky pro provozování živnosti, platné v době jeho ustanovení do funkce. Odpovědný zástupce odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů. Vztah mezi podnikatelem a odpovědným zástupce se řídí dle uzavřeného smluvního vztahu zákoníkem práce nebo občanským zákoníkem. Je zcela věcí podnikatele a odpovědného zástupce, jakým způsobem smlouvu uzavřou, jak v této smlouvě budou povinnosti odpovědného zástupce stanoveny a zda a jakým způsobem bude případně podnikatel vůči odpovědnému zástupci vyvozovat odpovědnost za případné nedodržování živnostenskoprávních předpisů (Kameník, Hrabánková, Orlová, 2018). Výkon funkce odpovědného zástupce je u jedné fyzické osoby omezen pouze na čtyři podnikatelské subjekty. Do účinnosti novely ŽZ, provedené zák. č. 119/2012 Sb., měl živnostenský úřad oprávnění povolovat výkon živnosti bez odpovědného zástupce. Dle současné právní úpravy může podnikatel provozovat živnost bez odpovědného zástupce v případě, že odpovědný zástupce přestal vykonávat svou funkci nebo pokud přestal splňovat všeobecné podmínky pro provozování živnosti, stanovené v ust. § 6 ŽZ a zvláštní právní předpis výkon funkce bez odpovědného zástupce umožňuje.

3.18 Povinnosti podnikatele

Podnikatelé musí v průběhu svého podnikání dodržovat celou řadu povinností, vyplývajících jak ze ŽZ, tak i z dalších právních předpisů. Živnostenský zákon obsahuje tyto povinnosti v několika ustanoveních. Jak již bylo uvedeno v předchozí části této diplomové práce, podnikatelé musí po celou dobu podnikání splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti. Živnostenský úřad posuzuje po celou dobu podnikání trestní zachovalost, tzn. bezúhonnost podnikatele podle platné právní úpravy. V případě, že má podnikatel ustanoveného odpovědného zástupce, musí s ním být ve smluvním vztahu. Dále podnikatel musí zajistit, aby se odpovědný zástupce podílel na provozování živnosti v dostatečném rozsahu. Podnikatel má za povinnost oznámit živnostenskému úřadu ustanovení odpovědného zástupce nebo ukončení výkonu jeho funkce. U živností koncesovaných musí podnikatel v 15 denní lhůtě požádat živnostenský úřad o schválení nově ustanovovaného odpovědného zástupce. Podnikatel musí do 15 dnů ustanovit nového odpovědného zástupce, přestane-li jeho platný odpovědný zástupce vykonávat funkci, nebo přestane-li plnit podmínky pro provozování živnosti. Podnikatel právnická osoba musí do 15 dnů ode dne právních účinků fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka písemně oznámit živnostenskému úřadu pokračování v živnosti a současně ohlásit živnost nebo podat žádost o koncesi za předpokladu, že hodlá v činnosti pokračovat nástupnická obchodní společnost nebo družstvo. Na žádost živnostenského úřadu musí podnikatel sdělit, zda živnost provozuje a doložit doklady, prokazující provozování živnosti. Podnikatel je povinen oznámit předem živnostenskému úřadu zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně. Podnikatel je povinen prokázat živnostenskému úřadu na jeho žádost právní důvod pro užívání provozovny. Podnikatel musí zajistit, aby provozovna byla způsobilá pro provozování živnosti podle zvláštních právních předpisů (např. zák. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů). Podnikatel musí pro každou svou provozovnu (vyjma automatů) ustanovit osobu, odpovědnou za činnost provozovny. Podnikatel musí své provozovny trvale a zvenčí viditelně označit údaji, stanovenými v ust. § 17 odst. 7 a 8 živnostenského zákona. Nebrání-li tomu závažné důvody, musí podnikatel v případě uzavření provozovny na vhodném a zvenčí viditelném místě (s výjimkou automatů a mobilních provozoven) označit počátek a konec uzavření provozovny. Podnikatel musí nejpozději ke dni ukončení činnosti v provozovně oznámit živnostenskému úřadu, na jaké adrese lze vypořádat jeho případné závazky a rovněž musí ohlásit i každou změnu adresy této nahlášené adresy po dobu 4 let ode dne ukončení činnosti v provozovně. V případě prodeje zboží prostřednictvím automatů obsluhovaných spotřebitelem musí podnikatel zajistit, aby některé druhy zboží (např. alkohol a cigarety) nemohly zakoupit osoby, chráněné zvláštním

právním předpisem (např. ZoOZ). Podnikatel je povinen označit stanovenými údaji (§ 31 odst. 2) objekt, v němž má své sídlo, liší-li se od jeho bydliště. U zahraniční osoby se tato povinnost vztahuje na zřízený odštěpný závod. Podnikatel musí na žádost živnostenského úřadu prokázat právní důvod pro užívání prostor svého sídla nebo odštěpného závodu (pokud se u fyzické osoby neshoduje s jeho bydlištěm), s výjimkou případů, že bydliště je na adrese sídla ohlašovny, zvláštní matriky nebo na adrese sídla správního orgánu, který úředně zrušil údaj o místu hlášeného pobytu na území České republiky. Podnikatel je povinen prokázat živnostenskému úřadu, který u něj provádí kontrolu ve smyslu ust. § 60a a následujících, ve lhůtě jím stanovené způsob nabytí (původ) prodávaného zboží a u služeb zboží nebo materiálu, který k výkonu činnosti používá. Zvláštní úprava povinností podnikatele vůči živnostenskému úřadu se týká těch činností, při kterých jde o nákup použitého zboží nebo zboží bez dokladu nabytí, kulturních památek nebo předmětů kulturní hodnoty, přijímání tohoto zboží do zástavy nebo zprostředkování jeho nákupu či přijetí do zástavy. Podnikatelé, kteří tyto služby provozují, jsou povinni před uzavřením smluvního vztahu identifikovat jeho účastníky a předmět smluvního vztahu podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, vést evidenci o těchto skutečnostech, a to včetně data uzavření tohoto smluvního vztahu. Evidence musí být přístupná v provozovně, v níž dochází k identifikaci a kde se zboží nachází a podnikatel je povinen ji uchovávat po dobu 5 let ode dne uzavření smlouvy. Pokud se účastník smluvního vztahu (prodávající použité zboží) odmítne podrobit identifikaci, nebo není-li možné identifikovat předmět smluvního vztahu, nesmí podnikatel zboží koupit, přijmout ho do zástavy nebo zprostředkovat jeho nákup. Podnikatel musí zajistit, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům byla v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého jazyka nebo slovenského jazyka. Pokud má živnostenský úřad pochybnosti, může zkoumat splnění této podmínky pohovorem, při kterém posuzuje, zda je tato osoba schopna plynně a jazykově správně reagovat na otázky vztahující se k běžným situacím denního života a podnikání a zda umí ústně sdělit obsah textu z denního tisku. Podnikatelé a fyzické osoby jednající jejich jménem jsou povinni prokázat živnostenskému úřadu svou totožnost, tzn. předložit na vyžádání v průběhu úkonů předcházejících kontrole či kontroly doklad totožnosti. Podnikatel může živnostenskému úřadu oznámit přerušování provozování živnosti (v dřívější právní úpravě se jednalo o povinnost oznámit přerušování provozování živnosti). V případě, že podnikatel zahájí provozování přerušované živnosti před uplynutím doby, musí tuto skutečnost předem písemně oznámit živnostenskému úřadu. Podnikatel je povinen vydat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby. Podnikatel odpovídá

za to, že jeho zaměstnanci splňují způsobilost pro výkon povolání stanovenou zvláštními právními předpisy, znalost bezpečnostních předpisů a předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví. Vyžaduje-li to povaha práce nebo jiné činnosti, odpovídá i za to, že se zaměstnanci opakovaně účastní prohlídek podle zvláštních právních předpisů (např. zák. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů). Podnikatelé, kteří připravují mládež na povolání, jsou povinni řídit se zvláštními právními předpisy (např. zák. č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů) a konečně jsou podnikatelé povinni při provozování živnosti dodržovat povinnosti vyplývající ze ŽZ a zvláštních právních předpisů. Podnikatel má vůči živnostenskému úřadu i oznamovací povinnosti, které se týkají změn a doplnění, týkajících se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti, či pro žádost o koncesi a předložit doklady o nich do 15 dnů ode dne jejich vzniku. Této povinnosti jsou zproštěni podnikatelé, pokud jde o změny a doplnění již zapsané v základních registrech, v obchodním nebo jiném veřejném rejstříku nebo v informačním systému evidence obyvatel, pokud je podnikatel občanem České republiky, anebo v informačním systému cizinců, pokud je podnikatel cizincem.

Občané členských států Evropské unie, kteří jsou na území členského státu EU oprávněni provozovat podnikatelskou činnost, právnické osoby, jejíž vnitřní poměry se řídí právem členského státu EU a které mají sídlo, ústřední správu nebo hlavní místo své podnikatelské činnosti v některém z členských států EU a jsou na území členského státu EU oprávněny provozovat podnikatelskou činnost a občané dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru, občané Švýcarské konfederace a právnické osoby se sídlem na území těchto států, mají za povinnost oznámit uznávacímu orgánu (nejčastěji MPO ČR a MŠMT ČR) poskytování služeb v činnosti, která je živností a pro jejíž provozování se vyžaduje splnění zvláštní podmínky odborné způsobilosti podle § 7 živnostenského zákona. Právnické osoby (uvedené v § 69a odst. 2 živnostenského zákona) musí při kontrole činnosti, spočívající v dočasném poskytování služeb, prokázat oprávněnost poskytování služeb a zajistit výkon činností, které jsou obsahem živností uvedených v příloze č. 5, pouze fyzickými osobami, splňujícími požadavky odborné způsobilosti a rovněž oznámit uznávacímu orgánu poskytování služeb v činnosti, která je živností, pro jejíž provozování se vyžaduje splnění zvláštní podmínky odborné způsobilosti podle § 7 ŽZ.

3.19 Živnostenská kontrola

Hmotně-právně je živnostenská kontrola vymezena v § 1 a 60a. Zatímco § 1 deklaratorně vymezuje dva předměty právní úpravy obsažené v ŽZ, kterými jsou podmínky živnostenského podnikání a kontrola nad jejich dodržováním (§ 1), ustanovení § 60a odst. 1 ŽZ vymezuje orgány provádějící živnostenskou kontrolu a stanoví základní rozsah živnostenské kontroly (Kunštátová, Solomonová, Dickelt, Balada, 2019). Živnostenskou kontrolu provádějí obecní živnostenské úřady. Krajské živnostenské úřady a Živnostenský úřad ČR přímou kontrolní pravomocí nedisponují, mohou však obecním živnostenským úřadům kontroly určitých subjektů nařídit. Živnostenská kontrola je upravena v ust. § 60a a následujících a řídí se zák. č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řádu), ve znění pozdějších předpisů, který nahradil zák. č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Živnostenský zákon ve svém původním znění speciální ustanovení o živnostenské kontrole neobsahoval. Ustanovení, týkající se živnostenské kontroly byla do zákona včleněna novelou č. 286/1995 Sb., s účinností od 1. 1. 1996. Živnostenskou kontrolu provádějí pověření zaměstnanci živnostenského úřadu u podnikatelů, kteří podnikají v režimu živnostenského zákona nebo u osob, u kterých je podezření, že podnikají v režimu živnostenského zákona neoprávněně. Živnostenskou kontrolou se sleduje dodržování povinností, které jsou stanoveny živnostenským zákonem a zvláštními právními předpisy, při poskytování služeb dle § 69a živnostenského zákona a dodržování podmínek, stanovených pro podnikatele u jednotlivých koncesovaných živností. Dále živnostenské úřady kontrolují dodržování povinností při značení lihu a nakládání s lihem podle zákona upravujícího povinné značení lihu a dodržování povinností při značení tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně. V návaznosti na provedenou kontrolu může živnostenský úřad rozhodnout o uložení odstranění zjištěných nedostatků, může pozastavit provozování živnosti v provozovně, jsou-li při provozování živnosti v dané provozovně závažným způsobem porušeny nebo jsou-li porušovány povinnosti stanovené tímto zákonem nebo zvláštními právními předpisy, může uložit za případná zjištěná porušení sankci (pokutu, napomenutí) a konečně může živnost sankčně pozastavit nebo i zrušit. Živnostenský zákon obsahoval od novely, provedené zák. č. 286/1995 Sb., i ustanovení, týkající se zmocnění kontrolních pracovníků pro vyžadování dokladů o splnění povinností, které pro podnikatele vyplývaly ze zvláštních právních předpisů. Na základě tohoto oprávnění bylo možno vyžadovat od podnikatele doklady, které prokazovaly splnění povinností, vyplývajících ze zvláštních právních předpisů a živnostenské úřady tak mohly ověřit jejich existenci, příp. to, zda je

podnikatel vypracovává a eviduje. Živnostenský úřad může podnikateli uložit i odstranění zjištěných nedostatků, které v rámci kontroly zjistí.

3.20 Přestupky

Současná právní úprava správního trestání vychází ze zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a nahrazuje úpravu předchozí, která vycházela z koncepce správního trestání schválené usnesením vlády č. 162/2002 (UV), k návrhu věcného záměru zákona o správním trestání (Kameník, Hrabánková, Orlová, 2018). Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich jako základní procesní norma v oblasti přestupkového práva se použije na všechny přestupky, které jsou projednávány správními orgány, pokud tedy v konkrétním případě zvláštní zákon nestanoví jinak (Kočí, 2017). Zákon o odpovědnosti za přestupky je tak procesní úpravou přestupkového práva a speciální zákony (živnostenský zákon) představují hmotněprávní úpravu. Živnostenský zákon rozlišuje přestupky fyzických osob, přestupky podnikajících fyzických a právnických osob a přestupky právnických osob. Před nabytím účinnosti zák. č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (účinnost od 1. 7. 2017) byly přestupky právnických osob správními delikty a při ukládání sankcí se procesně nepostupovalo podle zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích (přestupkový zákon), ale dle zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, stanoví, že přestupek je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin. Definice přestupku je výrazem materiálně-formálního pojetí, přičemž ke vzniku odpovědnosti za přestupek musí dojít k naplnění všech jeho výše uvedených znaků (Kočí, 2017). Živnostenský zákon obsahuje seznam přestupků v ust. § 61 - § 63. Přestupky, které živnostenský zákon obsahuje, odpovídají příslušným povinnostem, stanoveným zákonem. Za přestupky lze uložit trest odpovídající přestupkovému zákonu. Jedná se o uložení pokuty nebo napomenutí. Živnostenský zákon neobsahuje ustanovení, které by umožnilo za spáchaný přestupek uložit sankci formou zákazu činnosti, propadnutím věci nebo náhradní hodnoty či zveřejněním rozhodnutí o přestupku. U přestupků spáchaných fyzickými osobami jde o přestupky spojené s porušením těch ustanovení, které se týkají povinností osob po úmrtí podnikatele (správce pozůstalosti povoláný podnikatelem, vykonavatel závěti, svěřenský, likvidační nebo insolvenční správce, a další) a dále sem patří přestupky spáchané zahraničními fyzickými osobami (příslušníky členských států EU a příslušníky jiných států) předložením nepravdivého čestného prohlášení o bezúhonnosti. U přestupků právnických osob a přestupků podnikajících fyzických osob se

neposuzuje zavinění (úmyslné či nedbalostní). Přestupkový zákon obsahuje i liberační důvody, při jejichž splnění a prokázání se může právnická osoba a podnikající fyzická osoba vyvinít. K projednání přestupků jsou v I. stupni příslušné obecní živnostenské úřady. Krajské živnostenské úřady vystupují jako odvolací orgán. Specifickým druhem přestupku je neoprávněné podnikání (viz níže).

3.20.1 Neoprávněné podnikání

Termín neoprávněné podnikání obsahuje řada právních předpisů. Živnostenský zákon platný do 18. 3. 2004 obsahoval pojem neoprávněné podnikání v ust. § 61. Neoprávněným podnikáním bylo rozuměno provozování živnosti právnickou osobou bez živnostenského oprávnění. Výše uložené pokuty závisela na druhu provozované živnosti a výši majetkového prospěchu, který mohl být neoprávněnou činností právnické osoby dosažen. Neoprávněné podnikání fyzických osob nebylo živnostenským zákonem upraveno. Termín neoprávněné podnikání však obsahoval TrZ, který v ust. § 118 uváděl, že kdo neoprávněně ve větším rozsahu poskytuje služby nebo provozuje výrobní nebo jiné výtěžné podnikání, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem. (Zdroj: zák. č. 140/1961 Sb., trestní zákon ve znění účinném do 1. 1. 2010). Fyzická osoba se tak výkonem činnosti, pro které neměla příslušné živnostenské oprávnění, mohla dopustit trestného činu, případně přestupku, který byl upraven v ust. § 24 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích (ve znění do 30. 6. 2017). Dle tohoto ustanovení se přestupku dopustil ten, kdo neoprávněně provozoval obchodní, výrobní či jinou výtěžnou činnost. Později bylo neoprávněné podnikání fyzických osob zařazeno přímo do ŽZ. Tato speciální právní úprava měla přednost před obecnou úpravou, danou zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Živnostenský zákon obsahoval rovněž ustanovení, že pokud byly osoby stíhány pro neoprávněné podnikání dle trestního zákona, zůstávají ust. § 61 až 63a ŽZ nedotčena. Toto ustanovení bylo důležité z toho důvodu, že současným postihem osoby dle ŽZ a trestního zákona nebyla prolomena zásada zákazu dvojího postihu (ne bis in idem). Termín neoprávněné podnikání obsahoval ŽZ do novely, provedené zák. č. 130/2008 Sb. Za neoprávněné podnikání bylo považováno i jednorázové a nahodilé provozování živnosti po dobu jejího pozastavení.

Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí, publikovaném pod č. 126/2004 Sb. NSS, ze dne 19. 11. 2003 uvádí, že „podnikatel neoprávněně podniká, nemá-li živnostenské oprávnění k provozování činnosti, která je živností, anebo má-li sice živnostenské oprávnění, které ale předmět skutečně provozované činnosti (živnosti) nepokrývá“. Současná právní úprava

živnostenského zákona termín neoprávněné podnikání neobsahuje. Živnostenský zákon ve znění účinném do 30. 6. 2017, tedy do přijetí nového zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, upravoval výkon živnosti právnické osoby bez příslušného živnostenského oprávnění jako správní delikt, kdežto výkon činnosti podnikající fyzické osoby bez příslušného živnostenského oprávnění jako přestupek. Od nabytí účinnosti zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, tedy od 1. 7. 2017 je provozování živnosti bez živnostenského oprávnění jak fyzických osob, tak i právnických osob, považováno za přestupek. Dřívější právní úprava rovněž odlišně upravovala sankční oprávnění živnostenského úřadu. Jak uvádí Horzinková (2006/2007), pokuty za neoprávněné podnikání musí živnostenský úřad udělit obligatorně. Za porušení povinností, které jsou dány ostatními ustanoveními ŽZ, může živnostenský úřad uložit pokutu podnikateli (právnické nebo fyzické osobě) a jiným osobám fakultativně. Současná právní úprava, která se řídí zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje správnímu orgánu i za tento druh přestupku uložit sankční oprávnění fakultativně.

4 Vlastní práce

Živnostenské úřady nejsou v rámci výkonu své činnosti pověřeny pouze dozorem a kontrolou ŽZ, ale i dozorem a kontrolou dalších právních předpisů. V některých případech, které budou přiblíženy v této části diplomové práce, se jedná o přímá pověření k dozorové a kontrolní činnosti včetně projednávání přestupků, které daný zákon přímo svěřuje do kompetence živnostenských úřadů, v dalších případech je živnostenský úřad ke kontrole a projednávání přestupků pověřen v rámci přenesené nebo samostatné působnosti obce. Mezi příklady pověření, spadajících do samostatné působnosti obce, patří projednávání přestupků dle zák. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a v případě samostatné působnosti krajů, je to zák. č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Živnostenské úřady bývají pověřovány rovněž dalšími aktivitami. Jedním z příkladů je SOLVIT, což je služba poskytovaná v rámci státní správy v jednotlivých zemích Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska a Norska. Prostřednictvím SOLVIT lze řešit situace, které vznikly porušením některých z práv, vyplývajících z občanství v EU v jiné zemi EU. Podmínkou je, že se žadatel o pomoc dosud neobrátil na soud v dané zemi. Služby se poskytují občanům bezplatně a vyřizují se převážně on-line. Posláním sítě SOLVIT je nalézt řešení případu do 10 týdnů ode dne, kdy se případem začalo zabývat centrum SOLVIT v zemi původu. Dalším příkladem je pověření ObŽÚ funkcí tzv. „spotřebitelského ombudsmana“. Ten funguje tak, že prostřednictvím kontaktních míst na živnostenských úřadech a jejich spolupráce s nevládními neziskovými organizacemi umožňuje především seniorům efektivně, rychle a bezplatně se domoci spotřebitelských práv. (Zdroj: <https://www.mpo.cz/cz/ochrana-spotrebitele/spotrebitelcky-ombudsman/informace-o-systemu-spotrebitelскеho-ombudsmana--141062/>). Tato aktivita vznikla v době fenoménu tzv. „předváděcích akcí“, které navštěvovali zejména senioři. Během těchto akcí docházelo poměrně často k používání tzv. nekalých obchodních praktik. Později došlo k regulaci těchto aktivit, zejména některých podnikatelských subjektů, prostřednictvím novely zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Prostřednictvím kontaktních míst na obecních živnostenských úřadech však došlo před touto regulací k zavedení systému, kdy živnostenské úřady byly prostředníkem mezi spotřebiteli, kteří se cítili být poškozeni jednáním některých podnikatelů během předváděcích akcí a nestátními neziskovými organizacemi, které se zabývají poradenstvím v ochraně spotřebitelů. Mezi takové spotřebitelské organizace patří např. dTEST, Sdružení obrany spotřebitelů – Asociace, Sdružení obrany spotřebitelů Moravy a Slezska, aj. ObŽÚ rovněž často slouží jako místa, na které se obrací spotřebitelé, hledající řešení svých problémů,

kteře vznikly po uzavřeni kupní smlouvy či smlouvy o dílo v rámci reklamačního řízení. ObŽÚ se dále staly Centrálními registračními místy (CRM) a převzaly tak částečně agendu finančních úřadů, orgánů správy sociálního zabezpečení, úřadů práce a zdravotních pojišťoven, neboť jsou povinny přijímat některá podání, určená těmto úřadům, které jim po přijetí odesílají k dalšímu zpracování. Nad rámec činností těchto úřadů však zaměstnanci živnostenských úřadů podání s klientem sami vypisují a klient pouze svým podpisem stvrzuje, že s podáním souhlasí. Živnostenské úřady bývají často průkopníky v digitalizaci agend státní správy. Agenda registru živnostenského podnikání propojila všechny živnostenské úřady do jednoho systému a jako jedna z prvních umožnila zrušení místní příslušnosti živnostenských úřadů v oblasti evidence podnikatelů.

Jak bude popsáno v další části této kapitoly, živnostenské úřady se podílí na kontrolní a dozorové pravomoci včetně projednávání přestupků u celé řady právních předpisů, kde jsou živnostenské úřady přímo uvedeny jako kontrolní a dozorový orgán.

Krajské živnostenské úřady jsou uvedeny pouze v jednom případě:

- Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů.

Většinu kontrolních a dozorových pravomocí pak zákony svěřují obecním živnostenským úřadům. Jedná se o tyto právní předpisy:

- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době;
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 111/1994 Sb. o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů (zákon o realitním zprostředkování), ve znění pozdějších předpisů.

4.1 Vliv judikatury na vývoj živnostenského podnikání

Judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu se dotkla i oblasti živnostenského podnikání. Jednou z oblastí, kde se judikatura nejvíce projevila, bylo ust. § 6 ŽZ, týkající se úpravy všeobecných podmínek provozování živnosti, neoprávněného podnikání, výkonu činnosti v provozovnách a dále § 18 živnostenského zákona, který upravuje pravomoc obcí v oblasti vydávání tržních řádů.

Ústavní soud ČR se svým náleznem ÚS 3353/2009, publikovaným ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu č. 53/2009 a zveřejněným ve Sbírce zákonů pod č. 151/2009 Sb., vyslovil k návrhu Krajského soudu v Plzni na zrušení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů tak, že toto ustanovení zrušil pro jeho rozpor s čl. 26 odst. 1 a 2 a čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

Vrchní soud Praha se ve věci vedené pod sp. zn. 6A 129/93 vyjadřoval k problematice posuzování bezúhonnosti tak, že uvedl, že „posouzení, zda žadatel je bezúhonný a tedy splňuje všeobecnou podmínku provozování živnosti, je věcí správního uvážení; soud tu přezkoumává pouze, zda správní orgán v úplnosti soustředil důkazní prostředky, z nichž lze na splnění této podmínky usoudit, zda provedl důkazy zákonným způsobem a zda rozhodnutí o této otázce nevybočilo z mezí a hledisek zákonem stanovených“.

Vrchní soud Praha se ve věci vedené pod sp. zn. 6A 211/93 vyjadřoval k ustanovení odpovědného zástupce podnikatelem tak, že uvedl, že „povinnosti dodržovat podmínky stanovené živnostenským zákonem nebo zvláštními předpisy, jejichž porušení může být stíháno sankcí, není podnikatel zproštěn tím, že si ustanovil odpovědného zástupce“.

Nejvyšší správní soud ČR se ve Sbírce rozhodnutí NSS č. 126/2004 Sb. NSS vyjadřoval k problematice neoprávněného podnikání podle § 61 odst. 1 a § 63a odst. 3 ŽZ, ve znění zákona č. 286/1995 Sb. a zákona č. 356/1999 Sb. Nejvyšší správní soud ČR ve svém rozhodnutí vyvodil, že podnikatel neoprávněně podniká, nemá-li živnostenské oprávnění k provozování činnosti, která je živností, anebo má-li sice živnostenské oprávnění, které ale předmět skutečně provozované činnosti (živnosti) nepokrývá. Má-li podnikatel pouze oprávnění k živnosti volné, podniká neoprávněně, vykonává-li v tomto rámci také činnost, k níž je třeba koncese. (Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2003, čj. 7 A 87/2002-29).

Nejvyšší správní soud ČR se ve Sbírce rozhodnutí č. 219/2004 Sb. NSS; vyjádřil k problematice tržního řádu dle § 18 živnostenského zákona. Právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 Listiny základních práv a svobod může být zákonem omezeno; takovým omezením je i ustanovení § 18 ŽZ, které zmocňuje obec k vydání tržního řádu formou obecně

závazné vyhlášky, a umožňuje jí tak pro území jejího obvodu stanovit s přihlédnutím k místním podmínkám regulaci prodeje zboží. Nevybočuje-li taková regulace z mezí zákonného zmocnění, nelze ji považovat za zásah do ústavně zaručeného práva podnikat.

Nejvyšší správní soud ČR se ve Sbírce rozhodnutí č. 240/2004 Sb. NSS vyjadřoval k pojmu „provozuje živnost“ a k ust. § 2 ŽZ. NSS dovodil, že pokud právní subjekt pověří jiného byt' i jen zčásti výkonem činnosti, která má znaky živnosti podle § 2 ŽZ, a takovou činnost kontroluje a řídí, pak provozuje živnost.

4.2 Živnostenské podnikání a regionální rozvoj

Na ekonomický růst má značný vliv malé a střední podnikání. To je zastoupeno zejména podnikáním živnostenským. Je prokázáno, že malé a střední podniky vytvářejí důležité vazby s prostředím, ve kterém provádí své podnikatelské aktivity. Podnikatelské prostředí spoluvytvářejí státní orgány prostřednictvím své legislativy, státem zřízené a podporované instituce a agentury (orgány veřejné moci a správy, státní zastupitelství a soudy, policie), výzkumná centra, vývojová pracoviště, vzdělávací zařízení všech typů a úrovní, subjekty působící na finančním a peněžním trhu (banky, pojišťovny), samosprávné organizace a spolky (hospodářská komora, agrární komora, podnikatelské svazy a asociace, apod.), nejrůznější poradenské organizace (Czechinvest, startupy, aj.) a další privátní subjekty (spolky, jiné podnikatelské subjekty, občané v postavení zákazníků). Podpora ekonomického růstu ze strany státu je pro malé a střední podniky realizována na základě zák. č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. Za malého a středního podnikatele tento zákon považuje podnikatele, který splňuje kritéria stanovená přímo použitelným předpisem Evropských společenství. Tím je Příloha I k Nařízení Komise č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES u státní podpory malého a středního podnikání, v platném znění. Zákon o podpoře malého a středního podnikání stanovuje jednak zásady pro poskytování podpory při zahájení podnikání, ale i při upevňování ekonomického postavení malých a středních podnikatelů. (Zdroj: zák. č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání).

Na počátku 90. let nebyla problematika regionálního rozvoje v ČR moc akcentované téma. Důvodem byly malé meziregionální rozdíly (na rozdíl od Polska a Maďarska) a velice nízká míra nezaměstnanosti na počátku transformačního období. Právě míra nezaměstnanosti bývá považována za jeden z nejvýznamnějších indikátorů regionálních problémů. Proto není náhoda,

že výraznější zájem o problematiku regionálního rozvoje v ČR zaznamenáváme od 2. poloviny 90. let, kdy došlo k prudkému nárůstu nezaměstnanosti. Další zájem o regionální politiku je spojen se vstupem ČR do EU, která se regionálním rozvojem a vyrovnáváním rozdílů mezi různými regiony systematicky pracuje. Účelem Územní agendy Evropské Unie 2020 je vytvoření strategického a akčního rámce územního rozvoje Evropy. Vychází mimo jiné z informací vzešlých z projektů, např. z programu ESPON a Interreg, a má vazbu na národní koncepce územního rozvoje. V rámci této agendy se hovoří o tzv. územní soudržnosti, která je Evropskou unií chápána jako třetí dimenze politiky soudržnosti a má sloužit pro lepší zacílení intervencí politiky soudržnosti, aby průřezové rozvojové politiky EU. Cílem je tedy více zohlednit územní aspekty i dalších evropských oborových politik včetně vazeb na lisabonské a göteborgské cíle. (Zdroj: MMR ČR, Zásady urbánní politiky, aktualizace 2017).

Na regionální rozvoj lze pohlížet podle celé řady kritérií. Existuje celá řada teorií, které se snaží objasnit příčiny a důvody regionální rozdílů a snaží se o rozlišení faktorů, které mají na tyto rozdíly zásadní vliv. V minulosti vznikla řada teorií, které můžeme rozdělit do dvou skupin. Do první skupiny můžeme zařadit konvergenční teorie, tedy teorie regionální rovnováhy. Principem této teorie je vyrovnávání rozdílů mezi regiony. Do druhé skupiny můžeme zařadit teorie divergenční, tedy teorie regionální nerovnováhy. Tato teorie předpokládá, že v průběhu času dojde ke zvětšování rozdílů mezi jednotlivými regiony. Regionální politika se může měnit v závislosti na tom, zda rozvoj směřuje k rovnováze či nerovnováze.

4.3 Povinnosti podnikatelů vyplývající ze zvláštních právních předpisů

Živnostenské úřady dozorují a kontrolují v rámci svých pravomocí dodržování zvláštních právních předpisů. Jedná se o takové právní předpisy, které upravují podnikatelskou činnost a živnostenským úřadům je svěřena kontrolní a dozorová pravomoc v rozsahu, kdy jde o živnostenské podnikání. Negativním vymezením tak lze konstatovat, že živnostenské úřady nekontrolují ty podnikatelské činnosti, které jsou vyloučeny ust. § 3 ŽZ. Jednou z výjimek z tohoto pravidla je např. zák. č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, kdy může být na ObŽÚ přenesena pravomoc obce k projednávání přestupků na úseku podnikání či na úseku porušování práv k obchodní firmě. V tomto případě se sice nejedná o dozorovou činnost a výkon kontroly jako takové, ale v souvislosti s prověřováním případného přestupku jsou procesy spojené s objasněním stavu věci výkonu kontroly značně podobné. Obecně je kontrola upravena zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů a při absenci konkrétních ustanovení se postupuje podřídně dle zák.

č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. ZoK navázal na zák. č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Z je obecným právním předpisem, a pokud zvláštní právní předpisy obsahují úpravu odlišně, jsou k němu ve vztahu lex specialis a zákon o kontrole se použije pouze subsidiárně. Přesto bylo záměrem zákonodárců při přijímání zákona o kontrole odstranit co nejvíce speciálních právních úprav a odchylek, které upravují kontrolní postupy odchýlně od úpravy obecné. ZoK tak vytváří jednotná pravidla základního obecného kontrolního postupu, která jsou aplikovatelná v zásadě na všechny druhy kontrolní činnosti, s výjimkou kontrol, které jsou tak specifické a mají ucelenou zvláštní právní úpravu, včetně kontrolních postupů, že je nelze pod obecnou právní úpravu podřadit (Jemelka, Vetešník, Libosvár, 2014).

4.3.1 Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (ZoOS)

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, je jedním ze zákonů, který ustanovuje živnostenské úřady do postavení kontrolního a dozorového orgánu. ZoOS transponuje příslušné předpisy Evropské unie v oblasti ochrany spotřebitele do právního řádu ČR, upravuje některé podmínky podnikání významné pro ochranu spotřebitele, upravuje mimosoudní řešení spotřebitelských sporů a působnost některých orgánů veřejné správy v oblasti ochrany spotřebitele včetně působnosti správních orgánů při přeshraniční spolupráci s orgány jiných členských států EU a Evropského hospodářského prostoru a oprávnění spotřebitelů, sdružení spotřebitelů nebo jiných právnických osob založených k ochraně spotřebitele. ZoOS upravuje nabízení a prodej výrobků a nabízení a poskytování služeb v případech, kdy k plnění dochází na území České republiky. Povinnosti podnikatelů upravuje část druhá v ust. § 3 a následujících. Věcnou a místní příslušnost živnostenských úřadů k výkonu dozoru a případnému ukládání sankcí upravuje § 23 odst. 5 ZoOS. Živnostenským úřadům jsou svěřeny kompetence nad dodržováním povinností stanovených v ust. § 9 až 13, § 14a až 16 a § 18 ZoOS v oblasti obchodu a služeb. Živnostenské úřady mohou provádět dozor nad dodržováním ZoOS u všech subjektů podléhajících režimu ŽZ a rovněž u osob provozujících činnost, která je živností, aniž by uvedené osoby měly platné živnostenské oprávnění. Živnostenské úřady dozorují informační povinnosti, mezi které patří:

- povinnost prodávajícího, vyplývající z ust. § 9 ZoOS, řádně informovat spotřebitele o vlastnostech prodávaných výrobků nebo charakteru poskytovaných služeb, o způsobu použití a údržby výrobku a o nebezpečí, které vyplývá z jeho nesprávného použití nebo

- údržby, jakož i o riziku souvisejícím s poskytovanou službou. Jestliže je to potřebné s ohledem na povahu výrobku, způsob a dobu jeho užívání, je prodávající povinen zajistit, aby tyto informace byly obsaženy v příloženém písemném návodu a aby byly srozumitelné,
- povinnost prodávajícího, vyplývající z ust. § 10 ZoOS, zajistit, aby jím prodávané výrobky byly přímo viditelně a srozumitelně označeny stanovenými údaji,
  - povinnost výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce za označení materiálů použitých v hlavních částech obuvi v souladu s prováděcím právním předpisem a za přesnost informací v označení obsažených, vyplývající z ust. § 10a ZoOS,
  - povinnost prodávajícího zajistit, aby informace uvedené v § 9, § 10, § 12, § 13, § 16 odst. 1 a 3 a § 19 ZoOS, jsou-li poskytovány písemně, byly poskytnuty v českém jazyce. Jednotlivé informace uvedené v § 9 a § 10 ZoOS mohou být poskytnuty v podobě symbolů (piktogramů), které musí být srozumitelné, čitelné a úplné, vyplývající z ust. § 11 ZoOS,
  - povinnost prodávajícího při prodeji výrobků nebo poskytování služeb elektronickými prostředky prostřednictvím internetových stránek informovat spotřebitele předem zřetelným způsobem o tom, zda platí nějaká omezení pro dodání výrobků nebo poskytnutí služby a jaké způsoby platby jsou přijímány, vyplývající z ust. § 11a ZoOS,
  - povinnost prodávajícího informovat v souladu s cenovými předpisy a přímo použitelným předpisem Evropských společenství spotřebitele o ceně prodávaných výrobků nebo poskytovaných služeb zřetelným označením výrobku cenou nebo informací o ceně výrobků či služeb jinak vhodně zpřístupnit, vyplývající z ust. § 12 ZoOS,
  - povinnost prodávajícího řádně spotřebitele informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění práva z vadného plnění (dále jen „reklamace“), spolu s údaji o tom, kde lze reklamaci uplatnit, vyplývající z ust. § 13 ZoOS.

Dále živnostenské úřady dozorují povinnosti:

- provozovatele tržiště nebo tržnice dle § 14a ZoOS, které se týkají povinnosti provozovatelů tržišť (tržnice), včetně obce pronajímající část veřejného prostranství k příležitostnému stánkovému prodeji, vést a uchovávat po dobu 1 roku evidenci prodávajících, která musí obsahovat údaje v rozsahu uvedeném ve zvláštním právním předpisu, a předložit ji na žádost dozorovému orgánu nebo orgánu Celní správy České republiky,
- povinnost prodávajícího, umožňuje-li to povaha výrobku a forma prodeje, na žádost spotřebitele výrobek překontrolovat nebo předvést, povinnost prodávajícího vydat spotřebiteli na jeho žádost písemné potvrzení o povinnostech z vadného plnění v rozsahu

- stanoveném zákonem, povinnost prodávajícího vydat spotřebiteli písemné potvrzení o převzetí objednávky, není-li služba poskytnuta na počkání, vyplývající z ust. § 15 ZoOS,
- povinnost prodávajícího vydat na žádost spotřebitele doklad o zakoupení výrobku nebo o poskytnutí služby (se zákonem stanovenými údaji), vyplývající z ust. § 16 ZoOS,
  - povinnost prodávajícího informovat spotřebitele o peněžní částce za výkup vratných zálohovaných obalů a tuto informaci na viditelném místě zpřístupnit, vyplývající z ust. § 18 ZoOS.

Dozorové pravomoci, vyplývající živnostenským úřadům ze ZoOS, jsou jednou z nejčastěji využívaných pravomocí, uplatňovaných v rámci provádění kontrol živnostenskými úřady. Ty mnohdy provádějí společné kontroly s Českou obchodní inspekcí, která je dalším dozorovým orgánem dle ZoOS. Z pohledu ochrany spotřebitelů a spotřebitelských práv je zastoupení živnostenských úřadů, coby dozorového kontrolního úřadu, zcela zásadní a nezastupitelné.

(Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/634-1992-sb-zakon-o-ochrane-spotrebitele-ve-zneni-ucinnem-k-1-7-2020-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTpxqq2mQWBz6X0NOZPepRggCD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.2 **Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů (ZoP)**

Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, stanoví podmínky pro zacházení s lidskými pozůstatky a s lidskými ostatky, práva a povinnosti související s provozováním pohřební služby, prováděním balzamací a konzervací lidských pozůstatků a s provozováním krematorií a pohřebišť.

Dozor nad dodržováním povinností provozovatelů pohřebních služeb, krematorií, osob provádějících konzervaci a balzamaci a poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb podle § 4 odst. 3, stanovených v § 6 odst. 4, § 7 odst. 1 písm. b), § 10a a v § 14 odst. 3 ZoP písm. b) provádí živnostenský úřad.

Jedná se o kontrolu těchto ustanovení:

- v rámci provozování pohřební služby nesmí být chladicí a mrazicí zařízení podle odstavce 3 písm. a) a místnost pro úpravu těla zemřelého podle odstavce 3 písm. c) umístěny

v prostorách a areálech zdravotnického zařízení nebo zařízení sociálních služeb dle § 6 odst. 4 ZoP,

- v rámci povinností provozovatele pohřební služby dle § 7 odst. 1 písm. b) ZoP je provozovatel pohřební služby povinen před zahájením provozu vydat řád pro provozování pohřební služby, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí, zveřejnit ho na viditelném místě a vykonávat živnost v souladu s ním; obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu pro provozování pohřební služby,
- provozovatel pohřební služby je dle ust. § 10a ZoP povinen před zahájením provozování balzamace a konzervace vydat řád pro provádění balzamace a konzervace, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí, a vykonávat živnost v souladu s ním; obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu pro provádění balzamace a konzervace, řád pro provádění balzamace a konzervace musí být zveřejněn na viditelném místě. Provozovatel v něm podrobně upraví zejména:
  - a) rozsah poskytovaných služeb,
  - b) povinnosti osob, které provádějí balzamaci a konzervaci, a dalších osob podílejících se na zajištění této činnosti s ohledem na zachování piety,
  - c) postup při přepravě, balzamaci a konzervaci lidských pozůstatků a
  - d) způsob uložení a evidence balzamovaných lidských pozůstatků od jejich převzetí až po uložení do hrobu nebo hrobky, případně předání provozovateli krematoria.
- provozovatel krematoria je povinen podle ust. § 14 odst. 3 písm. b) citovaného zákona před zahájením provozu vydat řád krematoria, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí a zveřejněn na viditelném místě, a krematorium provozovat v souladu s tímto řádem a zvláštními právními předpisy; obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu krematoria.

Závažné porušení živnostenského zákona

Porušení některých povinností ZoP se dle ustanovení § 28 odst. 3 citovaného zákona považuje za závažný způsob porušení podmínek stanovených živnostenským zákonem.

Jedná se zejména o povinnost:

- zpopelňovat v krematoriu pouze lidská těla
- před zasunutím do kremační pece opatřit rakev značkou nezníčitelnou ohněm
- vést řádnou evidenci zpopelněných ostatků

Nepředložení provozního řádu

Porušení některých povinností ZoP se dle ustanovení § 28 odst. 3 citovaného zákona považuje za závažný způsob porušení podmínek stanovených ŽZ.

Jedná se zejména o povinnost:

- zpopelňovat v krematoriu pouze lidská těla,
- před zasunutím do kremační pece opatřit rakev značkou nezníčitelnou ohněm,
- vést řádnou evidenci zpopelněných ostatků.

(Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/256-2001-sb-zakon-o-pohrebnictvi-a-o-zmene-nekterych-zakonu-ve-zneni-ucinnem-k-1-1-2021-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTq9cW1BaCVhDvPGgKkZ_M8kCD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

Dozorová činnost ŽÚ

černým písmem povinnosti podnikatelů podle zákona o pohřebnictví (PohřZ) / červeným písmem přestupky

§ 6 odst. 4 PohřZ	§ 7 odst. 1 písm. b) PohřZ	§ 10a PohřZ	§ 14 odst. 3 písm. b) PohřZ
Chladicí a mrazicí zařízení podle odstavce 3 písm. a) a místnost pro úpravu těla zemřelého podle odstavce 3 písm. c) nesmí být umístěny v prostorách a areálech zdravotnického zařízení nebo zařízení sociálních služeb.	Provozovatel pohřební služby je povinen b) před zahájením provozu vydat řád pro provozování pohřební služby, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí, zveřejnit ho na viditelném místě a vykonávat živnost v souladu s ním; obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu pro provozování pohřební služby.	(1) Před zahájením provozování balzamace a konzervace je provozovatel této živnosti povinen vydat řád pro provádění balzamace a konzervace, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí, a vykonávat živnost v souladu s ním; obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu pro provádění balzamace a konzervace. (2) Řád pro provádění balzamace a konzervace musí být zveřejněn na viditelném místě. Provozovatel v něm podrobně upraví zejména a) rozsah poskytovaných služeb, b) povinnosti osob, které provádějí balzamaci a konzervaci, a dalších osob podílejících se na zajištění této činnosti s ohledem na zachování piety, c) postup při přepravě, balzamaci a konzervaci lidských pozůstatků a d) způsob uložení a evidence balzamovaných lidských pozůstatků od jejich převzetí až po uložení do hrobu nebo hrobky, případně předání provozovateli krematoria.	Provozovatel krematoria je povinen b) před zahájením provozu vydat řád krematoria, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí a zveřejněn na viditelném místě, a krematorium provozovat v souladu s tímto řádem a zvláštními právními předpisy; obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu krematoria.
přestupek dle § 27 odst. 2 písm. a) PohřZ	přestupek dle § 27 odst. 2 písm. c) PohřZ	přestupek dle § 27 odst. 3 PohřZ	přestupek dle § 27 odst. 4 písm. b) PohřZ

Obrázek 1- Dozorová činnost ŽÚ dle zákona o pohřebnictví

4.3.3 Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu (CestR)

Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů, zpracovává příslušné předpisy EU, což je zejména Směrnice EP a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení EP a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice EP a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS a dále upravuje oblast zájezdů a spojených

cestovních služeb v souvislosti s provozováním cestovních kanceláří (CK) a cestovních agentur (CA). Rovněž upravuje činnost horské služby a její výkon a novelou zák. č. 117/2020 Sb., byla do zákona vložena část III., která upravuje průvodcovskou činnost v oblasti cestovního ruchu. CestR upravuje podmínky nabízení, prodeje a zprostředkování zájezdů a spojených cestovních služeb, řeší ochranu zákazníků CK v případě jejich úpadku a upravuje i podmínky výkonu státní správy, působnost jednotlivých orgánů, dozor a ukládání sankcí v oblasti cestovního ruchu. CestR rovněž definuje, co není zájezdem nebo spojenou cestovní službou. Z hlediska kontroly dodržování povinností, stanovených tímto zákonem, je pro živnostenské úřady podstatné ust. § 10a, kde jsou ObŽÚ svěřeny kontrolní pravomoci. Kontrolní pravomoci byly do CestR vloženy poměrně rozsáhlou novelou, provedenou zák. č. 341/2015 Sb., s účinností od 29. 12. 2015. Novelou, provedenou zák. č. 111/2018 Sb., s účinností od 1. 7. 2018, bylo ust. § 10a změněno z původního dozoru nad dodržováním zákona nově na kontrolu dodržování povinností. Živnostenské úřady vykonávají kontrolu nad dodržováním povinností, stanovených tímto zákonem v celém rozsahu, vyjma ustanovení uvedených v § 3 odst. 4 písm. c), § 8a odst. 1 písm. b), § 8a odst. 2, § 8a odst. 4, pokud jde o cestovní kancelář, § 8a odst. 5, § 9 odst. 1 písm. a) a b) a v § 9 odst. 3 a 4, které kontroluje MMR ČR. Dohled nad plněním povinností, uložených dle CestR v oblasti pojišťovnictví a bankám v oblasti bankovníctví dozoruje Česká národní banka (ČNB). Přestupky dle tohoto zákona projednávají obecní živnostenské úřady dle ust. § 10d odst. 1 s výjimkou přestupků, které projednává MMR ČR dle § 10d odst. 2 tohoto zákona. ObŽÚ zasílají v případě uznání viny stejnopis pravomocného rozhodnutí MMR ČR. Porušení povinností, upravených v ust. § 3 odst. 2 a v § 9 odst. 1 písm. a) a c) je považováno za závažné porušení podmínek, stanovených zvláštním právním předpisem. Tím je míněn ŽZ, který umožňuje v případě porušení ust. § 58 odst. 2 a 3 ŽZ ObŽÚ pozastavit nebo zrušit živnostenské oprávnění (koncesi) příslušného podnikatele. CestR definuje základní pojmy jako cestovní kancelář, cestovní agentura, zájezd, typy služeb cestovního ruchu, spojené cestovní služby, aj. CestR stanovuje další podmínky k udělení koncese pro provozování CK, povinnosti cestovní kanceláře pro případ úpadku, povinnosti spočívající v úhradách příspěvku do garančního fondu, povinnosti označení provozovny, propagačních a jiných materiálů CK, úpravu on-line zprostředkování, apod. CestR stanovuje rovněž povinnosti, které musí plnit cestovní agentury. Do části III. zákona byla zařazena nová ustanovení, která upravují průvodcovskou činnost v oblasti cestovního ruchu tím, že vymezují průvodce jakožto fyzickou osobu, která poskytuje výklad o kulturním, historickém a přírodním dědictví země a současném životě v ní, a která má pro tuto činnost vydaný průkaz průvodce. CestR rozlišuje průkaz průvodce I. a II. stupně. Průkaz vydává na základě žádosti MMR ČR.

Ustanovení § 59 ŽZ, obsahovalo ve znění účinném do 1. 7. 2020 ustanovení, umožňující živnostenským úřadům uložit subjektům podnikajícím jako CK nebo CA zákaz protiprávního jednání formou sankčního pozastavení nebo zrušení živnostenského oprávnění. Toto ustanovení bylo ze ŽZ vyňato s ohledem na nutnost adaptace českého právního řádu na nařízení EP a Rady (EU) 2017/2394 ze dne 12. prosince 2017 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování právních předpisů na ochranu zájmů spotřebitelů a o zrušení nařízení (ES) č. 2006/2004. Předchozí nařízení EP a Rady (ES) č. 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele bylo do českého právního řádu promítnuto změnou řady zvláštních právních předpisů, nicméně Evropská komise dospěla na základě přezkumu účinnosti citovaného nařízení k závěru, že dosavadní úprava je nedostačující. Bylo proto přijato nové Nařízení (viz výše), které stanovuje nová pravidla pro efektivní spolupráci mezi příslušnými dozorovými orgány při vymáhání dodržování právních předpisů na ochranu zájmů spotřebitelů. Nová úprava sjednocuje stávající právní úpravy do jednoho souboru pravidel a soustřeďuje je do zákona o ochraně spotřebitele.

Na základě vyhlášky č. 372/2020 Sb., o výši ročního příspěvku CK do garančního fondu pro rok 2021, publikované ve Sbírce zákonů a účinné od 30. 9. 2020, došlo v souvislosti s pandemií koronaviru k úpravě výše ročního příspěvku cestovní kanceláře do garančního fondu od 1. ledna 2021, a to ve výši nula % ze základu pro výpočet ročního příspěvku.

Dne 24. 4. 2020 nabyl účinnosti zák. č. 185/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru, označovaného jako SARS-CoV-2, na odvětví cestovního ruchu, známý jako Lex Voucher. Tento zákon je použitelný na zájezdy s termínem zahájení od 20. února 2020 do 31. srpna 2020 a byl určen na pomoc cestovním kancelářím, které byly v rámci provozování své živnosti postiženy pandemií koronaviru SARS-CoV-2. Lex Voucher umožňuje cestovním kancelářím využít zákonem stanovené ochranné doby k vrácení plateb od zákazníků, kteří odstoupili od uzavřené cestovní smlouvy z důvodu neuskutečnění zájezdu. (Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/159-1999-sb-zakon-o-nekterych-podminkach-podnikani-v-oblasti-cestovniho-ruchu-a-o-zmene-zakona-40-1964-sb-obcansky-zakonik-ve-zneni-pozdejsich-predpisu-a-zakona-455-1991-sb-o-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTl6kU25Nf6z4j_eVvY6n9J8CD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.4 Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době

Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době zakazuje prodej veškerého použitého zboží nebo zboží bez dokladu nabytí, přijímání tohoto zboží do zástavy nebo zprostředkování jeho nákupu či přijetí do zástavy v bazarech a zastavárnách a výkup odpadu v zařízeních určených ke sběru a výkupu odpadů v době mezi 22:00 hod. – 06:00 hod. K doзору jsou mj. příslušné obecní živnostenské úřady podle umístění provozovny. Přestupky dle tohoto zákona projednávají mj. obecní živnostenské úřady. Zákon definuje pouze jeden přestupek, kterého se dopustí právnická osoba či podnikající fyzická osoba tím, že provádí nákup či prodej nebo výkup v době, kdy je jejich provádění tímto zákonem zakázáno. (Zdroj:https://www.fulsoft.cz/33/247-2006-sb-zakon-o-omezeni-provozu-zastavaren-a-nekterych-jinych-provozoven-v-nocni-dobe-ve-zneni-ucinnem-k-1-7-2017-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTl4cdX9Ek5189WNL3kRdO8UCD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.5 Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (ZoOZ)

Dne 31. května 2017 nabyl účinnosti zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů. Dotčeným zákonem jsou upravena opatření k ochraně před škodami působenými užíváním návykových látek a působnost správních úřadů a územních samosprávných celků při přijímání a provádění opatření podle tohoto zákona. Mezi orgány dozoru byly v tomto zákoně zařazeny i ObŽÚ (ust. § 30 odst. 1 písm. g), a to pro dodržování povinností stanovených v ust. § 3 odst. 1) a 3), § 5 odst. 1) a 2, § 11 odst. 1, odst. 2 písm. e) a odst. 4 a § 13 odst. 1. ObŽÚ kontrolují některá ustanovení ZoOZ, která se týkají zákazu a omezení prodeje a podávání alkoholických nápojů, zákazu prodeje tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret, některých podmínek prodeje tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret a některých podmínek prodeje nebo podávání alkoholických nápojů. V ust. § 3 odst. 1 ZoOZ je stanoven zákaz prodeje tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, elektronických cigaret a bylinných výrobků určených ke kouření mimo místa taxativně uvedená tímto ustanovením. Tímto ustanovením bylo sledováno určité omezení místní dostupnosti uvedených výrobků v obchodní síti. V § 3

odst. 3 ZoOZ je vysloven zákaz prodeje tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret prostřednictvím prodejního automatu, nelze-li vyloučit prodej těchto výrobků osobě mladší 18 let. To nevylučuje případný prodej těchto výrobků prostřednictvím automatů. Prodávající je však povinen v případě prodeje tímto způsobem zajistit ověření věku kupujícího určenou osobou. Z uvedeného v podstatě vyplývá, že v případě umístění prodejního automatu s vyhrazeným zbožím mimo provozovnu s obsluhou nebude možné. V ust. § 5 ZoOZ jsou upraveny některé podmínky prodeje tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret, které se týkají jednak umístění prodávajícího zboží v provozovně (musí být umístěno odděleně od ostatního zboží), jednak o povinnost zveřejnění informace o zákazu prodeje osobám mladším 18 let. Tabákové výrobky by tak např. neměly být umístěny ve stejné polici jako potraviny či jiný druh zboží bez jakéhokoliv zřetelného oddělení. Povinností prodejce je i zajistit místo, kde k prodeji uvedeného zboží dochází, textem s předepsanými parametry podkladu, barvy a velikosti písma, informujícím o zákazu prodeje takovýchto výrobků osobám mladším 18 let. V ust. § 11 odst. 1 ZoOZ jsou stanovena omezení prodeje a podávání alkoholických nápojů mimo taxativně vyjmenované druhy provozoven (prodejnu, která je potravinářským podnikem, provozovnu stravovacích služeb, provozovnu výrobce vína, ubytovací zařízení, stánek s občerstvením, stánek specializující se na prodej tohoto zboží umístěný uvnitř stavby určené pro obchod a veřejný dopravní prostředek dálkové železniční, letecké, vodní a dálkové autobusové dopravy). V § 11 odst. 2 ZoOZ je taxativním výčet uveden seznam míst, kde je zakázáno prodávat nebo podávat alkoholické nápoje (zákazy jsou stanoveny s ohledem na to, že by v těchto prostorách prodej alkoholu nebyl vhodný zejména s ohledem na ochranu zdraví dětí a mladistvých - např. prodejna, která je sice potravinářským podnikem, ale současně je umístěná ve školském zařízení). Obecním živnostenským úřadům je svěřena kontrola zákazu prodeje dle ust. § 11 odst. 2 písm. e) ZoOZ, tedy zákazu prodeje alkoholu ve stánku (pokud se nejedná o stánek s občerstvením, specializovaný stánek umístěný uvnitř stavby nebo o příležitostný prodej ve smyslu ust. § 14 zákona). V § 11 odst. 4 ZoOZ je stanoven zákaz prodávat alkoholické nápoje prostřednictvím prodejního automatu. Při tomto prodeji totiž není možné vyloučit prodej alkoholického nápoje osobám mladším 18 let, resp. osobám zjevně ovlivněným alkoholem anebo jinou návykovou látkou. Příležitostným prodejem alkoholických nápojů se rozumí zejména ochutnávky vína a částečně zkvašených hroznových moštů, farmářském a tradiční trhy, veřejnosti přístupné slavnosti, tradiční, kulturní, taneční a jim podobné akce (poutě, lidové slavnosti). V rámci veřejnosti přístupné sportovní akce lze prodávat pouze alkoholické nápoje obsahující nejvýše 4,3 % objemové ethanolu a víno.

Lihoviny lze v rámci příležitostného prodeje prodávat pouze na ochutnávce lihovin, výročním, farmářském a tradičním trhu, veřejnosti přístupné slavnosti, tradiční, kulturní, taneční a jim podobné akci. Další podmínky prodeje nebo podávání alkoholických nápojů jsou upraveny v ust. § 13 ZoOZ. Patří sem povinnost viditelného umístění textu o zákazu prodeje alkoholických nápojů osobám mladším 18 let a povinnosti zajistit prodej alkoholických nápojů osobou starší 18 let (s výjimkou osob, které se připravují na své budoucí povolání).

V ust. § 35 ZoOZ jsou uvedeny přestupky (nepodnikajících) fyzických osob a sankce, které lze za tyto přestupky uložit. V ust. § 36 zákona jsou pak vymezeny přestupky právnických a podnikajících fyzických osob a sankce, které lze za tyto přestupky uložit. Jako sankci lze uložit napomenutí, pokutu a zákaz činnosti (jde-li o přestupek dle § 36 odst. 12 ZoOZ). V praxi živnostenských úřadů bude tento trest přicházet v úvahu u porušení povinnosti stanovené v § 3 odst. 1 nebo 3 nebo v § 11 odst. 1, odst. 2 písm. e) a v odst. 4. Stejně jako dosud tedy může živnostenský úřad provozovateli uložit vedle pokuty fakultativně i zákaz činnosti, a to až na dobu 2 let. Živnostenský úřad rovněž může využít svého oprávnění, vyplývajícího z ust. § 58 živnostenského zákona – tedy možnosti sankčního zrušení živnostenského oprávnění či pozastavení provozování živnosti. Podle ust. § 37 lze rovněž využít i správní trest propadnutí věci, který je možno kombinovat s pokutou nebo se zákazem činnosti. ZoOZ stanovuje, za které přestupky lze tento trest uložit a dále stanovuje i podmínky, za kterých se propadnutí věci ukládá obligatorně a za které po úvaze správního orgánu (kontrolního orgánu). (Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/65-2017-sb-zakon-o-ochrane-zdravi-pred-skodlivymi-ucinky-navykovych-latek-ve-zneni-ucinnem-k-21-5-2018-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTs72uuimYWOhtF5pSXTfqVACD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.6 Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu

Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, ve znění pozdějších předpisů, upravuje povinné značení lihu ve spotřebitelském balení pro účely správy spotřební daně z lihu, podmínky nakládání s lihem a působnost správních orgánů v souvislosti se značením lihu a s nakládáním s lihem. Kontrola, provádění obecními živnostenskými úřady, je realizovaná na základě ust. § 60a odst. 2 ŽZ a byla do živnostenského zákona včleněna jeho novelou, zveřejněnou ve Sbírce zákonů pod č. 208/2013 Sb., s účinností od 1. 12. 2013). Příslušnost obecních živnostenských úřadů k projednávání přestupků je založena ust. § 69 odst. 2 písm. c) zák. č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, ve znění pozdějších předpisů, a to pokud jde o přestupky podle § 59 odst. 1, § 60 odst. 1 písm. a) a b), § 61 odst. 1 písm. a), § 62

odst. 1 písm. a), § 63 odst. 1 písm. a) a § 64 odst. 1 písm. a), o jejichž spáchání se ObŽÚ dozví při výkonu své působnosti podle jiného zákona (např. zák. č. 455/1991 Sb.). (Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/307-2013-sb-zakon-o-povinnem-znacenilihu-ve-zneni-ucinnem-k-1-1-2021-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTs2j6SxxLnfDUk54IIK318CD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.7 Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě

Zákon č. 111/1994 Sb. o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, zpracovává příslušné předpisy EU (Nařízení č. 11 o odstranění diskriminace v oblasti přepravních sazeb a podmínek, kterým se provádí čl. 79 odst. 3 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství, v platném znění. Nařízení EP a Rady (ES) č. 561/2006 ze dne 15. března 2006 o harmonizaci některých předpisů v sociální oblasti týkajících se silniční dopravy, o změně nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3820/85, v platném znění. Nařízení EP a Rady (ES) č. 1071/2009 ze dne 21. října 2009, kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě a zrušuje směrnice Rady 96/26/ES, v platném znění. Nařízení EP a Rady (ES) č. 1072/2009 ze dne 21. října 2009 o společných pravidlech pro přístup na trh mezinárodní silniční nákladní dopravy, v platném znění. Nařízení EP a Rady (ES) č. 1073/2009 ze dne 21. října 2009 o společných pravidlech pro přístup na mezinárodní trh autokarové a autobusové dopravy a o změně nařízení (ES) č. 561/2006, v platném znění. Nařízení EP a Rady (EU) č. 181/2011 ze dne 16. února 2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004. Nařízení EP a Rady (EU) č. 165/2014 ze dne 4. února 2014 o tachografech v silniční dopravě, o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovém zařízení v silniční dopravě a o změně nařízení EP a Rady (ES) č. 561/2006 o harmonizaci některých předpisů v sociální oblasti týkajících se silniční dopravy. Nařízení Komise (EU) 2016/403 ze dne 18. března 2016, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (ES) č. 1071/2009, pokud jde o klasifikaci závažných porušení pravidel Unie, která mohou vést ke ztrátě dobré pověsti podnikatele v silniční dopravě, a kterým se mění příloha III směrnice EP a Rady 2006/22/ES.), zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie a upravuje podmínky provozování silniční dopravy motorovými vozidly prováděné pro vlastní a cizí potřeby za účelem podnikání, jakož i práva a povinnosti právnických a fyzických osob s tím spojené a pravomoc a působnost orgánů státní správy na tomto úseku. Kompetence obecního živnostenského úřadu na změnu, omezení či zrušení koncese pro provozování silniční motorové dopravy je uvedena v ust. § 35b zákona. K projednání přestupků dle § 34f odst. 3 jsou příslušné

obecní živnostenské úřady, jedná-li se o porušení přímo použitelného nařízení Evropské unie provozovatelem CK nebo provozovatelem CA, upravujícím práva cestujících v autobusové a autokarové dopravě. (Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/111-1994-sb-zakon-o-silnicni-doprave-ve-zneni-ucinnem-k-1-1-2021-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTkuv7K9U4qDhQ1lxF0xm2YsCD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.8 **Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách**

Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů, zapracovává příslušné předpisy Evropské unie, zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie a upravuje podmínky pro stavbu drah železničních, tramvajích, trolejbusových a lanových a stavby na těchto dráhách, podmínky pro provozování drah (vyjma drah důlních, průmyslových a přenosných), pro provozování drážní dopravy na těchto dráhách, jakož i práva a povinnosti fyzických a právnických osob s tím spojené, výkon státní správy a státního dozoru ve věcech drah železničních, tramvajových, trolejbusových a lanových. Obecní živnostenské úřady jsou příslušné ke kontrole dodržování informačních povinností, uložených CK a CA nařízením EP a Rady (ED) č. 1371/2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční dopravě – povinnosti vyplývají pro právnické a podnikající fyzické osoby přímo z citovaného nařízení. Kontrola, prováděná ObŽÚ, byla do zákona začleněna novelou zák. č. 377/2009 Sb., s účinností od 3. 12. 2009. Kontrola souvisí zejména s ochranou práv zdravotně postižených osob nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace a při porušení informačních povinností, vyplývajících z přímo použitelného předpisu Evropských společenství. Přestupky právnických a podnikajících fyzických osob, jichž se mohou dopustit uvedené subjekty v rozporu s citovaným přímo použitelným právním předpisem EU, jsou uvedeny § 52 odst. 6 zákona, ale pouze za předpokladu, že se jedná o provozovatele CK nebo CA. Živnostenské úřady pak kontrolují pouze ustanovení § 56 odst. 6 písm. c), d), e), f) a m), v nichž jsou jako povinné osoby uvedeny cestovní kanceláře a cestovní agentury. (Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/266-1994-sb-zakon-o-drahach-ve-zneni-ucinnem-k-1-7-2020-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTkuv7K9U4qDh9si_636AuO8CD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.9 **Zákon č. 49/1997 Sb. o civilním letectví**

Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, ve znění pozdějších předpisů, zapracovává příslušné předpisy Evropské unie (1), zároveň navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie a upravuje ve věcech civilního letectví podmínky stavby a provozování letadla, podmínky

zřizování, provozování a osvědčování způsobilosti letišť, podmínky pro letecké stavby, podmínky pro činnost leteckého personálu, podmínky využívání vzdušného prostoru, podmínky poskytování leteckých služeb, podmínky provozování leteckých činností, rozsah a podmínky ochrany letectví, podmínky užívání sportovního létajícího zařízení a rozsah a podmínky výkonu státní správy. Ve vymezeném rozsahu se tento zákon vztahuje i na vojenské letectví ve věcech leteckého personálu, vojenských letišť a leteckých staveb, užívání vzdušného prostoru, poskytování leteckých služeb a provozování leteckých činností.

Kontrolní činnost provádějí ObŽÚ na základě novely, provedené zák. č. 301/2009 Sb., s účinností od 1. 1. 2010. Kontrola je upravena v § 3 odst. 9 citovaného zákona a týkají se povinností, stanovených provozovatelům CK nebo CA při dodržování práv osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace a dále povinností informovat zákazníky o zákazu provozování letecké dopravy uvedené v seznamu Evropského společenství (tzv. black list) vůči leteckým dopravcům, kteří těmto zákazům podléhají. Zákon obsahuje skutkové podstaty přestupků, projednávaných obecními živnostenskými úřady, za předpokladu, že pachatelem přestupku je provozovatel cestovní kanceláře nebo cestovní agentury, v ust. § 93c odst. 1 písm. a) a § 93c odst. 2 a odkazuje se na přímo použitelné předpisy Evropského společenství. Přímo použitelným předpisem je nařízení EP a Rady (ES) č. 1107/2006 o právech osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace v letecké dopravě, nařízení EP a Rady (ES) č. 2111/2005 o vytvoření seznamu Společenství uvádějícího letecké dopravce, kteří podléhají zákazu provozování letecké dopravy ve Společenství, o informování cestujících v letecké dopravě o totožnosti provozujícího leteckého dopravce a o zrušení článku 9 směrnice 2004/36/ES a rovněž nařízení komise (EU) č. 273/2010, kterým se mění nařízení (ES) č. 474/2006 o vytvoření seznamu Společenství uvádějícího letecké dopravce, kteří podléhají zákazu provozování letecké dopravy ve Společenství. (Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/49-1997-sb-zakon-o-civilnim-letectvi-a-o-zmene-a-doplneni-zakona-455-1991-sb-o-zivnostenskem-podnikani-zivnostensky-zakon-ve-zneni-pozdejsich-predpisu-ve-zneni-ucinnem-k-24-4-2019-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTt2AISA5dynAC3VdBiWNSqECD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.10 Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě

Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, zapracovává příslušné předpisy Evropské unie, zároveň navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie a upravuje vymezení vodních cest a jejich správu, podmínky provozování plavidel na vnitrozemských vodních cestách, pravidla plavebního provozu, podmínky provozování vodní

dopravy na vnitrozemských vodních cestách a působnost a pravomoc správních orgánů v oblasti plavby.

Kontrolní činnost provádějí ObŽÚ na základě zmocnění v ust. § 40 odst. 4 zákona, týká-li se povinností stanovených v ust. § 40 odst. 3 písm. a) zákona a současně se musí jednat o dodržování práv cestujících dle dotčeného předpisu EU a vyřizování stížností na porušování těchto povinností. Přímo dotčeným nařízením EU je Nařízení EU č. 1177/2010 o právech cestujících při cestování po moři a na vnitrozemských vodních cestách platné dnem 18. 12. 2012 a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 (nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele).

Projednávání přestupků živnostenskými úřady souvisí s přijetím zák. č. 183/017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který v Čl. L (část padesátá) změnil zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů. Provozovatel CK nebo CA se dopustí přestupku tím, že v rozporu s přímo použitelným předpisem Evropské unie o právech cestujících při cestování po moři a na vnitrozemských vodních cestách odmítne přijetí rezervace, vydání přepravního dokladu nebo nalodění osob z důvodu zdravotního postižení nebo snížené pohyblivosti a dále tím, že v rozporu s přímo použitelným předpisem Evropské unie o právech cestujících při cestování po moři a na vnitrozemských vodních cestách nezveřejní podmínky přístupu platné pro přepravu osob se sníženou pohyblivostí a doprovázejících osob. (Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/114-1995-sb-zakon-o-vnitrozemske-plavbe-ve-zneni-ucinnem-k-12-3-2020-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTulG-GM4rDtve8oI01SHxQICD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.11 Zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů (ZoRZ)

Zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (ZoRZ), nabyl účinnosti dne 17. 2. 2020. Zákon upravuje některé podmínky poskytování realitního zprostředkování a některá práva a povinnosti s tím související. Za realitní zprostředkování se považuje činnost, jejímž účelem je zprostředkovat uzavření realitní smlouvy. Realitním zprostředkovatelem je podnikatel, který poskytuje realitní zprostředkování. Činnost „Realitní zprostředkování“ byla zařazena mezi živnosti vázané a podnikatelům, kteří provozovali tuto živnost před nabytím účinnosti tohoto zákona, byla

stanovena lhůta pro splnění všech podmínek stanovených tímto novým zákonem a získáním nového živnostenského oprávnění. Vzhledem k tomu, že činnost „Realitní zprostředkování“ byla zařazena mezi vázané živnosti, stanovil zákon jako zvláštní podmínku pro provozování živnosti odbornou způsobilost, která spočívá ve vzdělání, nebo v kombinaci vzdělání a praxe nebo v profesní kvalifikaci. Odborná způsobilost se vyžaduje nejen po podnikatelích, resp. odpovědných zástupcích, ale i po osobách, které fakticky realitní zprostředkování vykonávají (zaměstnanci). Rovněž bylo zavedeno povinné pojištění odpovědnosti realitních zprostředkovatelů za případně způsobenou újmu a povinně byla stanovena písemná forma pro smlouvu o realitním zprostředkování.

Podmínka bezúhonnosti všech osob, které fakticky realitní činnost vykonávají, jakožto i členů statutárních orgánů právnických osob, zástupcem právnické osoby v tomto orgánu nebo v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu a skutečných majitelů byla do zákona včleněna v souvislosti s implementací směrnice EP a Rady 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu. Kontrola plnění povinností v ust. § 4 a § 5 zákona byla svěřena do působnosti ObŽÚ. Ust. § 4 zákona se týká dozorové pravomoci ObŽÚ při nabízení a zprostředkování poskytnutí úschovy za účelem zajištění plnění z realitní smlouvy. Kontrola dle § 5 ZoRZ je zaměřena na zkoumání prověřování bezúhonnosti všech dotčených osob. Zákon o realitním zprostředkování nastavil bezúhonnost v ust. § 5 odlišně od ust. § 6 odst. 2 ŽZ, od které se odvíjí posuzování bezúhonnosti i u dalších právních předpisů. Dle zákona o realitním zprostředkování se za bezúhonnou nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro jakýkoliv trestný čin spáchaný úmyslně, nebo pro trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s poskytováním realitního zprostředkování, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena. Dále jsou v ust. § 5 zákona stanoveny další povinnosti realitního zprostředkovatele, související s podmínkou bezúhonnosti. Jde zejména o povinnost osob, které jsou členy statutárních orgánů realitního zprostředkovatele nebo v postavení obdobném, informovat realitního zprostředkovatele (a to jak při vstupu do své funkce, tak i v jejím průběhu), zda podmínku bezúhonnosti splňují. Realitní zprostředkovatel musí odvolat fyzickou osobu z funkce člena statutárního orgánu (nebo z obdobného postavení) v případě, že nesplňuje požadavek bezúhonnosti. Samostatně je řešena situace, kdy je členem statutárního orgánu právnická osoba, která se dozvěděla, že jí zmocněný zástupce pozbyl bezúhonnosti. Pokud odvolání neprovede tato právnická osoba, musí tak učinit sám realitní zprostředkovatel, nemůže tedy čekat pouze na oznámení právnické osoby, ale musí aktivně jednat. V případě, že živnostenský úřad zjistí při své kontrolní činnosti (nebo při posuzování bezúhonnosti při ohlášení živnosti fyzickou osobou), že osoby uvedené v § 5 ZoRZ nesplňují

podmínku bezúhonnosti podle citovaného ustanovení, zahájí řízení o zrušení živnostenského oprávnění pro uvedenou živnost. Projednáváním přestupků jsou pověřeny ObŽÚ v ust. § 22, a to v rozsahu dle § 21 odst. 1 písm. a) zákona. Takového přestupku se právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba dopustí tím, že nesplní některou z povinností, uvedenou v ust. § 4 zákona. (Zdroj: https://www.fulsoft.cz/33/39-2020-sb-zakon-o-realitnim-zprostredkovani-a-o-zmene-souvisejicich-zakonu-zakon-o-realitnim-zprostredkovani-ve-zneni-ucinnem-k-25-4-2020-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTtW0jQT2iIubM6AS0uLPEPoCD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

Podle údajů Českého statistického úřadu (Registr ekonomických subjektů) bylo v roce 2015 celkem 14 237 podnikatelských subjektů, které se hlásily ke zprostředkovatelské činnosti. Po přepočtu na počet obyvatel patří v tomto ohledu Česká republika k absolutní špičce v celé Evropě. Neoficiální odhady počítají dokonce až s 25 000 realitními zprostředkovateli. (Zdroj: <https://mmr.cz/cs/caste-dotazy/faq-navrh-zakona-o-realitnim-zprostredkovani-a-o-zpocet-realitnich-zprostredkovatelu-v-cr>)

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR oslovilo před zahájením legislativního procesu, který byl dovršen zveřejněním zákona č. 39/2020 ve Sbírce zákonů ČR, laickou a odbornou veřejnost prostřednictvím dotazníku za účelem provedení průzkumného šetření mezi spotřebiteli a realitními kanceláři. Průzkumu se zúčastnilo 2284 respondentů (z toho 1052 zákazníků a 1232 realitních zprostředkovatelů), kteří v 81 % u zákazníků a 76 % u zprostředkovatelů odpověděli kladně na otázku, zda považují za vhodné regulovat realitní zprostředkování samostatným zákonem a nastavit pravidla pro činnost realitních zprostředkovatelů.

Od r. 1991 působí v České republice Asociace realitních kancelář ČR. „Asociace“ je zapsaným spolkem ve smyslu zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Nahlédnutím do seznamu členů Asociace realitních kancelář ČR bylo zjištěno, že za okres Šumperk jsou evidovány pouze dva podnikatelské subjekty. (Zdroj: https://www.arkcr.cz/clenove/?wpv_view_count=5380&kraj=8&wpv_post_search=)

Vzhledem k tomu, že členství v Asociaci realitních kancelář ČR je dobrovolné a ne každý podnikatel v realitní činnosti se chce podřizovat pravidlům „Asociace“, nebude moct nikdy prezentovat celý podnikatelský sektor v tomto oboru podnikání. Může však svým členům nabídnout servis a odborné poradenství či vzájemné sdílení nabídek. Členové „Asociace“ se řídí etickým kodexem, který by měl zaručovat čestné, vstřícné a bezproblémové jednání vůči klientům.

4.3.12 **Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání**

Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (ZoRR), nabyl účinnosti dne 1. 4. 1995. ZoRR zpracovává příslušné předpisy Evropské unie, upravující regulaci reklamy, která je nekalou obchodní praktikou, reklamy srovnávací, reklamy na tabákové výrobky, na humánní léčivé přípravky, na veterinární léčivé přípravky, na potraviny a na počáteční a pokračovací kojeneckou výživu, a upravuje obecné požadavky na reklamu a její šíření včetně postihů za porušení povinností podle tohoto zákona a stanovění orgánů dozoru. Dále upravuje regulaci reklamy na alkoholické nápoje, na přípravky na ochranu rostlin, na střelné zbraně a střelivo a na činnosti v pohřebnictví.

Dozorem nad dodržováním ZoRR jsou pověřeny mj. KŽÚ. Obecní živnostenské úřady nemají dle tohoto zákona kompetence a nemohou tak vykonávat dozorovou (kontrolní) činnost nebo ukládat sankce. V případě, že se ObŽÚ při plnění svých povinností, vyplývajících ze ŽZ, či dle jiných zvláštních zákonů o porušení ZoRR dozví, je povinen tato zjištění postoupit příslušnému dozorovému orgánu.

Povinnosti podle citovaného zákona vyplývají pro dotčené osoby z ustanovení § 2 až 6b a 7a ZoRR. Kontrolovanými subjekty jsou osoby odpovědné za dodržování zákona o regulaci reklamy, tedy zásadně zadavatel reklamy, šířitel reklamy, zpracovatel reklamy. Věcná a místní příslušnost živnostenských úřadů k výkonu dozoru nad dodržováním tohoto zákona: V rozsahu stanoveném v § 7 odst. 1 písm. g) ZoRR jsou k dozoru nad dodržováním zákona o regulaci reklamy příslušné KŽÚ.

Krajský úřad vykonává přenesenou působnost podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů. V rámci této přenesené působnosti provádí svou činnost také KŽÚ. Jeho kompetence jsou stanoveny zákonem č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Rozsah činnosti je uveden v ust. § 3 tohoto zákona, kde je mimo jiné uvedeno, že KŽÚ plní úkoly stanovené zvláštními právními předpisy. Krajské živnostenské úřady tak zastřešují svou dozorovou činností oblast regulace reklamy v ust. § 7 písm. i) tohoto zákona v ostatních případech od ust. § 2 až po ust. § 6a, kdy je reklama nekalou obchodní praktikou, srovnávací, skrytá, na tabákové výrobky, na potraviny, reklamy na alkoholické nápoje, na dočasné užívání ubytovacího zařízení nebo s tím spojené služby, na střelné zbraně a střelivo a na činnosti v pohřebnictví atd. Vlastní dozorová činnost KŽÚ je pak prováděna v souladu se zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). (Zdroj: <https://www.fulsoft.cz/33/40-1995-sb-zakon-o-regulaci-reklamy-a-o-zmene-a-doplneni-zakona-468-1991-sb-o-provozovani->

rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani-ve-zneni-pozdejsich-predpisu-ve-zneni-ucinnem-k-1-7-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTulG-GM4rDtvOtqWh5hBx7ACD-vMUnwPlw/?uri_view_type=40)

4.3.13 Kontroly právních předpisů prováděné obcemi s rozšířenou působností (ObŽÚ jako odbor pověřený orgánem obce)

Vzhledem k tomu, že ObŽÚ jsou součástí organizační struktury obecních (městských) úřadů, mohou být pověřeny výkonem kontroly a projednávání přestupků i na úseku dalších právních předpisů. V takovém případě jde o kontroly, při nichž ObŽÚ vystupuje na základě pověření (zmocnění) obce jako dozorový orgán obce s rozšířenou působností (nikoliv tedy z pozice živnostenského úřadu, nýbrž jako orgán obce). V některých případech se dá říct, že jsou ObŽÚ přímo kontrolními a dozorovými orgány ze zákona (příkladem zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů řadí mezi dozorové orgány jak ObŽÚ, tak i obce v rámci přenesené působnosti. V takovém případě jsou mnohdy oprávnění svěřená obci přenesena právě na ObŽÚ. Dalším příkladem, kdy jsou ObŽÚ pověřeny působení obce v přenesené působnosti je dozorová činnost podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto zákona mohou kontroly provádět mj. krajský úřad nebo i obecní úřad jako orgány cenové kontroly (viz § 14 citovaného zákona o cenách a § 4 odst. 2, 4a odst. 2 a 5a zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen. V některých případech bývají ObŽÚ pověřeny rovněž výkonem dozoru a projednáváním některých přestupků dle § 9 a § 10 zák. č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, ale může se jednat i o další právní předpisy.

5 Výsledky a diskuse

Praktická část diplomové práce byla vypracována na základě tří dotazníkových šetření, která se zabývají problematikou povinností podnikatelů ve vztahu k dozorové činnosti živnostenských úřadů dle zvláštních právních předpisů. Dvě dotazníková šetření proběhla prostřednictvím tištěného dotazníku, který mohli respondenti vyplnit a anonymně odevzdat ve stanoveném období v průběhu své návštěvy na Městském úřadu Šumperk, obecním živnostenském úřadu. Třetí dotazníkové šetření proběhlo vyplněním dotazníku na platformě Google Forms poté, co byli podnikatelé předtím osloveni prostřednictvím e-mailu.

5.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření dotazník I.

První výzkumné šetření této diplomové práce bylo směřováno na podnikatele, podnikající v živnosti volné, oboru činnosti „Velkoobchod a maloobchod“. Výzkum proběhl formou dotazníkového šetření, které bylo uskutečněno v období od 1. 10. 2020 do 28. 2. 2021. Výzkum v tomto dotazníku se věnuje povinnostem podnikatelů, které vyplývají ze zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Otázka č. 1 – Respondenti dle typu právního subjektu

Základní rozdělení právních subjektů bylo rozděleno na podnikající fyzické osoby a právnické osoby. U právnických osob nebyla dále rozlišována právní forma subjektů, přičemž v naprosté většině se jednalo o obchodní společnost typu společnost s ručením omezeným, zastoupena dále byla obchodní společnost typu akciová společnost a spolek. Osloveni byli podnikatelé, kteří navštívili Městský úřad Šumperk, obecní živnostenský úřad v době od 1. 10. 2020 do 28. 2. 2021, a kteří jsou podnikateli v oboru živnosti volné, obor činnosti 48 „Velkoobchod a maloobchod“, a to prostřednictvím tištěného dotazníku, který mohli dobrovolně a anonymně vyplnit a odevzdat. Vyplněno a odevzdáno bylo 87 dotazníků, z tohoto počtu bylo pro komplexní zpracování převzato 82 dotazníků. Z tohoto počtu bylo 53 respondentů fyzických osob (což představuje 65 %) a 29 respondentů právnických osob (což představuje 35 %).

Graf 2 - otázka č. 1 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

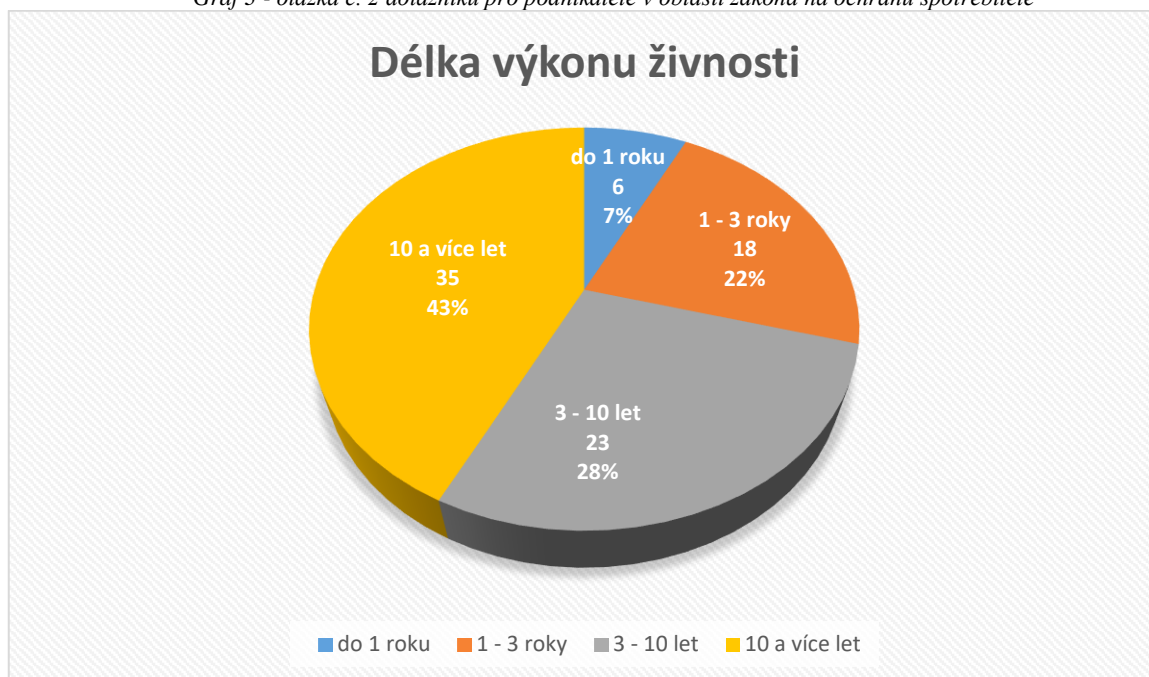

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 2 – Doba působení respondentů v oblasti velkoobchodu a maloobchodu

Prostřednictvím otázky č. 2 byla zkoumána doba, po kterou respondent provozuje živnost volnou, obor činnosti č. 48 „Velkoobchod a maloobchod“. Do 31. 12. 2000 byla tato živnost evidována pod názvem „Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej“, což vyplývalo z ust. § 33 živnostenského zákona, který v uvedeném ustanovení upravoval název 7 živností volných. Ostatní živnosti volné, které nebylo podřazeno pod některou z těchto živností, mohly nést jakýkoliv název, pokud byly dostatečně jasně určené a vymezené. Po nebytí účinnosti nařízení vlády č. 140/2000 Sb., tj. od 1. 1. 2001 byla živnost spočívající v nákupu a prodeji zboží rozdělena na několik samostatných oborů živnosti. Jednalo se o obor č. 73 – Velkoobchod a obory č. 74 – 78, které upravovaly maloobchodní prodej, rozdělený dle prodávaného sortimentu zboží. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že do 1 roku platnosti živnostenského oprávnění se výzkumu zúčastnilo 6 respondentů (7 %), od 1 do 3 roků 18 respondentů (22 %), od 3 roků do 10 let 23 respondentů (28 %) a nad 10 let platnosti živnostenského oprávnění to bylo 35 respondentů (43 %).

Graf 3 - otázka č. 2 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 3 – Právní povědomí respondentů o aktuálním znění zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Rovněž zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele byl od svého uvedení mnohokrát novelizován (52 novel do 1. 1. 2021). Mezi největší novely patří zák. č. 229/2006 Sb., zák. č. 36/2008 Sb., zák. č. 303/2013 Sb., zák. č. 378/2015 Sb. a zák. č. 238/2020 Sb. Vzhledem k tomu, že se povinnosti, uvedené v zákoně na ochranu spotřebitele dotýkají všech podnikatelských subjektů, je v jejich vlastním zájmu, aby se seznámily s jeho platným zněním. Jak je však patrné z provedeného výzkumu, aktuální znění tohoto zákona nezná 66 respondentů, což představuje 80 % a pouhých 16 respondentů (20 %) o sobě tvrdí, že jsou s povinnostmi, vyplývajícími pro ně z tohoto zákona obeznámeni. Z uvedeného lze vyvodit, že v důsledku této neznalosti může docházet k častějším sporům se spotřebiteli a vůči podnikatelským subjektům může být v případě nedodržení zákonných povinností vyvozováno více sankčních trestů od dozorových (kontrolních) orgánů.

Graf 4 - otázka č. 3 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 4 – Respondenti provozující v rámci své podnikatelské činnosti webové stránky nebo e-shop.

Žádný právní předpis neupravuje povinnost, aby podnikatelské subjekty provozovaly vlastní webové stránky nebo e-shop. Jedná se tedy o fakultativní možnost podnikatele, který prostřednictvím webu informuje spotřebitele o své existenci a předmětu své činnosti a prostřednictvím e-shopu realizuje svou podnikatelskou činnost, zaměřenou obvykle na velkoobchodní nebo maloobchodní prodej zboží. Z provedeného výzkumu vyplynulo, že 18 respondentů (22 %) provozuje pouze webové stránky, 15 respondentů (18 %) provozuje webové stránky i e-shop a 49 respondentů (60 %) neprovozuje ani webové stránky, ani e-shop. Dá se předpokládat, že v době nastupující digitální ekonomiky a s přibývajícím počtem mladších podnikatelů se tato statistika bude v budoucnu vyvíjet ve prospěch těch respondentů, kteří webové stránky a e-shop provozují.

Graf 5 - otázka č. 4 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 5 – Informační povinnosti podnikatelů provozujících webová stránky nebo e-shop ve vztahu ke spotřebitelům – informování o možnosti mimosoudního řešení spotřebitelských sporů

Na tuto otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří v rámci otázky č. 4 odpověděli kladně, tedy že provozují buď informační webová stránky, e-shop, nebo oboje. Na otázku tedy mohlo odpovědět 33 respondentů. Ustanovení § 14 zákona na ochranu spotřebitele ukládá (prodávajícím) subjektům povinnost informovat spotřebitele jasným, srozumitelným a snadno dostupným způsobem o subjektu mimosoudního řešení spotřebitelských sporů, který je prodáváný typ nabízeného, prodáváného, poskytovaného nebo zprostředkovaného výrobku nebo služby věcně příslušný, a to včetně informace odkazující na internetovou adresu tohoto subjektu. Povinnost se vztahuje i na (prodávající) subjekty, kteří provozují internetové stránky. Z provedeného výzkumu vyplynulo, že téměř 2/3 respondentů (24) povinné informace zveřejňuje (73 %), pouze 9 subjektů (27 %) tyto informace na svých webových stránkách nebo e-shopu uvedeny nemá.

Graf 6 - otázka č. 5 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 6 – Využití institutu ADR (mimosoudního řešení spotřebitelských sporů), tedy sporu vyplývajícího z uzavřené kupní smlouvy se spotřebitelem v praxi.

ADR je metoda řešení spotřebitelských sporů, tj. sporů mezi prodávajícím a spotřebitelem bez zapojení soudů. Řešení spotřebitelského sporu probíhá prostřednictvím subjektu ADR dle odvětví, kterého se spor týká. Tato metoda řešení spotřebitelských sporů se do zákona na ochranu spotřebitele dostala od r. 2016 a umožnila spotřebitelům a prodejčům, aby se v rámci této možnosti obrátili se na subjekt, pověřený vyřizováním ADR, místo toho, aby svůj spor řešili prostřednictvím soudu. Podmínkou je, že s tímto řešením musí souhlasit jak spotřebitel, tak i prodejce. Mezi instituce, které jsou pověřeny řešením ADR, patří finanční arbitr (pro finanční instituce), Český telekomunikační úřad (elektronické komunikace), Energetický regulační úřad (energetika), Česká obchodní inspekce (zejména prodej a služby), Sdružení českých spotřebitelů (zejména prodej a služby), Česká advokátní komora (advokátní služby), Kancelář ombudsmana a Česká asociace pojišťoven (pojištění). Systém ADR dle výzkumu využilo 9 respondentů (11 %) a nevyužilo 73 respondentů (89 %). Mezi hlavní výhody systému ADR patří zejména nízké náklady (není nutné platit advokáta či soudní výlohy), rychlé vyřízení (do 90 dnů od zahájení sporu), jednoduchá administrativa – nenáročnost, spotřebitel navíc může kdykoliv řešení sporu prostřednictvím ADR ukončit a konečně v případě, že některé ze stran není s výsledkem rozhodnutí prostřednictvím ADR spokojena, není dotčeno právo spotřebitele/proávajícího na řešení sporu soudní cestou.

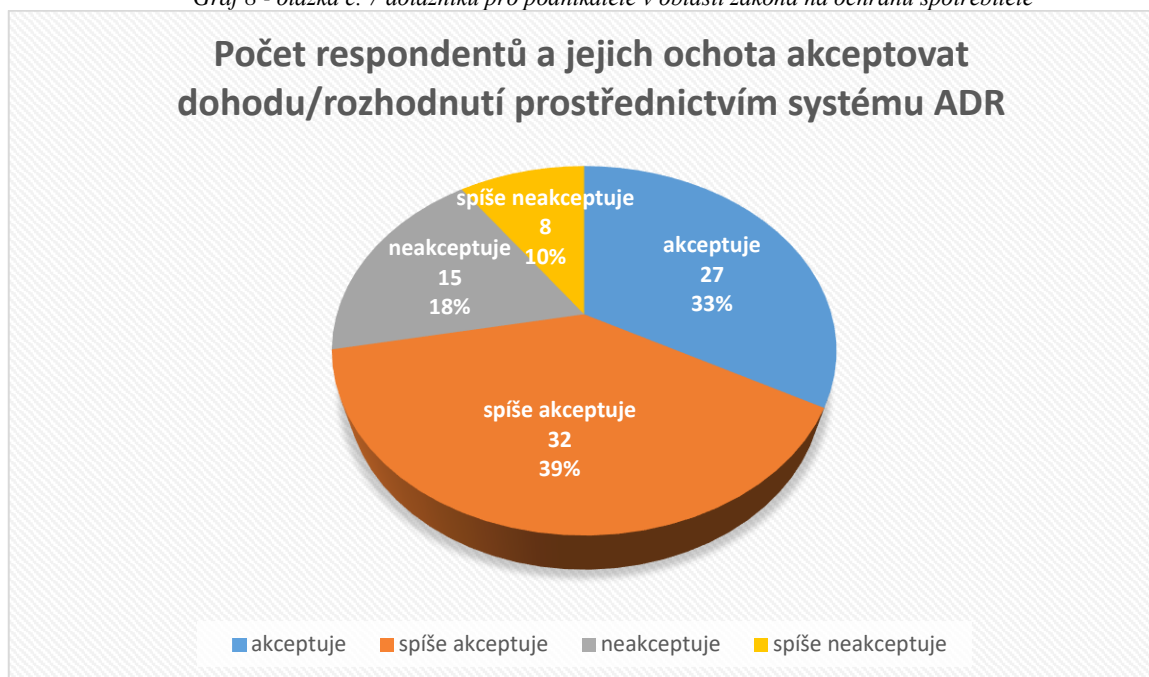

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 7 – Akceptace (či případná neakceptace) výsledku dohody/rozhodnutí při mimosoudním řešení spotřebitelských sporů.

Další otázka je směřována na ochotu respondentů akceptovat či neakceptovat výsledek dohody či rozhodnutí, učiněného subjektem ADR, v případě že by dal za pravdu spotřebiteli. Výsledkem sporu, vedeného prostřednictvím subjektu ADR je: buď závazné rozhodnutí, které je výsledkem řízení (Finančního arbitra, Českého telekomunikačního úřadu, Energetického regulačního úřadu). Toto závazné rozhodnutí je právně vymahatelné a obě strany se jím musí řídit. Dalším výsledkem řešení sporu formou conciliace (Česká obchodní inspekce, Česká advokátní komora, Sdružení českých spotřebitelů, Kancelář ombudsmana a Česká asociace pojišťoven) je dohoda obou stran. Subjekty ADR v těchto případech nemají pravomoc samy o předmětu sporu závazně rozhodnout ani nemohou strany sporu k dohodě donutit. Obě strany sporu se tak mohou v případě nespokojenosti s výsledkem řešení sporu obrátit na nezávislý soud. V případě, že by subjekt ADR rozhodl ve sporu ve prospěch spotřebitele, by se na soud obrátilo 15 respondentů (18 %), spíše obrátilo 8 respondentů (10 %), spíše neobrátilo 32 respondentů (39 %) a určitě neobrátilo 27 respondentů (33 %). Z provedeného výzkumu tak vyplývá, že 72 % respondentů by spíše respektovalo rozhodnutí subjektu ADR, byť by bylo rozhodnuto v jejich neprospěch.

Graf 8 - otázka č. 7 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

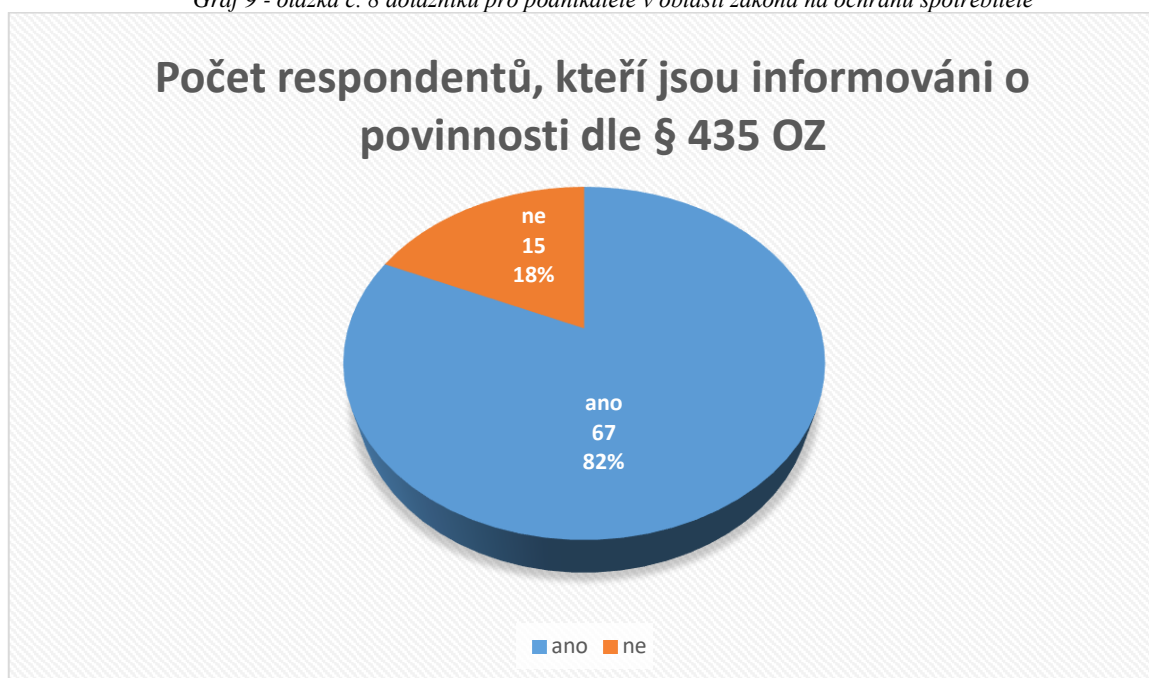

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 8 – Informační povinnost podnikatelů stanovená občanským zákoníkem, která ukládá povinnost uvádět na obchodních listinách a v rámci informací zpřístupňovaných veřejnosti prostřednictvím dálkového přístupu informační údaje o podnikateli a zápisu do veřejného/jiného rejstříku

Jednou z dalších povinností podnikatelských subjektů, které vyplývají ze zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, je povinnost uvádět na obchodních listinách a v rámci informací zpřístupňovaných veřejnosti prostřednictvím dálkového přístupu své jméno a sídlo, údaj o zápisu do obchodního nebo jiného (veřejného) rejstříku, případně další identifikační údaje (např. IČO). Pokud podnikatel tyto údaje na svých obchodních listinách nebo prostřednictvím webu či e-shopu neuvádí, dopouští se tím přestupku dle § 9 zák. č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Většina živnostenských úřadů je přitom obecním úřadem s rozšířenou působností zmocněna k projednávání těchto přestupků. Z provedeného výzkumu vyplynulo, že většina respondentů 67 (82 %) tyto informace na svých obchodních listinách a prostřednictvím internetu uvádí, pouze 15 respondentů (18 %) uvedlo, že tyto informace předepsaným způsobem neuvádí. Z dozorové a kontrolní činnosti, prováděné na Městském úřadu Šumperk, obecním živnostenském úřadu je zřejmé, že se dodržování těchto povinností postupem času výrazně zlepšilo a naprostá většina podnikatelských subjektů již tyto povinnosti dodržuje.

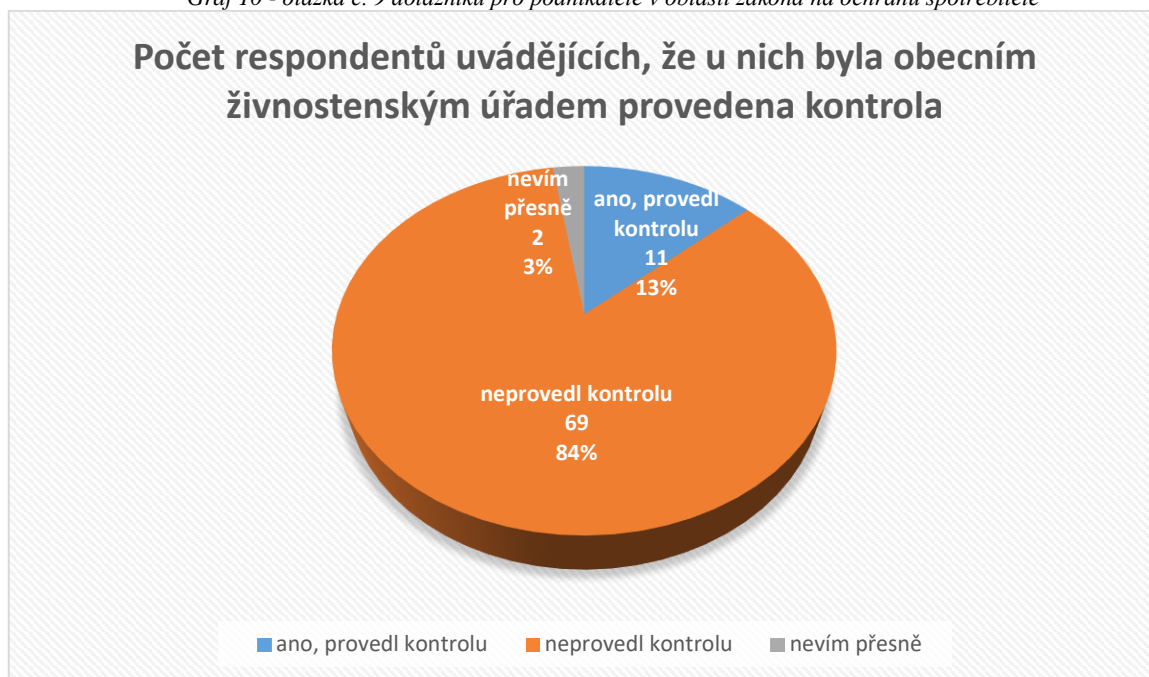

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 9 – Počet respondentů uvádějících, že u nich provedl v minulosti ObŽÚ kontrolu dodržování zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele nebo kontrolu povinností stanovených zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Respondenti v této otázce reagují na předchozí výzkumný dotaz, vztahující se k informačním povinnostem podnikatelů uvádět na svých obchodních listinách a prostřednictvím internetu své identifikační údaje a údaje o zápisu do obchodního či jiného (veřejného) rejstříku. Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů v ust. § 1 taxativně vymezuje ty rejstříky, které se považují za veřejné. Jde o spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, obchodní rejstřík a rejstřík obecně prospěšných společností. Mezi uvedenými není živnostenský rejstřík. Přesto však velká většina podnikatelských subjektů je zapsána právě jen v živnostenském rejstříku. Občanský zákoník stanoví podnikatelským subjektům uvádět údaje o zápisu do obchodního rejstříku, a pokud není podnikatel zapsán tam, potom uvádět údaje o zápisu do jiného veřejného rejstříku, případně do jiné evidence. Živnostenský rejstřík tak spadá právě do kategorie jiné evidence. Z výsledků výzkumu bylo zjištěno, že u 11 respondentů (13 %) provedl ObŽÚ kontrolu uvádění uvedených informačních údajů, 2 respondenti (3 %) nevěděli, zda u nich ObŽÚ tuto kontrolu v minulosti prováděl a 69 respondentů (84 %) uvedlo, že kontrola dodržování těchto povinností u nich nikdy neproběhla.

Graf 10 - otázka č. 9 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

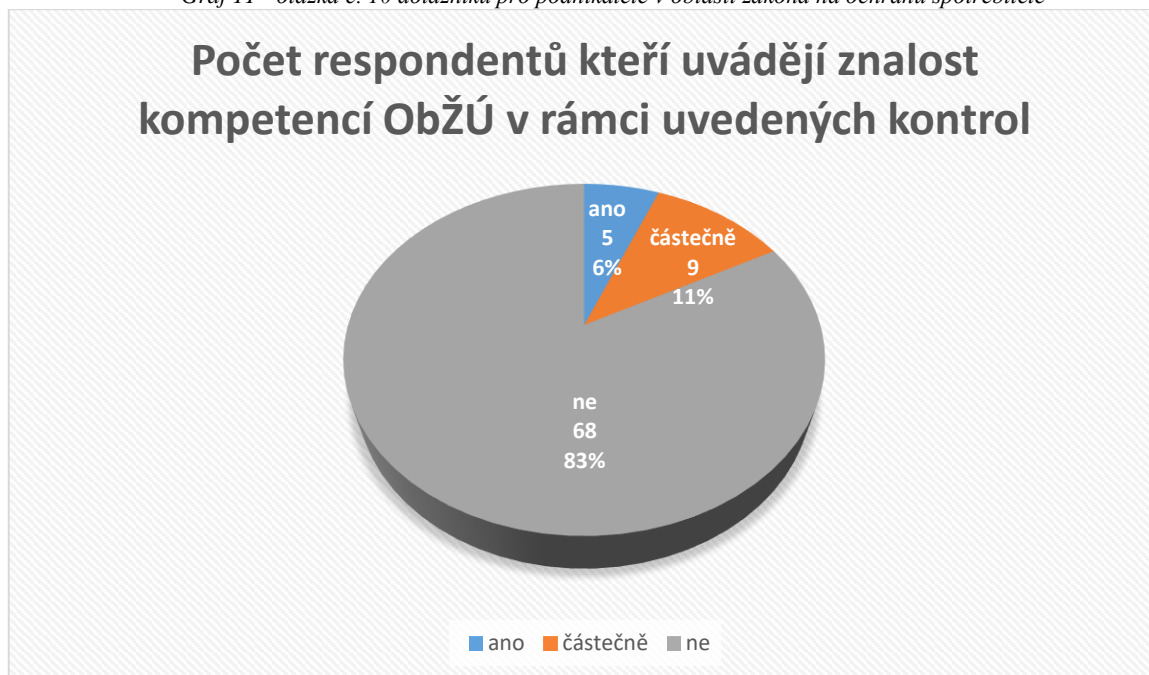

Otázka č. 10 – Povědomí respondentů o kompetencích obecního živnostenského úřadu v rámci kontrolních oprávnění dle zák. č. 634/1992 Sb. a zák. č. 89/2012 Sb.

Další z výzkumných otázek se týká povědomí respondentů, jakými kontrolními pravomocemi jsou nadány obecní živnostenské úřady při kontrolách dodržování povinností, stanovených zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele a zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Dozorové orgány jsou v zákoně na ochranu spotřebitele uvedeny v jeho ust. § 23. Mezi dozorové orgány patří Česká obchodní inspekce, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, krajské hygienické stanice, Státní veterinární správa, Česká národní banka, aj. Kompetence obecních živnostenských úřadů jsou uvedeny v ust. § 23 odst. 5 a týkají se dodržování povinností, stanovených v ust. § 9 až 13, 14a až 16 a § 18 v oblasti obchodu a služeb. Pro výkon kontroly je podstatné, že je zákonem omezen výkon kontroly právě na oblast obchodu a služeb (ve smyslu živnostenského zákona). Obecní živnostenské úřady tak nemohou kontrolovat povinnosti, které by jinak vyplývaly podnikajícím subjektům dle tohoto zákona, pokud jsou tyto činnosti vyloučeny ust. § 3 živnostenského zákona z režimu živnostenského podnikání. Pokud se týká dozorové pravomoci u dalších povinností, stanovených tímto zákonem, pak ty jsou svěřeny jiným dozorovým orgánům, jak je uvedeno v uváděném ust. § 23 zákona na ochranu spotřebitele. Pro zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník nejsou dozorové pravomoci živnostenským úřadům stanoveny. V případě zjištění porušení některé z povinností tak mají obecní živnostenské úřady povinnost informovat buď příslušný správní orgán, rejstříkový soud

nebo Policii ČR, nebo projednat případné porušení povinnosti, které je přestupkovým jednáním subjektu a k jehož projednání jsou obecní živnostenské úřady zmocněny v rámci přenesené působnosti pověřením obecního úřadu obce s rozšířenou působností. V rámci provedené výzkumu odpovědělo 5 respondentů (6 %), že pravomoci živnostenských úřadů zná, 9 respondentů (11 %), že je zná částečně a 68 respondentů (83 %), že tyto pravomoci nezná.

Graf 11 - otázka č. 10 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

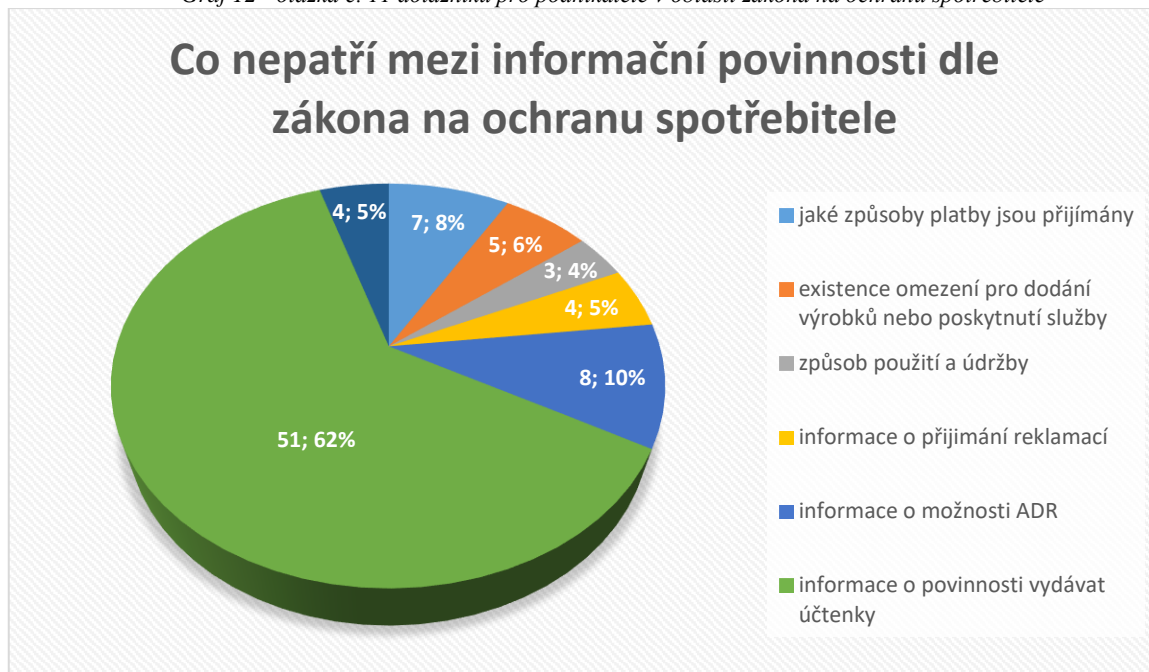
(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 11 – Co nepatří mezi informační povinnosti dle zákona na ochranu spotřebitele

Další otázka výzkumu je znalostního rázu a týká se informačních povinností podnikatelů, stanovených zákonem na ochranu spotřebitele v ust. § 9 až 14a. Mezi tyto informační povinnosti byla vložena další povinnost, která podnikatelům vyplývá z jiného právního předpisu, a sice z ust. § 25 zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb. Na základě této povinnosti jsou poplatníci mít na místě, kde se běžně uskutečňují evidované tržby a rovněž na své internetové stránky (pokud je má), umístit informační oznámení, které obsahuje text s informací o povinném vystavení účtenky kupujícímu. Ostatní možnosti, uvedené v dotazníkovém šetření, jsou již obsahem povinností uvedených v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Většina respondentů – 51 (62 %) správně uvedla, že jde o povinnost zveřejnit na místě, kde se běžně uskutečňují evidované tržby a rovněž na internetu, informaci o tom, že je prodávající povinen vystavit kupujícímu účtenku. V 38 % zbylých případů uvedli respondenti jednu

z povinností, které patří mezi povinnosti stanovené zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.

Graf 12 - otázka č. 11 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

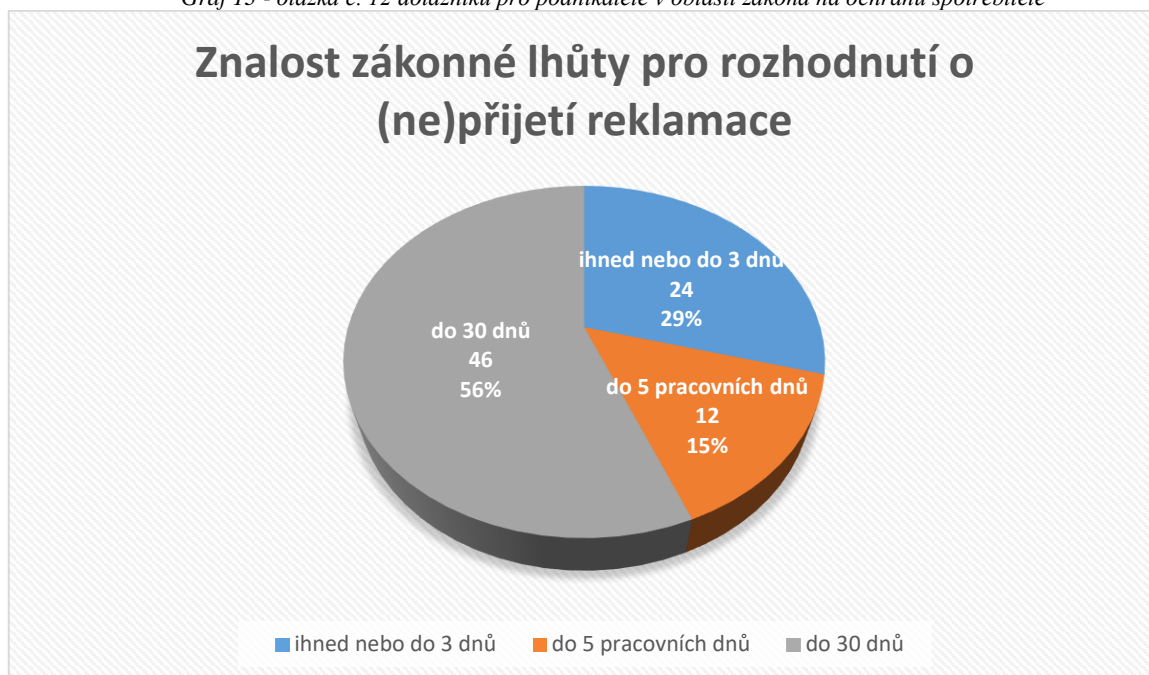

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka 12 – Lhůta pro rozhodnutí o (ne)přijetí reklamace.

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele v ust. § 13 uvádí, že je prodávající povinen informovat spotřebitele o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění práva z vadného plnění (dále jen „reklamace“), spolu s údaji o tom, kde lze reklamaci uplatnit. Ust. § 19 odst. 3 zákona na ochranu spotřebitele pak uvádí, že prodávající nebo jím pověřený pracovník rozhodne o reklamaci ihned, ve složitých případech do tří pracovních dnů. Na položenou otázku odpovědělo správně pouze 24 respondentů (29 %), další část respondentů 46 (56%) pravděpodobně nezná rozdíl s termínem rozhodnutí o přijetí reklamace s termínem vyřízení reklamace, zbylí respondenti 12 mylně uvedli, že se jedná o 5 pracovních dnů (15 %).

Graf 13 - otázka č. 12 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

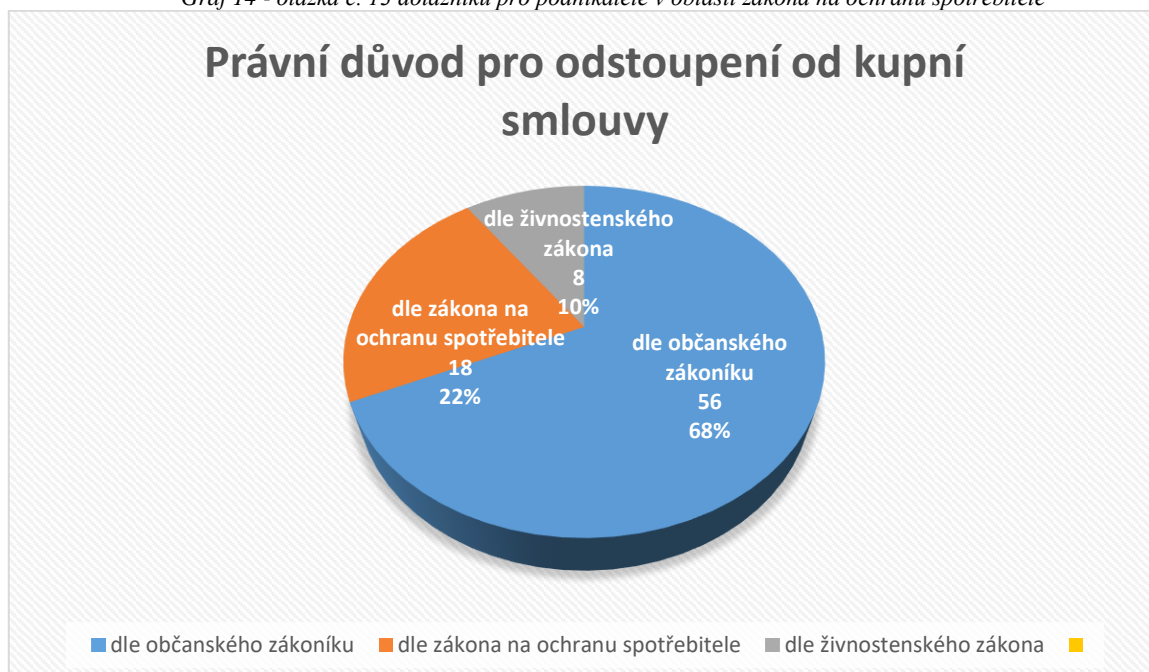

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka 13 - Možnost odstoupení od kupní smlouvy

Na otázku, týkající se možnosti odstoupení od kupní smlouvy (zrušení objednávky), která se řídí občanským zákoníkem, uvedlo správnou odpověď 56 respondentů (68 %), 18 respondentů (22 %) se domnívalo, že jde o právní úpravu regulovanou zákonem na ochranu spotřebitele a 8 respondentů (10 %) mylně uvedlo, že tuto skutečnost upravuje živnostenský zákon.

Graf 14 - otázka č. 13 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 14 - Myslíte, že se na prodejce vztahují informační a další povinnosti, stanovené v zákoně na ochranu spotřebitele, pokud nemá platné živnostenské oprávnění k vykonávané činnosti?

Ustanovení § 27 zákona na ochranu spotřebitele stanoví, že povinnosti prodávajících, výrobců, dovozců nebo dodavatelů mají i osoby, které provozují činnosti uvedené v § 2 odst. 1 písm. b) až e) bez příslušného oprávnění. To v praxi znamená, že i ten, kdo provozuje určitou činnost neoprávněně je povinen dodržovat ustanovení týkající se tohoto zákona a v případě nedodržení některého z ustanovení proti němu může být vedeno přestupkové řízení stejně, jako by se jednalo o podnikající fyzickou osobu či právnickou osobu. V provedeném výzkumu odpovědělo správně 58 respondentů (71 %), tedy že se i na tyto osoby povinnosti uvedené v zákoně na ochranu spotřebitele vztahují, 18 respondentů (22 %) na tuto otázku neznalo odpověď a 6 respondentů (7 %) mělo za to, že se na takové prodejce povinnosti stanovené tímto zákonem nevztahují.

Graf 15 - otázka č. 14 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

5.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření – dotazník II.

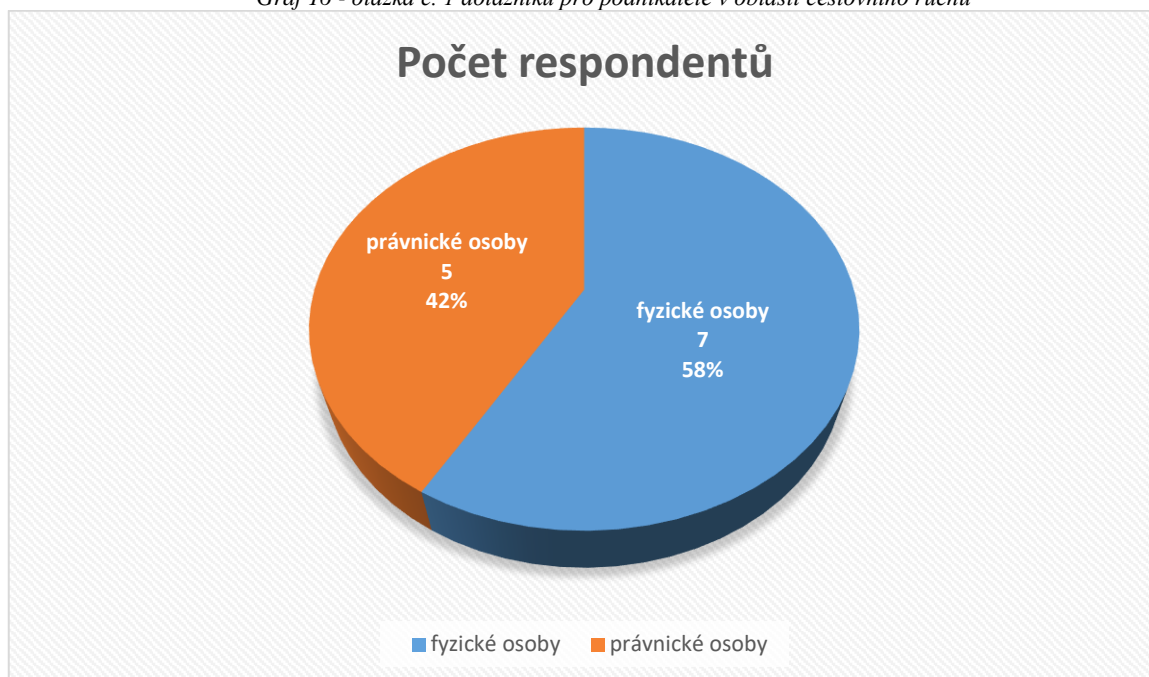
Druhé výzkumné šetření této diplomové práce bylo směřováno na podnikatele, podnikající v oblasti živnosti koncesované „Provozování cestovní kanceláře – pořádání zájezdů –

zprostředkování spojených cestovních služeb“ a živnosti volné, obor činnosti č. 71 „Provozování cestovní agentury a průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu“. Výzkum proběhl v době od 1. 10. 2020 do 31. 12. 2020 formou dotazníkového šetření. Osloveno bylo prostřednictvím e-mailu celkem 16 subjektů ve správním obvodu Městského úřadu Šumperk, obecního živnostenského úřadu, které se výše uvedenými předměty podnikání zabývají. Prostřednictvím zasláného e-mailu byl respondentům zaslán odkaz na vyplnění dotazníku prostřednictvím platformy Google Forms. Dotazník vyplnilo 12 subjektů, tj. 75 % oslovených. Dotazník obsahoval 13 uzavřených otázek, ze kterých bylo možné vybrat buď jednu, nebo více odpovědí. Výzkum v tomto dotazníku se věnuje povinnostem podnikatelů, které vyplývají ze zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě.

Otázka č. 1 – Respondenti dle typu právního subjektu

Vzhledem k epidemiologické situaci byl upuštěno od formy výzkumu prostřednictvím řízeného pohovoru. Vzhledem k omezenému počtu 16 podnikatelských subjektů, které registruje Městský úřad Šumperk, obecní živnostenský úřad mezi provozovateli cestovních kanceláří a cestovních agentur, byli oslovení respondenti rozřazeni na podnikající fyzické osoby a právnické osoby. Z 16 oslovených jich dotazník vyplnilo 12. Z celkového počtu vyplněných dotazníků bylo 7 respondentů fyzických osob (což představuje 58 %) a 5 respondentů právnických osob (což představuje 42 %).

Graf 16 - otázka č. 1 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

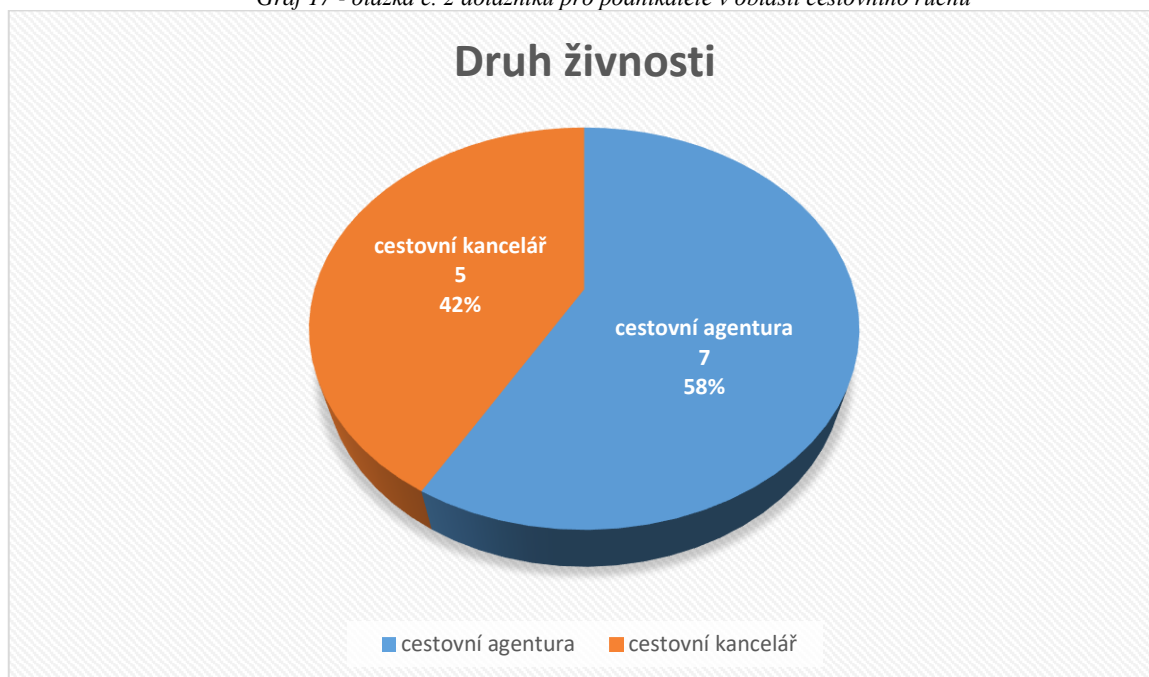
Otázka č. 2 – Respondenti dle druhu živnosti (cestovní kancelář X cestovní agentura).

V rozlišení dle předmětu podnikání bylo 5 respondentů (42 %) provozovatelem cestovní kanceláře a 7 respondentů (58 %) provozovatelem cestovní agentury. Pro provozování cestovní agentury nemusí podnikatel splňovat žádné zvláštní podmínky provozování živnosti, stačí splnění všeobecných podmínek provozování živnosti. Na provozovatele cestovních agentur také nejsou kladeny další požadavky, jako je tomu u provozovatelů cestovních kanceláří. V rámci provozování cestovní kanceláře se k žádosti o koncesi vyjadřuje jako dotčený orgán státní správy Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Žadatelé o koncesi pro provozování cestovní kanceláře musí ke své žádosti o koncesi živnostenskému úřadu předložit stejnopis smlouvy o pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře a platné pojistné podmínky, doklad o zaplacení pojistného a doklad o zaplacení spoluúčasti, byla-li v pojistné smlouvě sjednána, anebo stejnopis bankovní záruky pro případ úpadku, kopii potvrzení o úhradě ročního příspěvku do garančního fondu cestovních kanceláří na příslušný kalendářní rok, podnikatelský záměr, který obsahuje podrobnější údaje o činnosti žadatele, a to zejména ve kterých oblastech cestovního ruchu hodlá podnikat, zda součástí zájezdů nebo zprostředkování spojených cestovních služeb bude i doprava, za jaké služby, které jsou součástí zprostředkovaných spojených cestovních služeb, bude žadatel vybírat platby přímo od zákazníků, předpokládaný počet zákazníků, a v případě, že jde o cestovní kancelář, která ke dni podání žádosti již

provozovala činnost, i počet zákazníků odbavených v rámci zájezdu v předchozím kalendářním roce a rovněž prohlášení o předpokládaném zahájení provozování živnosti. I v průběhu podnikání jsou na provozovatele cestovních kanceláří kladeny vyšší nároky. Z tohoto důvodu je na trhu více cestovních agentur, než cestovních kanceláří.

Graf 17 - otázka č. 2 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

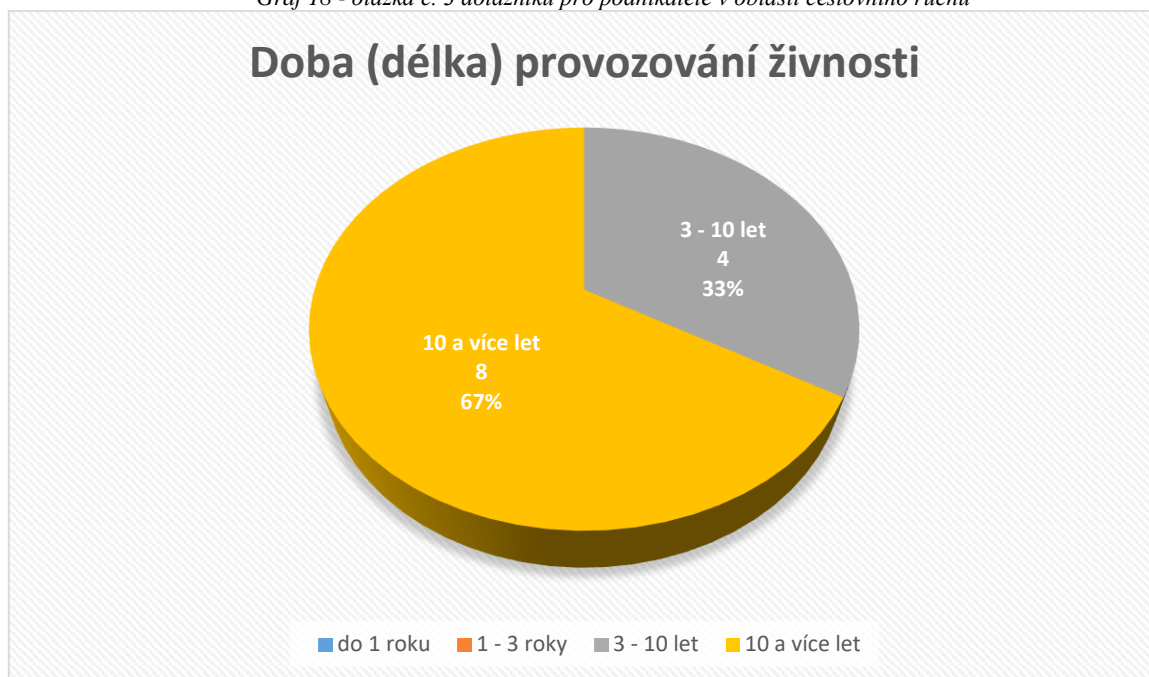

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 3 – Doba, po kterou respondenti provozují předmětnou živnost.

V kategoriích do 1 roku a od 1 do 3 roků nebyl žádný z dotazovaných respondentů. V kategorii 3 – 10 let byli 4 respondenti, což představuje 33% a v kategorii nad 10 let bylo 8 respondentů, což představuje 67 %. Podnikatelé v oblasti cestovního ruchu působí většinou dlouhodobě, jak představují i výsledky výzkumu. Nových cestovních kanceláří moc nevzniká, stávající trh je nasycený a předpokládá se spíše redukce. K této skutečnosti může výrazně přispět i pandemie koronaviru SARS-CoV-2, která může přinést úbytek jak na straně celkového počtu cestovních kanceláří, tak i cestovních agentur, které jsou na nabídkách služeb cestovních kanceláří značně závislé.

Graf 18 - otázka č. 3 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 4 – Právní povědomí respondentů o aktuálním znění zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu.

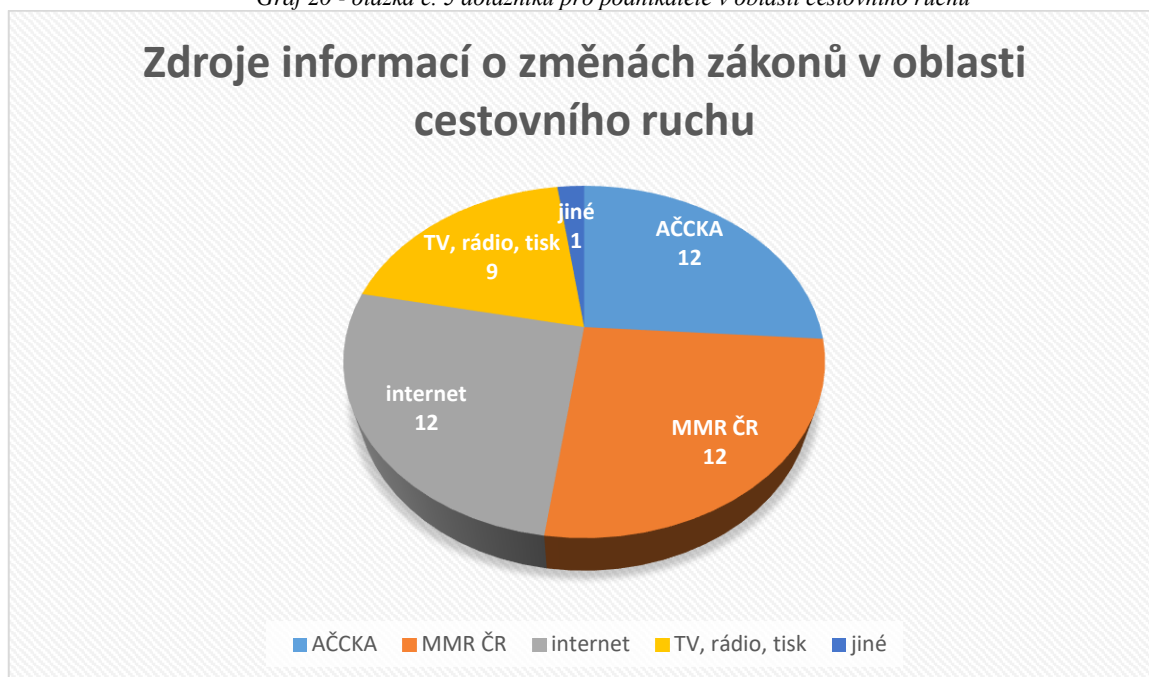
Vzhledem k podstatným změnám, které v oblasti cestovního ruchu nastaly v průběhu r. 2018 díky zák. č. 111/2018 Sb., kterým byl novelizován zák. č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, se naplnily předpoklady autora dotazníku k dotazu na povědomí respondentů k otázce, týkající se znalosti aktuálního znění zákona o cestovním ruchu. Celkem 11 respondentů (92 %) uvedlo, že jsou s platným zněním zákona obeznámeni, pouze 1 respondent (8 %) uvedl, že mu platné znění zákona není známo. To může souviset s tím, že ne všechny subjekty musí být v době prováděného výzkumu aktivní, může se jednat o podnikatelský subjekt, který přerušil provozování své živnosti, a proto nemusí aktuální právní vývoj sledovat.

Graf 19 - otázka č. 4 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 5 - Zdroje informací o změnách v zákonech souvisejících s cestovním ruchem. Další otázka směřovala na poskytnutí informací o tom, odkud podnikatelé v cestovním ruchu čerpají informace ohledně změn v zákonech, souvisejících s cestovním ruchem. V této otázce mohli respondenti vybrat více odpovědí. Všech 12 respondentů označilo jako zdroj pro čerpání relevantních informací ohledně změn zákonů, upravujících výkon v oblasti cestovního ruchu Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Asociaci cestovních kanceláří a agentur, a další internetové zdroje. 9 respondentů označilo za další zdroje informace získané prostřednictvím TV stanic, rádia a tiskovin, 1 respondent uvedl zdroje jiné (informace od spřátelených cestovních kanceláří). Vzhledem k úzkému okruhu subjektů, které v oblasti cestovního ruchu působí, lze předpokládat jejich dobrou informovanost i znalost zdrojů, které poskytují relevantní informace. Ministerstvo pro místní rozvoj zastřešuje oblast podnikání v oblasti cestovního ruchu, Asociace cestovních kanceláří a agentur je zase profesním sdružením těchto subjektů, která spolupracuje se všemi orgány státní správy v této oblasti.

Otázka č. 6 – Informovanost respondentů o plnění povinností dle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě při provozování cestovní kanceláře nebo cestovní agentury.

Rovněž povinnosti, které vyplývají cestovním kancelářím a cestovním agenturám z dalších právních předpisů, tedy ze zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, zák. č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a zák. č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, jsou z výsledku provedeného výzkumu všem subjektům známe. Všechny 12 respondentů na otázku odpovědělo, že zná povinnosti, vyplývající z těchto právních předpisů.

Graf 21 - otázka č. 6 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

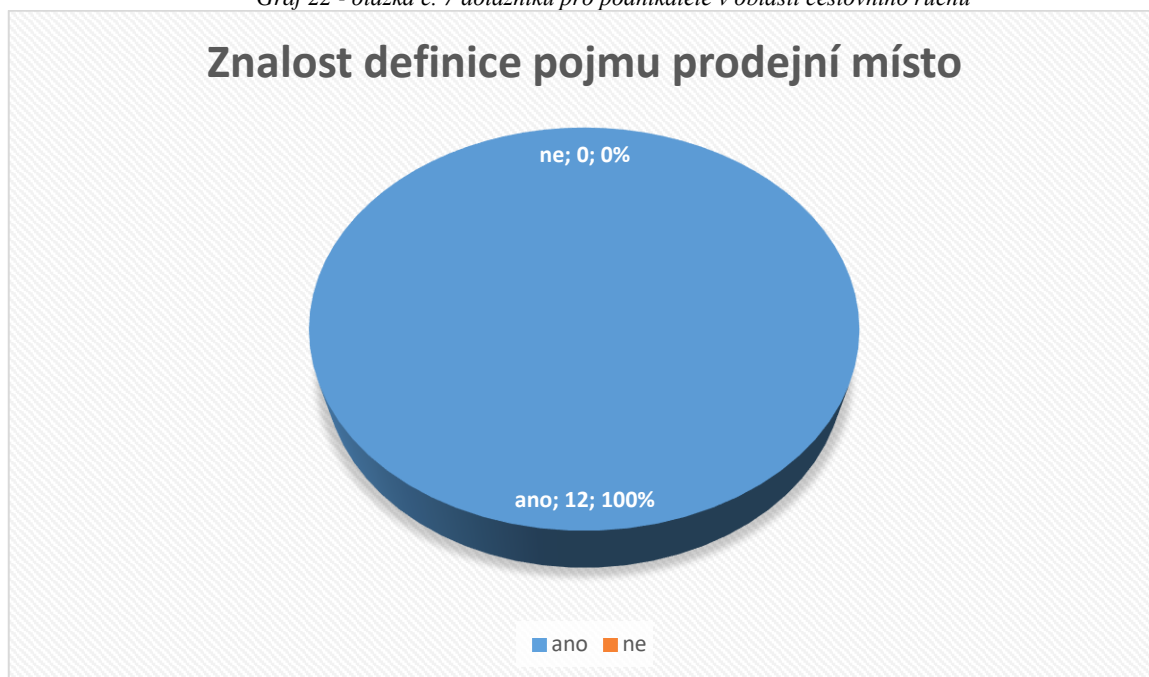

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 7 – Znalost definice pojmu „prodejní místo“.

Prodejním místem jsou dle ust. § 1d zák. č. 159/1999 Sb. jakékoli prostory, internetová stránka nebo online prodejní zařízení, a to i v případě, kdy jsou internetová stránka nebo online zařízení zákazníkům prezentovány jako jedno zařízení, včetně telefonní služby. Nejedná se tedy pouze o provozovnu podnikatele, jak ji definuje zákon o živnostenském podnikání, ale i jakékoliv zařízení v kyberprostoru (internet) nebo telefon (včetně mobilních online prodejních zařízení). I v tomto případě se projevila znalost zákona, když z výzkumu bylo zjištěno, že všech 12 zúčastněných respondentů definici uvedenou zákonem zná a pojmu prodejní místo rozumí.

Graf 22 - otázka č. 7 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 8 - Počet respondentů uvádějících, že u nich provedl v minulosti ObŽÚ kontrolu. Oblast cestovního ruchu je jednou z nejvíce sledovaných podnikatelských aktivit, na které se zaměřuje i prováděný dozor správních úřadů, které kontroly v oblasti cestovního ruchu provádějí. Jedná se zejména o obecní živnostenské úřady, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ale i Českou obchodní inspekci. Vzhledem k této skutečnosti nepřekvapuje, že byla provedena kontrola dodržování povinností, týkajících se zákona o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, jakož i živnostenského zákona a dalších právních předpisů u většiny subjektů, působících v oblasti cestovního ruchu. Kladně odpovědělo 11 respondentů (92 %), když uvedlo, že u nich ObŽÚ provedl kontrolu, záporně odpověděl pouze 1 respondent (8 %).

Graf 23 - otázka č. 8 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 9 – Povědomí respondentů o kompetencích obecního živnostenského úřadu v případě prováděné kontroly.

Povědomí o kompetencích obecního živnostenského úřadu v případě prováděné kontroly u cestovních kanceláří a cestovních agentur, je vzhledem k předešlému dotazu vysoká. O tom, jakými kompetencemi (oprávněními) disponuje ObŽÚ jako kontrolující má povědomí 8 respondentů (67 %), naopak 4 respondenti (33 %) uvedli, že povědomí o pravomocích živnostenského úřadu nemají přesné povědomí. Vzhledem k tomu, že někteří podnikatelé mohli být kontrolováni již před delší dobou, nemusí jim být současná oprávnění živnostenského úřadu známa.

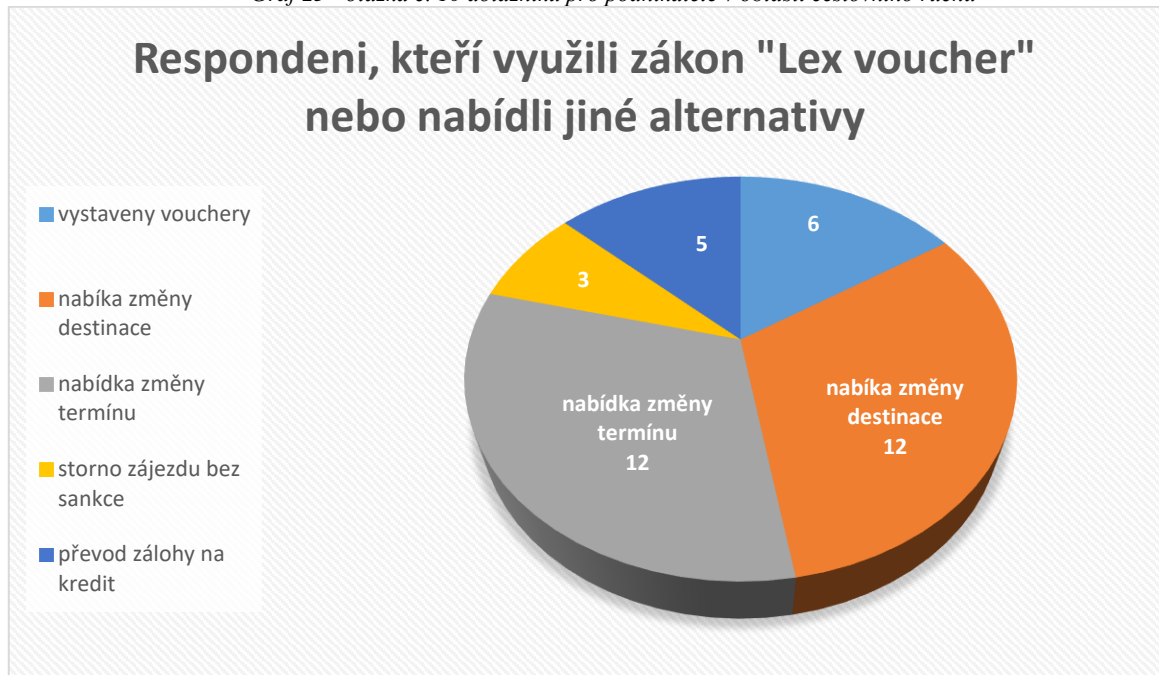
Graf 24 - otázka č. 9 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

Otázka č. 10 – Reakce cestovních kanceláří na zákon „Lex voucher“, případně vlastní alternativní nabídky cestovních kanceláří v důsledku rušení zájezdů v důsledku epidemie koronaviru SARS-CoV-2.

Zákonem č. 185/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru označovaného jako SARS-CoV-2 na odvětví cestovního ruchu, známým jako „Lex voucher“ byla stanovena ochranná doba na zájezdy, které měly proběhnout v termínu od 20. 2. 2020 do 31. 8. 2020. Pokud u těchto zájezdů nedošlo k plnění a došlo ze strany klienta k odstoupení od smlouvy, umožnil tento zákon cestovním kancelářím odložení vrácení plateb uhrazených zákazníkem nebo v jeho prospěch. Řada cestovních kanceláří možnosti zákona využila, řada jich naproti tomu přišla s vlastním řešením, jak je patrné z výsledků výzkumu. Na tuto otázku mohli respondenti zvolit více odpovědí. 12 respondentů nabídlo svým klientům změnu cílové destinace, 12 respondentů nabídlo svým klientům změnu termínu na stejný zájezd, 3 respondenti umožnili svým klientům stornovat zájezd, aniž by byla uplatněna sankce, 6 respondentů využila zákona „Lex voucher“, kdy svým klientům vystavili vouchery a 5 respondentů převedlo svým klientům zaplacené zálohy na kredit.

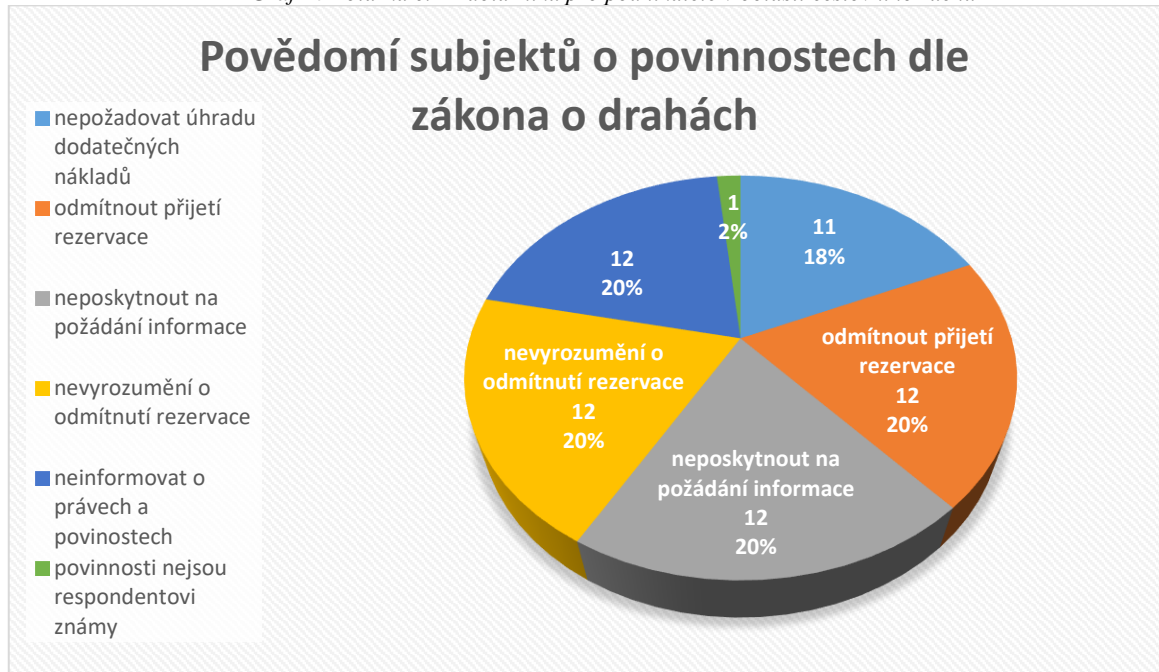
(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 11 – Povědomí subjektů o povinnostech vyplývajících pro cestovní kanceláře a cestovní agentury souvislosti s ochranou osob zdravotně postižených nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace dle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách.

Dle zákona drahách se jedná o dodržování informačních povinností dle nařízení EP a Rady (ED) č. 1371/2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční dopravě. K těmto povinnostem patří zejména nepožadovat při rezervaci nebo prodeji přepravních dokladů zdravotně postiženým osobám nebo osobám s omezenou schopností pohybu a orientace úhradu dodatečných nákladů, která se nepožaduje v obdobných případech; neoprávněně odmítnout přijetí rezervace nebo vystavit přepravní doklad zdravotně postižené osobě nebo osobě s omezenou schopností pohybu a orientace nebo neoprávněně požadovat, aby tyto osoby byly doprovázeny jinou osobou; neposkytnout na požádání informace o přepravních podmínkách zdravotně postižených osob nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace a o přístupnosti drážních vozidel a jejich vybavení pro tyto osoby; nevyrozumět na požádání písemně do 5 pracovních dnů dotyčnou zdravotně postiženou osobu nebo osobu s omezenou schopností pohybu a orientace o důvodech, proč jí bylo odmítnuto přijetí rezervace, vystavení přepravního dokladu nebo požadavku, aby tato osoba byla doprovázena jinou osobou; neinformovat při prodeji jízdních dokladů cestující o jejich právech a povinnostech vyplývajících z přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího práva a povinnosti cestujících v železniční dopravě. V naprosté většině případů jsou respondenti s povinnostmi,

stanovenými v zákoně seznámeni (viz graf č. 27), pouze v jednom případě tyto povinnosti nebyly respondentovi známy.

Graf 26 - otázka č. 11 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

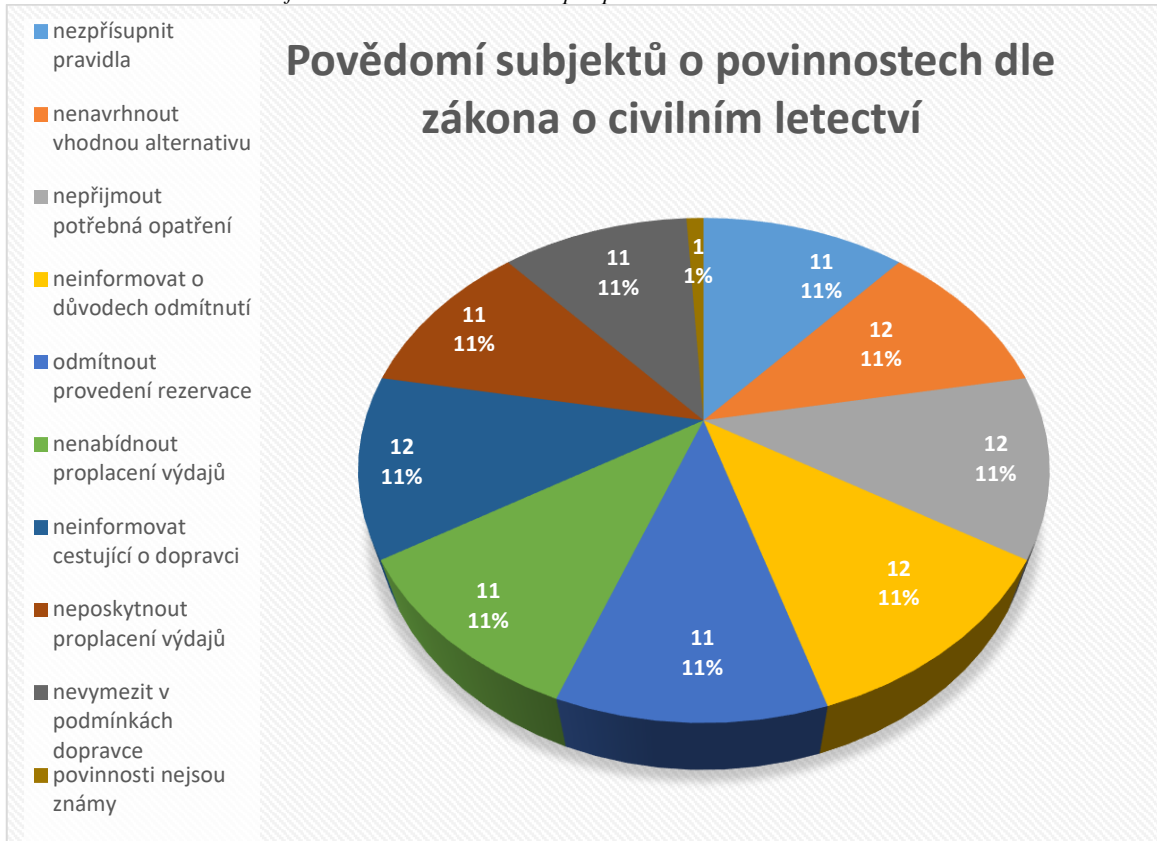
(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 12 - Povědomí subjektů o povinnostech vyplývajících pro cestovní kanceláře a cestovní agentury souvislosti s ochranou osob zdravotně postižených nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace dle zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví.

Dle zákona o civilním letectví se jedná o povinnosti, týkající se dodržování práv osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace a dále povinnosti informovat zákazníky o zákazu provozování letecké dopravy uvedené v seznamu Evropského společenství (tzv. black list) vůči leteckým dopravcům, kteří těmto zákazům podléhají. Jedná se o tyto povinnosti: nezpřístupnit veřejnosti ve formě a jazycích dostupných cestujícím bezpečnostní pravidla, vztahující se na přepravu osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace, včetně pravidel pro omezení přepravy těchto osob nebo přepravy jejich vybavení pro mobilitu z důvodu velikosti letadla; nevynaložit přiměřené úsilí, aby osobě se zdravotním postižením nebo osobě s omezenou schopností pohybu a orientace, které byla oprávněně odmítnuta rezervaci, byla navržena přijatelná alternativa přepravy; nepřijmout na všech prodejních místech, včetně prodeje s využitím prostředků komunikace na dálku, veškerá nezbytná opatření k přijetí oznámení o potřebě pomoci od osob

se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace, nebo nezajistit, aby přijaté oznámení bylo předáno řádně a včas; neinformovat ve stanovené lhůtě nebo stanoveným způsobem osobu se zdravotním postižením nebo osobu s omezenou schopností pohybu a orientace, které byla oprávněně odmítnuta rezervace nebo která byla odmítnuta přijmout na palubu, o důvodech, které k tomu vedly; bezdůvodně odmítnout osobě se zdravotním postižením nebo osobě s omezenou schopností pohybu a orientace provedení rezervace pro let, nebo odmítnout přijmout tuto osobu na palubu, ačkoliv má tato osoba platnou letenku a rezervaci; nenabídnout osobě, které byl odepřen nástup na palubu letadla z důvodu jejího zdravotního postižení nebo omezené schopnosti pohybu a orientace, nebo osobě, která tuto osobu doprovází, proplacení výdajů nebo přesměrování; při provádění rezervace neinformovat cestujícího o totožnosti provozujícího leteckého dopravce nebo dopravců nebo o jejich změně po provedení rezervace; neposkytnout cestujícímu, který se rozhodl neletět s leteckým dopravcem podléhajícím zákazu provozování letecké dopravy, proplacení výdajů nebo přesměrování; nevymezit povinnost informovat cestující o totožnosti provozujícího leteckého dopravce nebo dopravců ve všeobecných prodejních podmínkách vztahujících se ke smlouvě o přepravě. Stejně jako o předchozí otázky jsou povinnosti, stanovené zákonem cestovním kancelářím a cestovním agenturám dobře známy. Jak vyplývá z grafu č. 28, 11 respondentů tyto povinnosti zná, pouze jeden subjekt uvedl, že mu výše uvedené povinnosti známy nejsou.

Graf 27 - otázka č. 12 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 13 - Povědomí subjektů o povinnostech vyplývajících pro cestovní kanceláře a cestovní agentury souvislosti s ochranou osob zdravotně postižených nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace dle zákona č 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě.

Dle zákona o vnitrozemské plavbě se jedná o povinnosti týkající se dodržování práv cestujících podle přímo použitelného předpisu Evropské unie.

Vzhledem k tomu, že ne každá cestovní kancelář nebo cestovní agentura pořádá či zprostředkovává prodej zájezdu či cestovní služby, spojenou s vnitrozemskou vodní plavbou, bylo i povědomí o povinnostech, vyplývajících ze zákona o vnitrozemské plavbě nižší, než tomu bylo u předešlých dvou právních předpisů. Kladně odpovědělo 9 respondentů (75 %), záporně odpověděli 3 respondenti (25 %).

Graf 28 - otázka č. 13 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

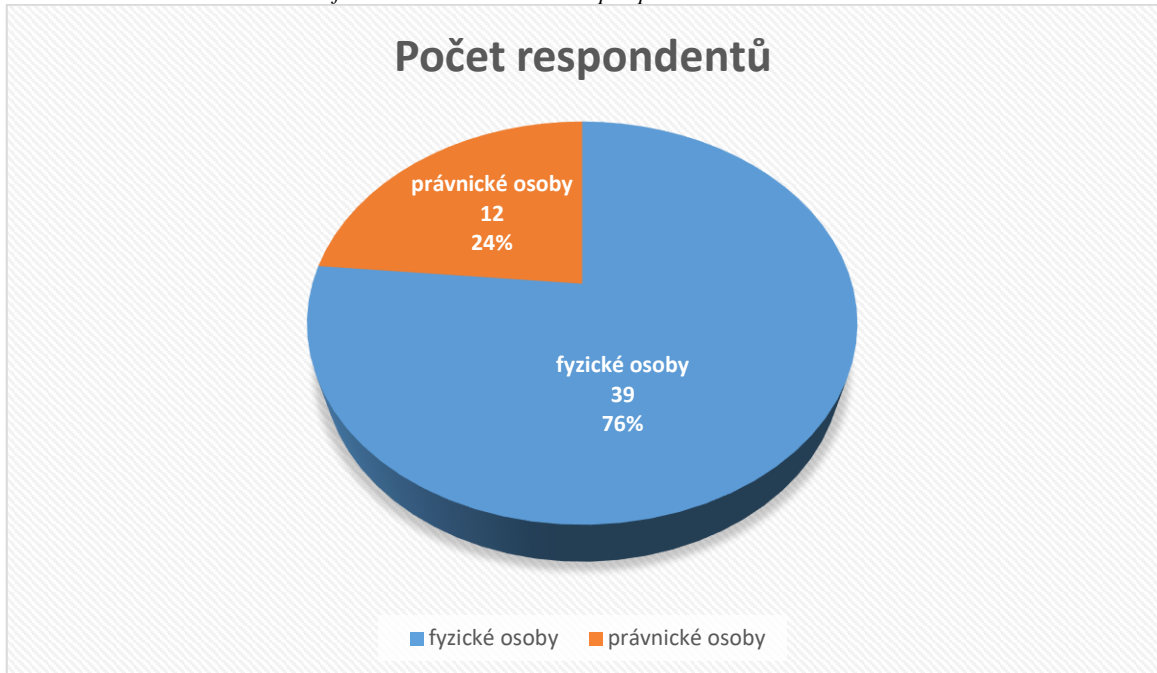
5.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření – dotazník III.

Třetí výzkumné šetření této diplomové práce bylo směřováno na podnikatele, podnikající v oblasti vázané živnosti „Realitní zprostředkování“. Výzkum proběhl v době od 3. 3. 2020 do 28. 2. 2021 formou dotazníkového šetření. Osloveni byli podnikatelé, kteří navštívili Městský úřad Šumperk, obecní živnostenský úřad v uvedené době, a to prostřednictvím tištěného dotazníku, který mohli dobrovolně a anonymně vyplnit a odevzdat. Výzkum v tomto dotazníku se věnuje povinnostem podnikatelů, které vyplývají ze zákona č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování.

Otázka č. 1 – Respondenti dle typu právního subjektu

Základní rozdělení právních subjektů bylo rozděleno na podnikající fyzické osoby a právnické osoby. U právnických osob nebyla dále rozlišována právní forma subjektů, přičemž v naprosté většině se jednalo o obchodní společnost typu společnost s ručením omezeným, zastoupena dále byla obchodní společnost typu akciová společnost. Vyplněno a odevzdáno bylo 51 dotazníků. Z tohoto počtu bylo 39 respondentů fyzických osob (což představuje 76 %) a 12 respondentů právnických osob (což představuje 24 %).

Graf 29 - otázka č. 1 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti

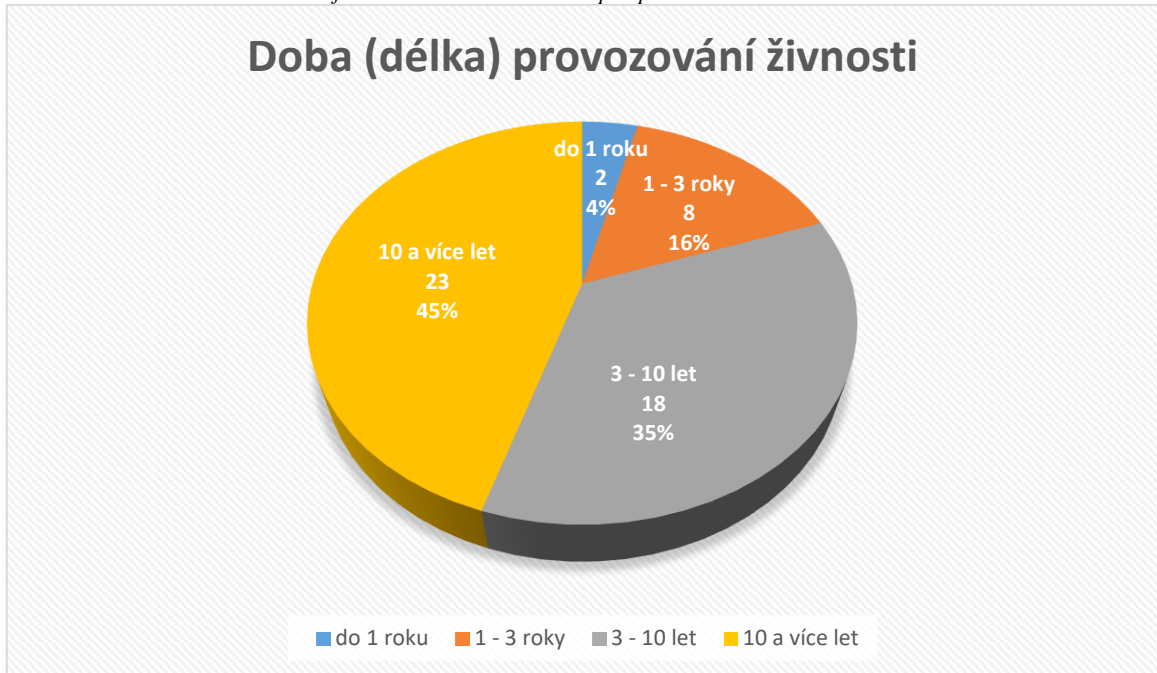

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 2 - V realitní činnosti podnikám po dobu.

Prostřednictvím otázky č. 2 byla zkoumána doba, po kterou respondent provozuje realitní zprostředkování. Do 3. 3. 2020 byla tato živnost součástí živnosti volné, obor činnosti 58 „Realitní činnost, správa a údržba nemovitostí“. Zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování provedl v části druhé novelu živnostenského zákona a zařadil provozování této realitní činnosti mezi živnosti vázané. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že do 1 roku výkonu realitní činnosti se výzkumu zúčastnili 2 respondenti (4 %), od 1 do 3 roků 8 respondentů (16 %), od 3 roků do 10 let 18 respondentů (35 %) a nad 10 let platnosti živnostenského oprávnění to bylo 23 respondentů (45 %).

Graf 30 - otázka č. 2 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 3 – Znalost respondentů zákona č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování. Zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování je v platnosti jen jeden rok, výkon činnosti realitního zprostředkování však zásadně ovlivnil, a to jak pro stávající podnikatele, tak i pro nově vstupující do realitního podnikání. U stávajících podnikatelů mohl v některých případech zapříčinit ztrátu podnikatelského oprávnění, pokud podnikatel či některá z osob, uvedených v ust. § 5 zákona, nesplnila podmínku bezúhonnosti tak, jak je stanovena tímto zákonem. Rovněž zákon upravil některé povinnosti, které musí realitní zprostředkovatelé dodržovat. Z tohoto důvodu je znalost uvedeného zákona pro realitní zprostředkovatele nezbytná. Z výzkumu vyplynulo, že 46 respondentů (90 %) se se zákonem o realitním zprostředkováním obeznámilo, 4 respondenti (8 %) se s ním seznámili částečně a pouze 1 respondent (2 %) uvedl, že zákon nezná.

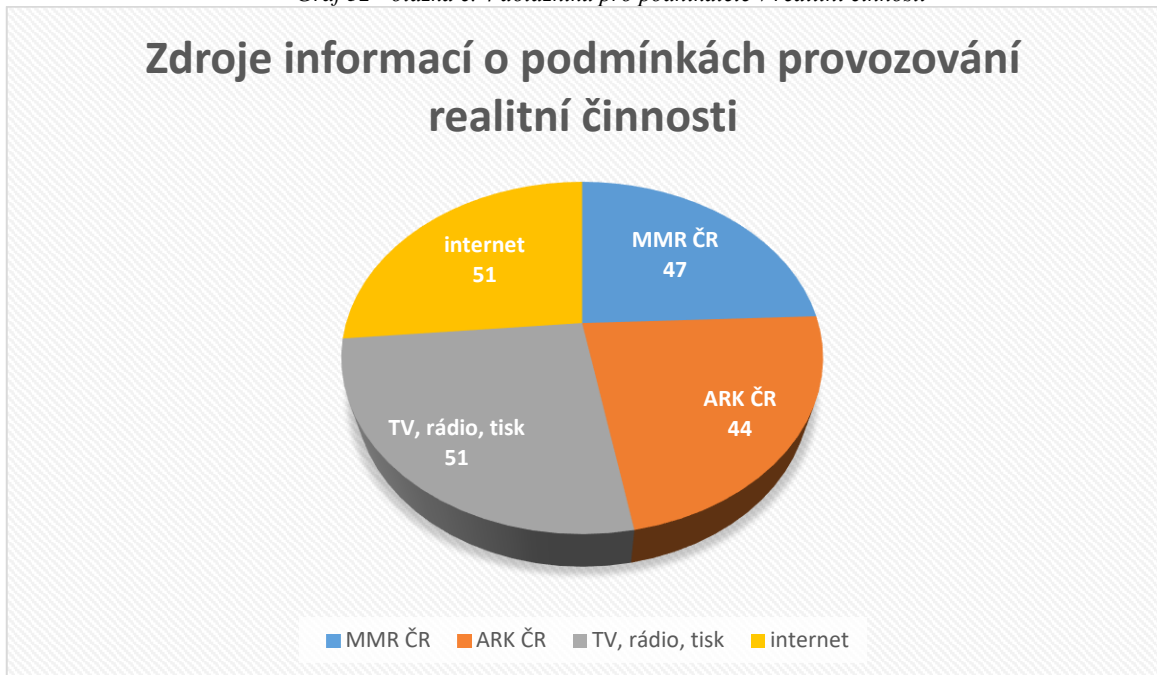
Graf 31 - otázka č. 3 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti

Otázka č. 4 – Zdroje, odkud respondenti čerpají informace o podmínkách provozování realitní činnosti.

Další otázka směřovala na poskytnutí informací o tom, odkud podnikatelé zabývající se realitní činností čerpají informace. V této otázce mohli respondenti vybrat více odpovědí. Všech 51 respondentů označilo jako zdroj pro čerpání informací internet, TV stanice, rádio a tisk. Informace, zveřejňované prostřednictvím Ministerstvo pro místní rozvoj ČR získává 47 respondentů a Asociace realitních kanceláří ČR 44 respondentů. Ministerstvo pro místní rozvoj zastřešuje oblast realitního zprostředkování jako ústřední orgán státní správy, Asociace realitních kanceláří ČR je naproti tomu profesním sdružením těchto subjektů, která spolupracuje se všemi orgány státní správy v této oblasti.

Otázka č. 5 – Novela zákona o realitním zprostředkování posunula termín pro provedení transformace živnostenského oprávnění.

Zákonem č. 190/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů (zákon o realitním zprostředkování), byla v souvislosti pandemií koronaviru SARS-CoV-2 změněna přechodná ustanovení zák. č. 39/2020 Sb., kdy došlo k oddálení termínu pro provedení transformace živnostenského oprávnění ze živnosti volné na živnost vázanou. Lhůta pro splnění povinnosti byla prodloužena z 6 na 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona, tedy do 3. 3. 2021. Podnikatelé museli živnostenskému úřadu rovněž doložit doklady prokazující splnění podmínky odborné způsobilosti pro provozování této vázané živnosti, jinak uplynutím této doby oprávnění k poskytování realitního zprostředkování v rámci volné živnosti zaniklo. Z výzkumu vyplynulo, že 46 respondentů (90 %) o novele ví a 5 respondentů (10 %) o novele nevěděl.

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 6 – Ukončení realitní činnosti jako reakce na přesun mezi vázané živnosti.

V souvislosti se změnou podmínek, které sebou nový zákon o realitním zprostředkování přinesl, mohly některé subjekty zvažovat ukončení této podnikatelské činnosti, a to z důvodu neprokázání bezúhonnosti tak, jak je stanovena v zákonu o realitním zprostředkování, či neprokázáním odborné způsobilosti jakožto zvláštních podmínek provozování živnosti. V této souvislosti odpovědělo 49 respondentů (96 %) tak, že o této možnosti neuvažovalo a 2 respondenti (4 %) tak, že tuto možnost zvažovali.

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 7 - Počet respondentů uvádějících, že u nich provedl v minulosti ObŽÚ kontrolu. Na oblast realitního zprostředkování nebyly v minulosti kladeny zvláštní nároky, což odráží fakt, že tento obor činnosti byl zařazen mezi obory činnosti živnosti volné. Z tohoto důvodu se na kontrolu realitních kanceláří nezaměřovaly speciální kontroly, jako tomu bylo např. u poskytování služeb v oblasti cestovního ruchu. Kontrolou plnění povinností, vyplývajících se zákona o realitním zprostředkování, jsou pověřeny obecní živnostenské úřady a Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Kontrolu může dle zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele provádět rovněž Česká obchodní inspekce, ale pouze v rozsahu tohoto zákona, nikoliv dle zákona o realitním zprostředkování. Že v minulosti došlo k výkonu kontroly ze strany obecního živnostenského úřadu, potvrdili 4 respondenti (8 %), záporně odpovědělo 47 respondentů, což představuje (92 %).

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 8 - Povědomí respondentů o kompetencích obecního živnostenského úřadu v případě provádění kontroly.

Vzhledem k aktuálnosti zák. č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování jsou znalosti respondentů, týkající se dozorné pravomoci vykonávané obecními živnostenskými úřady poměrně rozsáhlé. Celkem 45 respondentů (88 %) uvedlo, že pravomoci obecního živnostenského úřadu v oblasti sledování dodržování zákona o realitním zprostředkování zná, pouze 6 respondentů (12 %) uvedlo, že jim nejsou tyto pravomoci známy.

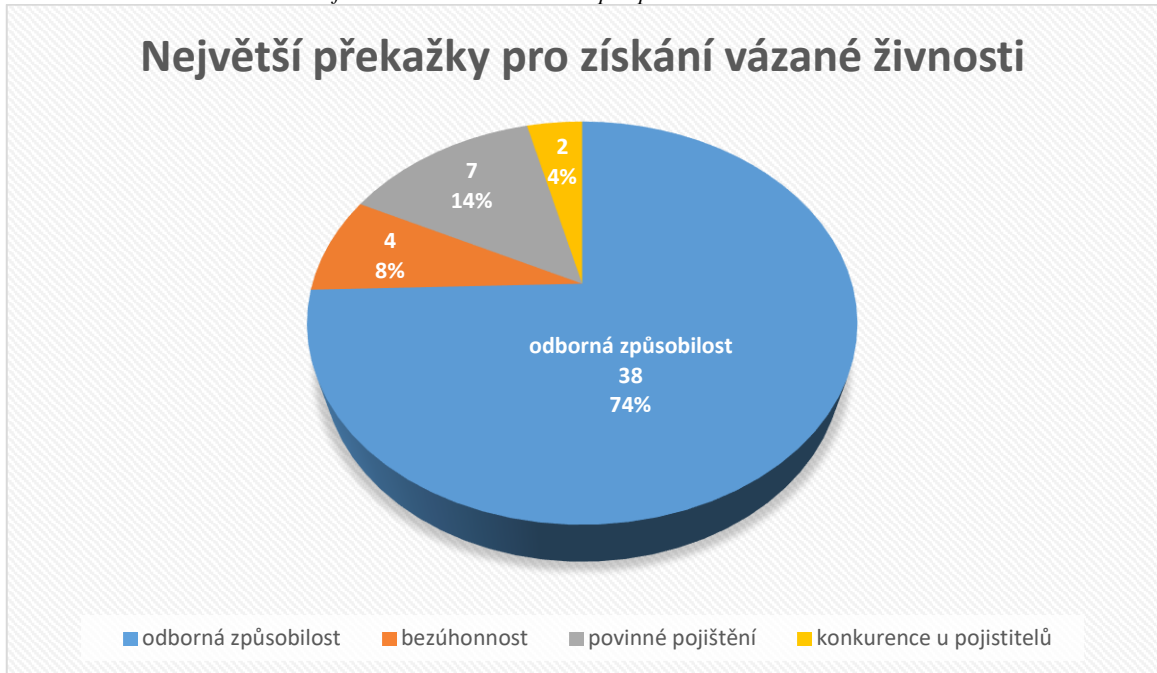

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 9 – Respondenti uvádějí největší překážku při vyřizování vázané živnosti.

Jaké překážky při vyřízení nové živnosti či při transformaci stávající volné živnosti na živnost vázanou respondenti spatřují, bylo předmětem otázky č. 9. Mezi uvedené překážky patří zejména splnění podmínky odborné způsobilosti jako zvláštní podmínky pro provozování vázané živnosti; splnění podmínky bezúhonnosti všemi dotčenými osobami; sjednání povinného pojištění pro případ povinnosti nahradit zájemci újmu způsobenou výkonem realitního zprostředkování; omezený počet pojistitelů a jejich nedostatečnou konkurenci. Jako největší překážku vidí respondenti splnění podmínky ve 38 případech (74 %) v prokázání odborné způsobilosti, v 7 případech (14 %) v povinnosti uzavřít pojištění pro případ povinnosti nahradit zájemci újmu způsobenou výkonem realitního zprostředkování a ve 2 případech (4 %) v malé konkurenci na trhu pojistitelů.

Graf 37 - otázka č. 9 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti

Otázka č. 10 – Největší nedostatky realitního trhu před schválením zákona o realitním zprostředkování

Jaké nedostatky spatřovali stávající realitní zprostředkovatelé na trhu před schválením zákona o realitním zprostředkování, bylo předmětem otázky č. 10. U této otázky bylo možno zvolit více odpovědí. Mezi nejčastěji vytykávané nedostatky realitního trhu byla 35 respondenty uvedena absence jasných pravidel pro výkon činnosti realitního zprostředkovatele, 27 respondenty nízká odborná kvalifikaci realitních zprostředkovatelů, 24 respondenty žádná konkrétní pravidla pro faktický výkon činnosti a 9 respondenty dozor nad výkonem činnosti realitního zprostředkování.

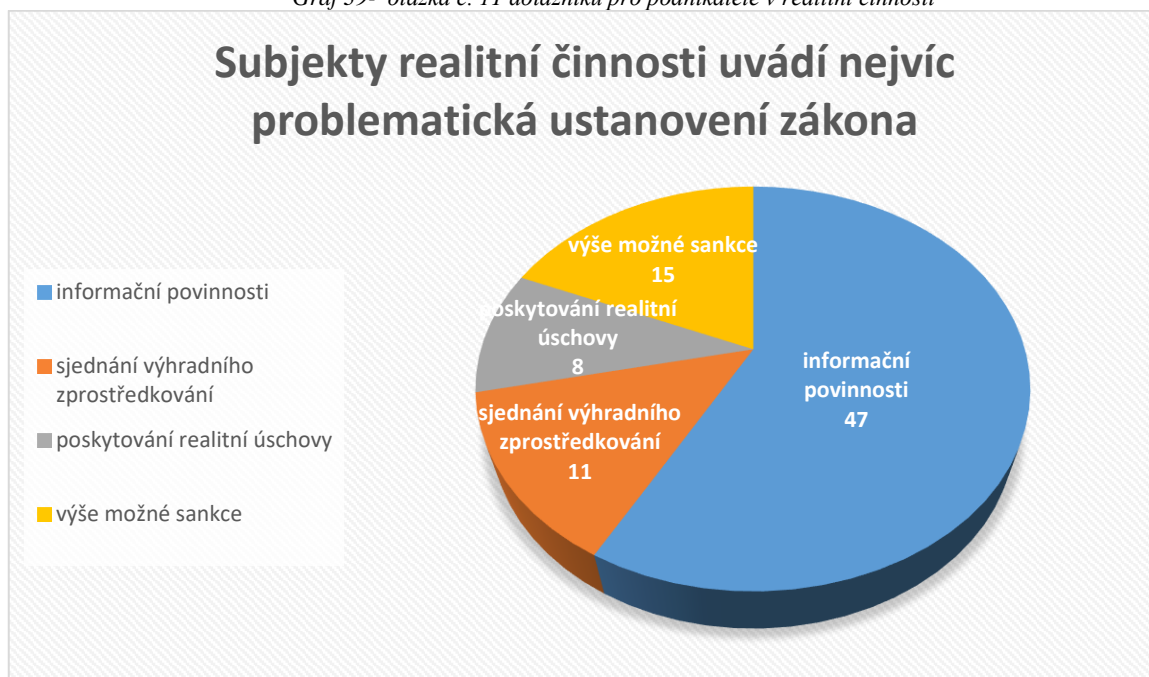
Graf 38 - otázka č. 10 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti

Otázka č. 11 – Nejvíce problematické povinnosti podnikatelských subjektů dle zákona o realitním zprostředkování

Největší potíže s aplikací zákona o realitním zprostředkování spatřují respondenti v následujících oblastech: plnění informačních povinností dle § 12 zákona o realitním zprostředkování uvedlo 47 respondentů, možnost sjednání výhradního realitního zprostředkování na dobu nejvýše 6 měsíců uvedlo 11 respondentů, možnost poskytování realitní úschovy pouze na žádost klienta uvedlo 8 respondentů a vyšší možné sankce uložené za případné nesplnění některé z povinností dle zákona o realitním zprostředkování uvedlo 15 respondentů. U této otázky bylo možno zvolit více odpovědí.

Graf 39- otázka č. 11 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti

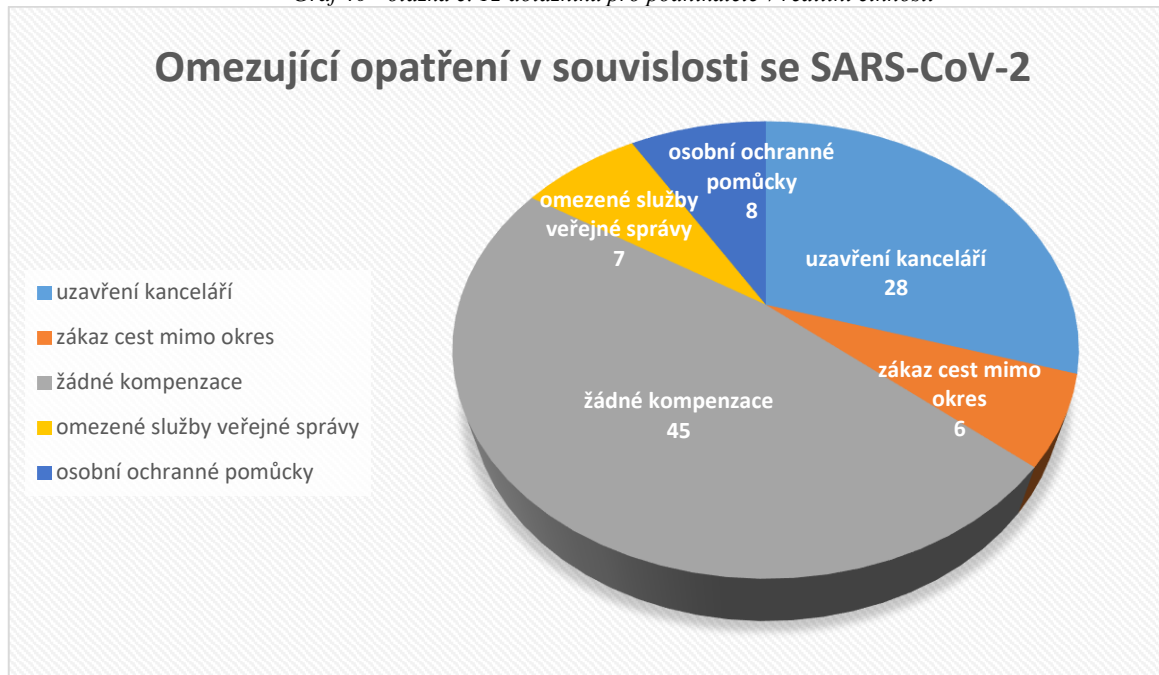
(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

Otázka č. 12 – Omezení výkonu podnikatelské činnosti realitního zprostředkovatele v souvislosti s vyhlášenými opatřeními vlády a Ministerstva zdravotnictví v souvislosti s pandemií koronaviru SARS-CoV-2.

V souvislosti s pandemií koronaviru SARS-CoV-2 došlo na základě vládních nařízení a opatření Ministerstva zdravotnictví ČR k omezení výkonu celé řady činností. Podnikatelé v oblasti realitního zprostředkování sice nebyli přímo nuceni podnikání přerušit, ale dotkla se jich celá řada dalších opatření. Z výsledku výzkumu vyplývá, že mezi tato omezení se řadí zejména omezení přístupu klientů do kanceláří (uvedlo 28 respondentů), omezení při cestování mimo okresy (uvedlo 6 respondentů po schválení uvedeného omezení), 45 respondentů uvedlo omezení v oblasti (ne)možnosti sjednání kompenzačních bonusů pro podnikatele v realitní činnosti, omezené možnosti návštěv a jednání s orgány veřejné správy (uvedlo 7 respondentů), povinnost vybavit zaměstnance prostředky osobní ochrany (uvedlo 8 respondentů) U této otázky bylo možno zvolit více odpovědí.

Graf 40 - otázka č. 12 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti

(Zdroj: vlastní zpracování, Šumperk, 2021)

6 Závěr

Předmětem této diplomové práce bylo shrnout dosavadní vývoj legislativy v oblasti živnostenského podnikání, zejména s ohledem na její úpravy po r. 1989, když v letech předchozího komunistického režimu bylo podnikání občanů nežádoucí a povoleno bylo jen v úzce omezeném rozsahu. Přerušeni tohoto kontinuálního vývoje, způsobené zásadní redukcí podnikatelské činnosti komunistickým režimem, se odrazilo rovněž v počátcích právní úpravy regulace podnikatelského prostředí po r. 1989. V rámci historického vývoje byl představen Císařský patent, kterým byl zaveden tzv. Živnostenský řád, který zůstal v omezené míře v platnosti i po nástupu komunistického režimu až do 1. 1. 1966, kdy byl nahrazen Zákoníkem práce. První novodobou právní normou, která umožnila českým a slovenským občanům svobodně podnikat, tak byl zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, který však již v roce 1991 nahradil živnostenský zákon s účinností od 1. 1. 1992. Ten byl v průběhu své existence jedním z nejvíce novelizovaných zákonů (do současnosti 173 novel). Právní úprava živnostenského podnikání od počátku své platnosti prochází neustálým vývojem. To se odráží i v tom, že některá ustanovení živnostenského zákona nejsou přesně formulována a jejich výklad je nejednoznačný. Časté změny v oblasti podnikatelské legislativy nepřispívají k transparentnímu podnikatelskému prostředí, které na změny v tomto zákoně musí reagovat. A nejedná se pouze o živnostenský zákon. Hospodářský zákoník (zák. č. 109/1964 Sb.) nahradil od r. 1992 obchodní zákoník (zák. č. 513/1991 Sb.). Ten posléze splýnul s novým občanským zákoníkem (zák. č. 89/2012 Sb.). Bouřlivým vývojem prošly rovněž daňové zákony, oblast sociálního a zdravotního pojištění, regulace trhu práce, atd. Časté změny právních úprav jsou předmětem kritiky laické i odborné veřejnosti. Mnohdy se nejedná pouze o „kosmetické úpravy“, ale dochází i ke změnám procesních postupů a „pravidel hry“, které nejsou malí a střední podnikatelé schopni sledovat. Záměr MPO ČR na novelizace příslušných zákonů a jejich účinnost pouze k dvěma dnům v rámci jednoho kalendářního roku se nedaří beze zbytku naplnit. Příprava vhodné legislativy by měla probíhat s předstihem a tak, aby přijatá legislativa byla v maximální možné míře srozumitelná a transparentní a zejména laická veřejnost byla o plánovaných změnách včas informována.

Obecní živnostenské úřady bývají obvykle prvním místem, kam se přichází podnikatelé zaregistrovat. Z tohoto důvodu byla do jejich působnosti přenesena agenda Centrálních registračních míst (CRM). Z praxe je však zřejmé, že výkon této agendy má značné rezervy. Při ohlašování nových živností či změn hlášených podnikateli sice dochází prostřednictvím Jednotného registračního formuláře k předávání údajů vůči dalším orgánům státní správy

(finančnímu úřadu, orgánům správy sociálního zabezpečení, úřadům práce a zdravotním pojišťovnám), ale údaje ohlášené podnikatelem nemohou být při ohlášení prověřeny a v případě nejasností nebo doplnění se podnikatel musí obrátit a jednat přímo s dotčeným správním orgánem. Elektronizace veřejné správy prostřednictvím Portálu občana značně zaostává za předpokladem, byť v případě živnostenského podnikání je možno podání vůči živnostenskému úřadu učinit elektronicky i tímto způsobem. Zastavení projektu Jednotného inkasního místa (JIM), který měl zjednodušit a zefektivnit výběr daní, cel a sociálního a zdravotního pojistného prostřednictvím jednoho inkasního místa, bylo vůči malým podnikatelům s platností od 1. 1. 2021 kompenzováno alespoň zavedením institutu paušální daně, která podnikatelům s příjmy do 1 mil. Kč (za zdaňovací období) umožní sloučit odvody sociálního a zdravotního pojištění a zaplacení symbolické stokoruny na daních z příjmu v jedné částce a na jeden účet. Působnost živnostenských úřadů je dána zák. č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů. Zaměstnanci živnostenských úřadů jsou zaměstnanci územních samosprávných celků, které jsou pověřeny výkonem státní správy na úseku živnostenského podnikání. Úředníci územních samosprávných celků musí ve stanovených případech a ve lhůtě do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru vykonat zkoušku zvláštní odborné způsobilosti. Vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, stanoví, že mezi uvedené patří i činnosti při správě živnostenského podnikání (§ 1 odst. 1 písm. o). Kromě této povinnosti se všichni úředníci územních správních celků musí řídit zákony a interními předpisy svého zaměstnavatele. Rovněž musí plnit povinnosti, vyplývající z působnosti správního orgánu. V rámci přípravy na zkoušky zvláštní odborné způsobilosti jsou noví úředníci v oblasti působnosti zvláštních právních předpisů vzdělávání pouze ze zákona na ochranu spotřebitele. O existenci dalších právních předpisů se dozvídají pouze okrajově a v praxi je pro mnohé široká působnost dozoru a výkonu kontroly překvapením. Z tohoto důvodu by mělo dojít ke zlepšení vzdělávacího procesu o tyto okruhy zákonů, které živnostenské úřady dozorují a kontrolují. Byrokratická zátěž, kterou se snaží stát zbavit podnikající subjekty, bývá často přenesena na úředníky, kteří zajišťují správu živnostenského rejstříku (viz CRM, JRF, aj.). Tyto skutečnosti kladou stále vyšší a vyšší požadavky na úředníky, pracující v této oblasti. V oblasti přestupkového řízení nemůže dle dosavadní právní úpravy vykonávat činnost osoba, která nemá buď vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti právo (nebo osoba starší 50 let, která nejméně 10 projednávala přestupky a rozhodovala o nich), nebo která nesplní podmínku zvláštní odborné způsobilosti, tedy složení zkoušky před komisí Ministerstva vnitra ČR. Příslušná změna tohoto ustanovení nebyla doposud projednána, a proto reálně hrozí, že od 1. 1. 2023 se řada správních úřadů bude

potýkat s problémem, že nebude mít dostatek oprávněných úředních osob k projednávání přestupků. Jaké problematické se rovněž od počátku působnosti živnostenských úřadů jeví skutečnost, že se zaměstnanci živnostenských úřadů v postavení kontrolujících mohou dostávat do střetu, kdy má kontrolovaný subjekt vazbu na územní správní celek, pro který kontrolní zaměstnanci práci vykonávají. Může se jednat o podnikatelské aktivity radních a zastupitelů obce, nebo jejich blízkých rodinných příslušníků, apod. V takových případech by bylo daleko vhodnější, aby byla soustava živnostenských úřadů vyjmuta z kompetencí územních samosprávných celků, které výkon této státní správy mnohdy považují spíše za přítěž. Bylo by proto možné doporučit naplnit záměr zákonodárců na zřízení Živnostenského úřadu České republiky a ustavení živnostenských úřadů po vzoru dalších orgánů státní správy, jako jsou finanční úřady, orgány správy sociálního zabezpečení, či úřady práce.

Diplomová práce se ve své první, teoretické části, zabývá vývojem živnostenského podnikání v ČR po roce 1989 a v části druhé, praktické povinnostmi podnikatelů ve vztahu ke kontrolním a dozorovým pravomocem živnostenského úřadu. Teoretická část vychází z platné legislativy a odborné literatury, která je v převážné míře zastoupena komentáři jednotlivých autorů k živnostenskému zákonu. Na teoretickou část navazuje část praktická, která je orientována na kontrolní a dozorové pravomoci živnostenských úřadů, které nejsou upraveny zákonem o živnostenském podnikání, ale jsou obsaženy v jiných právních předpisech. Vyhodnocení provedených šetření, která byla směřována do tří zvolených oblastí, byla prezentována prostřednictvím grafů a textových komentářů, které jsou součástí kapitoly 5.1 až 5.3. Dotazníky byly respondenty vyplňovány anonymně. Obsahem dotazníků byly uzavřené otázky, zaměřené na okruh povinností, vyplývajících z právních předpisů, u nichž je, jako jeden z možných dozorových orgánů, uveden obecní nebo KŽÚ.

Na datech, zveřejňovaných Českým statistickým úřadem a rovněž Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR můžeme vidět téměř kontinuální nárůst podnikatelských subjektů v jednotlivých letech. S překvapením a navzdory tomu, že byl rok 2020 poznamenán pandemií koronaviru, několik měsíců platila přísná omezení ve vztahu k osobám samostatně výdělečně činným a došlo i ke snížení poptávky na straně spotřebitelů, zvýšil se počet osob samostatně výdělečně činných v roce 2020 o cca 20 tisíc oproti roku 2019.

7 Seznam použitých zdrojů

Knihy a monografické publikace:

ČESKO. *ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADECH (1991, NOVELA 2006). Živnostenský zákon: právní stav ke dni 1. prosince 2006.* Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-972-6.

ČESKO. *Živnostenské podnikání : předpisy regulující podnikání : živnostenský zákon, živnostenské úřady, obsahové náplně živností, Hospodářská a Agrární komora ČR, podpora podnikání, uznávání odborné kvalifikace, podnikání v cestovním ruchu, zastavárny, volný pohyb služeb : velká novela živnostenského zákona od září 2017 : redakční uzávěrka 18.9.2017.* Ostrava: Sagit, 2017. ČESKO. *Živnostenský zákon a další předpisy regulující podnikání : živnostenské úřady, obsahové náplně živností, investiční pobídky, Hospodářská a Agrární komora ČR, podpora podnikání, uznávání odborné kvalifikace, cestovní ruch, zastavárny : podle stavu k 16.1.2009.* Ostrava: Sagit, 2009. ISBN 978-80-7208-713-6.

ISBN 978-80-7488-247-0.

HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon.* 15. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-090-8.

HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi: 6. aktualizované vydání.* 2006/2007. Olomouc: ANAG, [2006/2007]-. Právo (ANAG). ISBN 80-7263-348-1.

JEMELKA, Luboš, Pavel VETEŠNÍK a Ondřej LIBOSVÁR. *Zákon o kontrole: komentář.* V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-271-7. KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: komentář.* Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-658-8.

KOCOUREK, Jiří. *Živnostenský zákon a souvisící předpisy.* 6. dopl. vyd. Praha: Eurounion, 2003. ISBN 80-7317-019-1.

KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana, Kristýna SOLOMONOVÁ, František DICKELT a Lukáš BALADA. *Živnostenský zákon: komentář.* V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář.* 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012. ISBN 978-80-7273-166-4.

KAMENÍK, Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: komentář.* Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807552-658-8.

KOČÍ, Roman. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů : podle právního stavu k 1.7.2017.* Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-207-3.

Zákony a dokumenty

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava české republiky, 1993, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky č. 2/1993 Sb., 1993, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, 1990, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=105/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, 1991, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=455/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, 1991, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=570/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, 1997, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=252/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, 2012, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, 1992, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=634/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřbnictví a o změně některých zákonů, 2001, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=256/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, 1999, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=159/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastávek a některých jiných provozoven v noční době, 2006, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=247/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, 2017,
Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=65/2017&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, 2013, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=307/2013&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, 1994, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=111/1994&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, 1994, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=266/1994&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, 1997, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=49/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, 1995, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=114/1995&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů, 2020,
Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=39/2020&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, 1995, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/1995&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, 1991, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=513/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, 2004, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=500/2004&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, 2006, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=262/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), 2006,
Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=182/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 328/1991 Sb., zákon o konkursu a vyrovnání, 1991, Dostupný také z:
https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=328/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, 2008, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=253/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, 2016, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2016&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, 2016, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=182/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, 2002, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=47/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, 1961, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=140/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 219/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, 1991, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=219/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon České národní rady č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, 1992, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=301/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, 2002, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=314/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, 2006, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=69/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb, 2009, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=222/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, 2000, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=365/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), 2004, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=18/2004&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Narizení vlády č. 20/1965 Sb., Zásady pro poskytování některých služeb a oprav občanů na základě povolení národního výboru schválené usnesením vlády ze dne 3. března 1965, 1965, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=20/1965&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Narizení vlády České socialistické republiky č. 154/1982 Sb., o poskytování služeb občanů na základě povolení národního výboru, 1982, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=154/1982&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Narizení vlády České socialistické republiky č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občanů na základě povolení národního výboru, 1988, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1988&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Narizení vlády č. 140/2000 Sb., kterým se stanoví seznam oborů živností volných, 2000, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=140/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Narizení vlády č. 469/2000 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností, 2000, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=469/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Narizení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, 2008, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=278/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Vyhláška č. 248/2009 Sb., kterou se stanoví seznam jednotných kontaktních míst, 2009, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=248/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, 2002, Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=512/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Judikatura

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 11. 2004, čj. Nad 126/2004, NSS, www.nssoud.cz

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, čj. 7 A 77/2002, č. 219/2004 Sb. NSS, www.nssoud.cz

Rozhodnutí č. 240/2004 Sb., NSS, Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR č. 6/2004, ročník II, NSS, www.nssoud.cz

*Nález Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2010, sp. zn. IV. ÚS 3353/09
Dostupný také z:*

<https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=65337&pos=1&cnt=1&typ=result>

*Rozsudek Vrchního soudu Praha ve věci vedené pod sp. zn. 6A 129/93
Rozsudek Vrchního soudu Praha ve věci vedené pod sp. zn. 6A 211/93*

Internetové zdroje

MRÁZ, Miroslav. [online]. 1.12.2015 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/bezuhonnost-v-pravnim-radu-ceske-republiky-99570.html>

MAČÁT, Jiří a Aneta KOUBKOVÁ. [online]. 11.12.2020 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/bezuhonnost-pravnicke-osoby-versus-jeji-zivnostenske-opravneni-112308.html>

MORÁVEK, Daniel. *Počet OSVČ je navzdory koronaviru rekordní. Jak s čísly zamává obnovení záloh?* [online]. 28.8.2020 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/pocet-osvc-je-navzdory-koronaviru-rekordni-jak-s-cisly-zamava-obnoveni-zaloh/>

POSPÍŠILOVÁ, Alena. [online]. 24.12.2019 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.podnikas.cz/svoboda-povolani-podnikani-dane/>

PŘÍKAZSKÁ, Lenka a Ester ŠAMAJOVÁ. *Omezení práva na svobodnou volbu povolání - konkurenční doložka* [online]. 20.11.2018 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/omezeni-prava-na-svobodnou-volbu-povolani-konkurencni-dolozka-108397.html>

DOMANSKÁ, Lucie. *Podnikat nebo ne? To je, oč tu běží* [online]. 20.2.2008 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/podnikat-nebo-ne-to-je-to-o-co-tu-kraci/>

Seznam grafů

Graf 1 - organizace živnostenské správy a samosprávy	25
Graf 2 - otázka č. 1 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele ..	82
Graf 3 - otázka č. 2 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele ..	83
Graf 4 - otázka č. 3 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele ..	84
Graf 5 - otázka č. 4 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele ..	85
Graf 6 - otázka č. 5 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele ..	86
Graf 7 - otázka č. 6 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele ..	87
Graf 8 - otázka č. 7 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele ..	88
Graf 9 - otázka č. 8 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele ..	89
Graf 10 - otázka č. 9 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele	90
Graf 11 - otázka č. 10 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele	91
Graf 12 - otázka č. 11 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele	92
Graf 13 - otázka č. 12 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele	93
Graf 14 - otázka č. 13 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele	93
Graf 15 - otázka č. 14 dotazníku pro podnikatele v oblasti zákona na ochranu spotřebitele	94

Graf 16 - otázka č. 1 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	96
Graf 17 - otázka č. 2 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	97
Graf 18 - otázka č. 3 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	98
Graf 19 - otázka č. 4 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	99
Graf 20 - otázka č. 5 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	100
Graf 21 - otázka č. 6 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	101
Graf 22 - otázka č. 7 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	102
Graf 23 - otázka č. 8 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	103
Graf 24 - otázka č. 9 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	104
Graf 25 - otázka č. 10 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	105
Graf 26 - otázka č. 11 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	106
Graf 27 - otázka č. 12 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	108
Graf 28 - otázka č. 13 dotazníku pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu.....	109
Graf 29 - otázka č. 1 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	110
Graf 30 - otázka č. 2 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	111
Graf 31 - otázka č. 3 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	112
Graf 32 - otázka č. 4 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	113
Graf 33 - otázka č. 5 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	114
Graf 34 - otázka č. 6 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	115
Graf 35 - otázka č. 7 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	116
Graf 36 - otázka č. 8 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	117
Graf 37 - otázka č. 9 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	118
Graf 38 - otázka č. 10 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	119
Graf 39- otázka č. 11 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	120
Graf 40 - otázka č. 12 dotazníku pro podnikatele v realitní činnosti.....	121

Seznam obrázků

Obrázek 1- Dozorová činnost ŽÚ dle zákona o pohřebnictví	67
--	----

Seznam použitých zkratek

CA	= cestovní agentura
CK	= cestovní kancelář
CestR	= zák. č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů
CRM	= centrální registrační místo
ČNB	= Česká národní banka
ČSSR	= Československá socialistická republika
EP	= Evropský parlament
EU	= Evropská unie
JKM	= jednotné kontaktní místo
KSČ	= Komunistická strana Československá
KŽÚ	= krajský živnostenský úřad
MMR ČR	= Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MPO ČR	= Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
MŠMT ČR	= Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
NOZ	= zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObŽÚ	= obecní živnostenský úřad
OSVČ	= osoba samostatně výdělečně činná
TrZ	= zák. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění účinném do 1. 1. 2010
ZoCL	= zák. č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, ve znění pozdějších předpisů
ZoD	= zák. č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů
ZoK	= zák. č. 255/2012 Sb., o kontrole, ve znění pozdějších předpisů
ZoOS	= zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
ZoOZ	= zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů
ZoP	= zák. č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví, ve znění pozdějších předpisů
ZoRR	= zák. č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů
ZoRZ	= zák. č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
ZoSd	= zák. č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů
ZoVP	= zák. č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů
ŽZ	= zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

8 Přílohy

I. Dotazník pro podnikatele v oboru podnikání maloobchod a velkoobchod zaměřené na povinnosti dle zákona na ochranu spotřebitele a zákona o některých přestupcích (zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele a zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

1. Uved'te, prosím, typ právního subjektu:
  - fyzická osoba
  - právnická osoba
2. V oblasti maloobchodu a velkoobchodu působím po dobu:
  - méně než 1 rok
  - do 3 let
  - do 10 let
  - více než 10 let
3. Jste obeznámen(a) se zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele v jeho aktuálním znění?
  - ano
  - ne
4. Provozujete v rámci své podnikatelské činnosti webovou stránku nebo e-shop?
  - provozuji pouze webovou stránku
  - provozuji webovou stránku a e-shop
  - ne
5. Uvádíte na svých webových stránkách/e-shopu informace o možnosti mimosoudního řešení spotřebitelských sporů?
  - ano
  - ne
6. Řešil(a) jste již prostřednictvím systému ADR (mimosoudního řešení spotřebitelských sporů) spor se svým klientem/spotřebitelem?
  - ano
  - ne
7. V případě, že jste takový spor řešil(a) nebo byste řešil(a) v budoucnu, akceptoval(a) byste výsledek dohody/rozhodnutí za předpokladu, že by subjekt ADR rozhodl ve prospěch spotřebitele?
  - ano
  - spíše ano
  - ne
  - spíše ne
8. Jste si vědom(a) povinnosti, stanovené v ust. § 435 občanského zákoníku, která podnikatelům ukládá povinnost uvádět na obchodních listinách a v rámci informací zpřístupňovaných veřejnosti prostřednictvím dálkového přístupu své jméno a sídlo, údaj o zápisu do obchodního nebo jiného veřejného rejstříku, případně další údaje?
  - ano
  - ne
9. Provedl u vás někdy v minulosti obecní živnostenský úřad kontrolu dodržování zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele či kontrolu povinností stanovených zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník?

- ano
  - ne
  - nevím
- 10. Máte povědomí o tom, jaké kompetence má obecní živnostenský úřad v případě kontroly Vaší podnikatelské činnosti v oblasti zák. č. 634/1992 Sb. a zák. č. 89/2012 Sb.?**
- ano
  - pouze částečně
  - ne
- 11. Ustanovení § 9 – 14a zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele ukládají podnikatelům informační povinnosti vůči spotřebitelům. Dokážete určit, která z nabízených možností mezi informační povinnosti dle uvedeného zákona nepatří?**
- jaké způsoby platby jsou přijímány
  - zda platí nějaká omezení pro dodání výrobků nebo poskytnutí služby
  - způsobu použití a údržby výrobku
  - informace o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění práva z vadného plnění
  - možnosti mimosoudního řešení spotřebitelských sporů
  - umístit na místě, kde se běžně evidují tržby, informační oznámení o povinnosti vystavit kupujícímu účtenku dle zákona o evidenci tržeb
  - údaje o materiálech použitých v jejích hlavních částech, jde-li o obuv
- 12. Rozhodnout o (ne)přijetí reklamace může prodávající ve lhůtě:**
- ihned po uplatnění reklamace zákazníkem a ve složitých případech do 3 dnů
  - do 5 pracovních dnů
  - do 30 dnů
- 13. Možnost odstoupit od smlouvy (zrušit objednávku) má zákazník prostřednictvím:**
- občanského zákoníku
  - zákona na ochranu spotřebitele
  - živnostenského zákona
- 14. Myslíte, že se na prodejce vztahují informační a další povinnosti, stanovené v zákoně na ochranu spotřebitele, pokud nemá platné živnostenské oprávnění k vykonávané činnosti?**
- ano
  - ne
  - nevím

Informace k vypracování dotazníku:

Označte, prosím, správnou odpověď zatržením vybraného políčka.

Na otázku č. 5 odpovídejte pouze v případě, že jste na otázku č. 4 odpověděli kladně ANO

II. Dotazník pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu
(Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě)

1. Uved'te, prosím, typ právního subjektu:
  - fyzická osoba
  - právnická osoba
2. Uved'te, prosím, zda jste provozovatelem cestovní kanceláře nebo cestovní agentury
  - jsem provozovatel(ka) cestovní kanceláře
  - jsem provozovatel(ka) cestovní agentury
3. V oblasti cestovního ruchu působím po dobu:
  - méně než 1 rok
  - do 3 let
  - do 10 let
  - více než 10 let
4. Jste obeznámen(a) se zákonem č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu v jeho aktuálním znění?
  - ano
  - ne
5. Z jakých zdrojů čerpáte informace o změnách zákonů souvisejících s cestovním ruchem?
  - Asociace českých cestovních kanceláří a agentur
  - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
  - Internet
  - TV, rádio, tisk
  - jiné
6. Jste si vědom(a) toho, že se na provozovatele cestovních kanceláří a cestovních agentur vztahuje i plnění povinností dle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě?
  - ano
  - ne
7. Jste obeznámen(a) se skutečností, že za „prodejní místo“ je považována jak provozovna podle živnostenského zákona, tak i jakékoliv prodejní zařízení v rámci kyberprostoru (internet) či telefon (vč. mobilních online prodejních zařízení)?
  - ano
  - ne
8. Provedl u vás někdy v minulosti obecní živnostenský úřad kontrolu?
  - ano
  - ne
9. Máte povědomí o tom, jaké kompetence má obecní živnostenský úřad v případě kontroly Vaší podnikatelské činnosti?
  - ano

- ne
10. Zákonem č. 185/2020 Sb., známým jako „Lex voucher“, byla stanovena ochranná doba na zájezdy s termínem zahájení od 20. února 2020 do 31. srpna 2020, o kterou se odkládá vrácení plateb uhrazených zákazníkem nebo v jeho prospěch za zájezd, jestliže tento peněžitý dluh vznikl pořadateli zájezdu v důsledku odstoupení od smlouvy o zájezdu podle § 2535 nebo § 2536 odst. 1 písm. b) občanského zákoníku. Jak jste se k tomuto zákonu postavil(a)?
- využil(a) jsem možnosti vystavit vouchery dle tohoto zákona
  - nabídl(a) jsem zákazníkům změnit zvolenou destinaci
  - nabídl(a) jsem zákazníkům změnit termín na stejný zájezd a stejnou destinaci
  - umožnil(a) jsem zákazníkům storno zájezdu bez uplatnění sankcí a storno poplatků
  - převedl(a) jsem zákazníkům zaplacené zálohy na kredit
11. Obecní živnostenské úřady kontrolují porušování povinností, které vyplývají cestovním kancelářím a cestovním agenturám v souvislosti s ochranou osob zdravotně postižených nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace. Jde o porušování povinností dle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách. Víte, o které povinnosti se jedná?
- nepožadovat při rezervaci nebo prodeji přepravních dokladů zdravotně postiženým osobám nebo osobám s omezenou schopností pohybu a orientace úhradu dodatečných nákladů, která se nepožaduje v obdobných případech
  - neoprávněně odmítnout přijetí rezervace nebo vystavit přepravní doklad zdravotně postižené osobě nebo osobě s omezenou schopností pohybu a orientace nebo neoprávněně požadovat, aby tyto osoby byly doprovázeny jinou osobou
  - neposkytnout na požádání informace o přepravních podmínkách zdravotně postižených osob nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace a o přístupnosti drážních vozidel a jejich vybavení pro tyto osoby
  - nevyrozumět na požádání písemně do 5 pracovních dnů dotyčnou zdravotně postiženou osobu nebo osobu s omezenou schopností pohybu a orientace o důvodech, proč jí bylo odmítnuto přijetí rezervace, vystavení přepravního dokladu nebo požadavku, aby tato osoba byla doprovázena jinou osobou
  - neinformovat při prodeji jízdních dokladů cestujících o jejich právech a povinnostech vyplývajících z přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího práva a povinnosti cestujících v železniční dopravě
  - povinnosti dle tohoto zákona mi nejsou známy
12. Obecní živnostenské úřady kontrolují porušování povinností, které vyplývají cestovním kancelářím a cestovním agenturám v souvislosti s porušením povinností dle zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví. Víte, o které povinnosti se jedná?
- nezpřístupnit veřejnosti ve formě a jazycích dostupných cestujícím bezpečnostní pravidla, vztahující se na přepravu osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace, včetně pravidel pro omezení přepravy těchto osob nebo přepravy jejich vybavení pro mobilitu z důvodu velikosti letadla

- nevynaložit přiměřené úsilí, aby osobě se zdravotním postižením nebo osobě s omezenou schopností pohybu a orientace, které byla oprávněně odmítnuta rezervaci, byla navržena přijatelná alternativa přepravy
  - nepřijmout na všech prodejních místech, včetně prodeje s využitím prostředků komunikace na dálku, veškerá nezbytná opatření k přijetí oznámení o potřebě pomoci od osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace, nebo nezajistit, aby přijaté oznámení bylo předáno řádně a včas
  - neinformovat ve stanovené lhůtě nebo stanoveným způsobem osobu se zdravotním postižením nebo osobu s omezenou schopností pohybu a orientace, které byla oprávněně odmítnuta rezervace nebo která byla odmítnuta přijmout na palubu, o důvodech, které k tomu vedly
  - bezdůvodně odmítnout osobě se zdravotním postižením nebo osobě s omezenou schopností pohybu a orientace provedení rezervace pro let, nebo odmítnout přijmout tuto osobu na palubu, ačkoliv má tato osoba platnou letenku a rezervaci
  - nenabídnout osobě, které byl odepřen nástup na palubu letadla z důvodu jejího zdravotního postižení nebo omezené schopnosti pohybu a orientace, nebo osobě, která tuto osobu doprovází, proplacení výdajů nebo přesměrování
  - při provádění rezervace neinformovat cestujícího o totožnosti provozujícího leteckého dopravce nebo dopravců nebo o jejich změně po provedení rezervace
  - neposkytnout cestujícímu, který se rozhodl neletět s leteckým dopravcem podléhajícím zákazu provozování letecké dopravy, proplacení výdajů nebo přesměrování
  - nevymezit povinnost informovat cestující o totožnosti provozujícího leteckého dopravce nebo dopravců ve všeobecných prodejních podmínkách vztahujících se ke smlouvě o přepravě
  - povinnosti dle tohoto zákona mi nejsou známy
- 13. Obecní živnostenské úřady kontrolují porušování povinností, které vyplývají cestovním kancelářím a cestovním agenturám v souvislosti s porušením povinností dle zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě. Víte, o které povinnosti se jedná?**
- dodržovat práva cestujících podle přímo použitelného předpisu Evropské unie (Nařízení EP a Rady EU č. 1177/2010) a vyřizovat stížnosti na porušování těchto povinností
  - povinnosti dle tohoto zákona mi nejsou známy

Informace k vypracování dotazníku:

Označte, prosím, správnou odpověď zatržením vybraného políčka.

Na otázku č. 5, 10, 11, 12 a 13 můžete vybrat a zatrhnout více odpovědí

III. Dotazník pro realitní zprostředkovatele (Zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování)

1. Uved'te, prosím, typ právního subjektu:
  - fyzická osoba
  - právnická osoba
2. V realitní činnosti podnikám po dobu:
  - méně než 1 rok
  - do 3 let
  - do 10 let
  - více než 10 let
3. Seznámil(a) jste se již se zákonem č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování?
  - ano
  - ano, částečně
  - ne
4. Z jakých zdrojů čerpáte informace o podmínkách provozování realitní činnosti?
  - z webu Ministerstva pro místní rozvoj ČR
  - z Asociace realitních kancelář ČR
  - z televize, rádia nebo tisku
  - z jiných internetových zdrojů
5. Víte o tom, že termín pro transformaci živnostenských oprávnění z živnosti volné na živnost vázanou byl prodloužen z 6 měsíců na 12 měsíců?
  - ano
  - ne
6. Uvažoval(a) jste v souvislosti s přijetím zákona o realitním zprostředkování o ukončení podnikatelské činnosti?
  - ano
  - ne
7. Provedl u vás někdy v minulosti obecní živnostenský úřad kontrolu?
  - ano
  - ne
8. Máte povědomí o tom, jaké kompetence má obecní živnostenský úřad v případě kontroly Vaší podnikatelské činnosti?
  - ano
  - ne
9. Co považujete za největší překážku při vyřizování vázané živnosti?
  - splnění odborné způsobilosti jako zvláštní podmínky pro provozování vázané živnosti
  - splnění podmínky bezúhonnosti všemi dotčenými osobami
  - sjednání povinného pojištění pro případ povinnosti nahradit zájemci újmu způsobenou výkonem realitního zprostředkování
  - omezený počet pojistitelů a jejich nedostatečnou konkurenci
10. Jaké nedostatky jste spatřoval(a) na realitním trhu před schválením zákona o realitním zprostředkování?
  - absenci jasných pravidel pro výkon činnosti realitního zprostředkovatele
  - žádná konkrétní pravidla pro faktický výkon činnosti
  - nízká odborná kvalifikaci realitních zprostředkovatelů

- **dozor nad výkonem realitního zprostředkování**
- 11. Jaká ustanovení zákona o realitním zprostředkování Vám činí největší potíže?**
  - **informační povinnosti dle § 12 zákona o realitním zprostředkování**
  - **možnost sjednání výhradního realitního zprostředkování na dobu nejvýše 6 měsíců**
  - **možnost poskytování realitní úschovy pouze na žádost klienta**
  - **výše možné sankce uložené za případné nesplnění některé z povinností dle zákona o realitním zprostředkování**
- 12. Jaká opatření se Vás nejvíce dotýkají v souvislosti s výkonem podnikatelské činnosti realitního zprostředkovatele v návaznosti na usnesení vlády č. 216 a 217 ze dne 26. února 2021 a dalších souvisejících opatření omezujících pohyb a kontakty osob?**
  - **omezení přístupu klientů do kanceláří**
  - **omezení při cestování mimo okresy**
  - **omezená (ne)možnost sjednání kompenzačních bonusů pro podnikatele v realitní činnosti**
  - **omezené možnosti návštěv a jednání s orgány veřejné správy**
  - **povinnost vybavit zaměstnance prostředky osobní ochrany**

Informace k vypracování dotazníku:

*Označte, prosím, správnou odpověď zatržením vybraného políčka.
Na otázku č. 4, 10, 11, 12 můžete vybrat a zatrhnout více odpovědí*